

สถาปัตยกรรมกึ่งถาวรเพื่อพื้นที่ดินในบริบทเมือง

โดย

นายณัฐนันท์ ดวงวิรงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม แผน ก แบบ ก 2 แนวความคิดในการออกแบบ ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สถาปัตยกรรมกึ่งถาวรเพื่อฟื้นฟูที่ดินในบริบทเมือง

โดย
นายณัฐนันท์ ดวงวิรงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม แผน ก แบบ ก 2 แนวความคิดในการออกแบบ ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

LONG-TERM TEMPORARY ARCHITECTURE IN THE VACANT LAND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Architecture Architecture
Department of Architecture
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

630220017 : สถาปัตยกรรม แผน ก แบบ ก 2 แนวความคิดในการออกแบบ ระดับปริญญา
มหาบัณฑิต

คำสำคัญ : การพัฒนาที่ดิน, ชุดเครื่องมือในการออกแบบ, สถาปัตยกรรมกึ่งถาวร, ความเหลื่อมล้ำ
ทางที่ดิน

นาย ณิชฐนันท์ ดวงวิวงศ์: สถาปัตยกรรมกึ่งถาวรเพื่อฟื้นฟูที่ดินในบริบทเมือง อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกตยุดิ จารุณูช

ในปัจจุบัน โฉนดที่ดินในประเทศไทยกว่าร้อยละ 60 ของเอกชนถูกถือครองโดยเจ้าของ
ที่ดินเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น เหล่าผู้ถือครองต่างเลือกครอบครองที่ดินไว้เพื่อเก็งกำไรในธุรกิจ
อสังหาริมทรัพย์ และเลี้ยงภาษีของที่ดินรกร้าง ด้วยการปลูกพืชพรรณตามที่กฎหมายระบุ ส่งผลให้
ที่ดินเหล่านี้ไม่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกทั้งจากข้อมูลข้างต้นส่งผลให้ประชากรกว่า
750,000 คนเรื่อนั้น ไม่มีการถือครองที่ดินแม้แต่ตารางวาเดียว เราเรียกปัญหานี้ว่าความเหลื่อมล้ำ
ของที่ดิน จึงนำไปสู่การศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของที่ดิน ด้วยสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรซึ่ง
นำปัจจัยด้านระยะเวลา และสภาวะการยึดครองพื้นที่โดยพลการ มาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา

บทความฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาที่ดินที่ตั้งใจให้ทิ้งร้าง ไม่ว่าจะด้วย
การเก็งกำไรสำหรับพัฒนาพื้นที่ต่อไปในอนาคต หรือเหตุปัจจัยอื่นก็ตาม ผ่านกระบวนการวิเคราะห์
ส่วน ได้แก่ 1. การวิเคราะห์ลักษณะที่ดินทั้งในด้านรูปลักษณะ ขนาด การเข้าถึง และปัจจัยในการ
ตั้งใจให้ทิ้งร้าง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาที่ดิน 2. การวิเคราะห์ลักษณะกิจกรรมที่
มักเกิดขึ้นบนพื้นที่ทิ้งร้าง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาที่ดิน 3. การวิเคราะห์และสร้างชุดเครื่องมือ
ทางสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรผ่านกรณีศึกษาและการออกแบบ

โดยผลลัพธ์ของการศึกษาคือการเข้าใจในลักษณะเชิงคุณภาพของที่ดินอันมีผล
เกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น และการออกแบบชุดเครื่องมือทางสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่สามารถเข้าไป
ไปทำงานกับผืนที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือสี่ชุด อันได้แก่ เครื่องมือลักษณะฐาน
เครื่องมือลักษณะพื้นที่โอบล้อม เครื่องมือส่วนงานระบบ และเครื่องมือเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งเครื่องมือ
เหล่านี้เองที่เข้ามาทำงานกับกิจกรรม8ประเภท อันได้แก่ พื้นที่พักอาศัย พื้นที่จัดงานกิจกรรม พื้นที่
สวนสาธารณะ พื้นที่ชุมชน พื้นที่ตลาด พื้นที่สวน พื้นที่ทางกีฬา และพื้นที่ด้านพลังงาน

630220017 : Major Architecture

Keyword : Land development, Architecture Tool, Long-term temporary architecture, Land inequality

MR. NATTANAN DOUNGRIWONG : LONG-TERM TEMPORARY ARCHITECTURE IN THE VACANT LAND THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR SUKOTYUT CHARUNUT

Nowadays, over 60% of private title deeds in Thailand are held by only 10% of land owners. These landowners evade taxes on wasteland with the cultivation of plants as specified by the law. As a result, these lands cannot be used to their full potential. In addition, from the above data, resulting in a population of more than 750,000 households who are unable to own not even a single square meter of land. We call this problem 'Land Inequality'. thus leading to a study to solve these problems of land inequality with a semi-permanent architecture that takes the time factor and conditions of arbitrary occupation of the area as a tool for solving problems.

This article therefore aims to study the lands which were intended to be abandoned. Whether with speculation for further development in the future or other factors through the segment analysis process, namely: 1. The analysis of land characteristics in terms of appearance, size, accessibility, and factors of intentional abandonment which we wish to provide knowledge and understanding of land development. 2. Analysis of activities that usually occur on abandoned land which is important in land development. 3. Semi-permanent architectural toolkit analysis and construction through case studies and design.

The consequence of the study was to understand the qualitative characteristics of the land in relation to its activities and the design of semi-permanent architectural toolkits that can effectively work with the land through four tools: Base tools, Enclosure tools, System tools and street furniture tools. These tools come to work with 8 types of activities, including residential areas, event space, park, community areas, market, garden, sport areas and Sufficient-energy type areas.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกตยติ จารุณูช อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งคอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำทั้งในด้านข้อมูลและการวิเคราะห์ตลอดมา และต้องขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อติสร ศรีเสาวนันทน์ พร้อมคณาจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่คอยเสนอแนะ ให้ความรู้และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

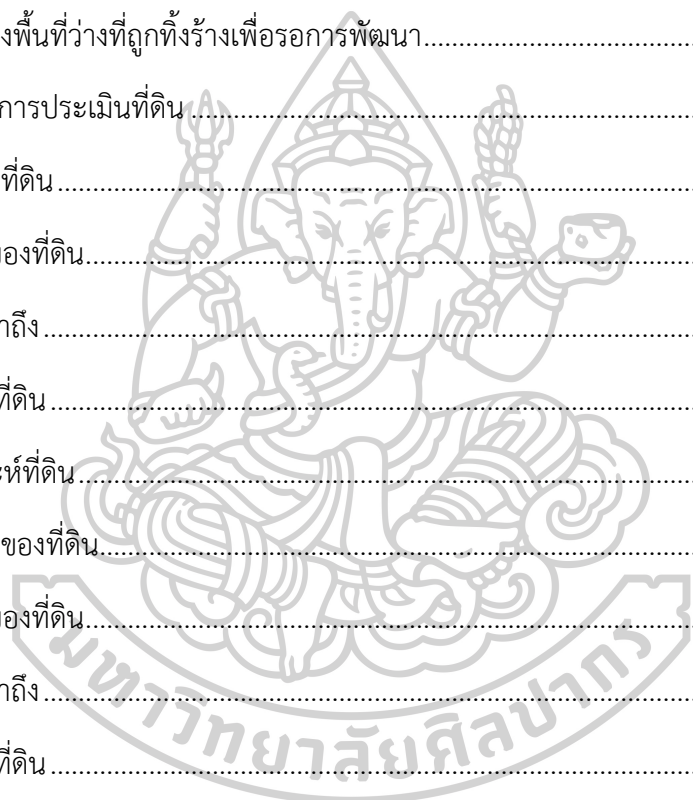

นาย ณัฐนันท์ ดวงวิวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
สารบัญตาราง.....	ด
สารบัญแผนภูมิ.....	ต
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
สมมติฐานในการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา	4
ขอบเขตด้านการศึกษาทำความเข้าใจที่ดินที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา.....	4
ขอบเขตด้านการศึกษาการใช้งานพื้นที่ดินที่ถูกทิ้งร้าง.....	4
ขอบเขตด้านการศึกษาสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร	4
ขั้นตอนการศึกษา	4
การเสนอผลงาน	5
บทที่ 2 สถาปัตยกรรมกึ่งถาวร และที่ดินที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา.....	7
ทฤษฎีและความหมายของสถาปัตยกรรมชั่วคราว.....	7
ลักษณะของสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรในพื้นที่ของที่ดินที่ถูกทิ้งร้างหรือมีลักษณะพิเศษ.....	10
สถาปัตยกรรมปรากฏตัว (Pop Up Architecture).....	13

แบบ A สถาปัตยกรรมกิ่งถาวรที่ไม่ต้องการฐาน.....	15
แบบ B สถาปัตยกรรมกิ่งถาวรที่ต้องการฐาน.....	16
1. ส่วนของงานระบบ (Service Pack).....	18
2. ส่วนของฐาน (Platform).....	19
3. ส่วนของพื้นที่โอบล้อม (Pop Up Boundary).....	20
4. ส่วนของเครื่องใช้ (Furniture).....	22
ลักษณะของพื้นที่ว่างที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา.....	25
เกณฑ์การประเมินที่ดิน.....	26
รูปร่างที่ดิน.....	26
ราคาของที่ดิน.....	27
การเข้าถึง.....	28
ขนาดที่ดิน.....	28
การวิเคราะห์ที่ดิน.....	29
รูปร่างของที่ดิน.....	29
ราคาของที่ดิน.....	29
การเข้าถึง.....	30
ขนาดที่ดิน.....	30
ความสัมพันธ์ในทางคุณลักษณะของที่ดิน.....	31
ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและขนาดของที่ดิน.....	31
ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและราคาของที่ดิน.....	32
ความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของที่ดินและขนาดของที่ดิน.....	33
ความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของที่ดินและราคาของที่ดิน.....	33
การจำแนกที่ดินตามความยากง่ายในการพัฒนา.....	34
ข้อสรุป.....	39

บทที่ 3 การใช้งานพื้นที่ดินที่ถูกทิ้งร้าง.....	42
กิจกรรมในพื้นที่ของที่ดินที่ถูกทิ้งร้างหรือมีลักษณะพิเศษ.....	42
Housing for Healthcare Worker	42
12VoltRetreat refuge.....	44
Cube Temporary Exhibition Pavilion.....	46
Cardboard Cathedral.....	47
Third Place Pop up.....	49
Vibrant Urban Park.....	51
Tretyakov Gallery Pavilion	52
Temporary Tiger - Covid Classroom	53
Summer Auditorium CCB	55
Temporary Gallery in Shichengzi Village.....	56
Public Stage	57
Next Gen Park.....	59
Foresting Vacancy in Philadelphia.....	62
Temporary Site of Shengli Market.....	64
UN Sustainable Development Goals.....	67
ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและรูปแบบทางสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร.....	73
กิจกรรมที่เรียกรื้อสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ไม่ต้องการฐาน	73
กิจกรรมที่เรียกรื้อสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ต้องการฐาน	75
บทที่ 4 สถาปัตยกรรมปรากฏตัว (Pop Up Architecture).....	76
ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ - ฐาน - พื้นที่โอบล้อม	76
แนวทางในการออกแบบฐานสำหรับสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ต้องการฐาน.....	78
ฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน	78

ฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งาน	79
ฐานที่ทำหน้าที่เป็นผืนโอบล้อม.....	80
ฐานที่ทำหน้าที่เป็นที่นั่ง	81
แนวทางการจัดการพื้นที่ด้วยฐาน	82
แนวทางในการออกแบบพื้นที่โอบล้อม.....	85
พื้นที่ระนาบทางตั้ง	85
พื้นที่ระนาบเหนือศีรษะ.....	88
พื้นที่โอบล้อมทั้งผืน	90
ข้อสรุปในการออกแบบพื้นที่โอบล้อม.....	91
บทที่ 5 แนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมกิ่งถาวรบนพื้นที่ที่ขังน้ำ.....	93
การทดลองออกแบบเพื่อวัดผลเครื่องมือทางสถาปัตยกรรม	93
การทดลองที่ 1	93
ที่ตั้งและรูปแบบการใช้งาน.....	93
ผลการทดลอง	94
การทดลองที่ 2.....	96
ที่ตั้งและรูปแบบการใช้งาน.....	96
ผลการทดลอง	96
การทดลองที่ 3	98
ที่ตั้งและรูปแบบการใช้งาน.....	98
ผลการทดลอง	99
การอภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะ	102
รายการอ้างอิง	103
ประวัติผู้เขียน.....	105

สารบัญภาพ

หน้า

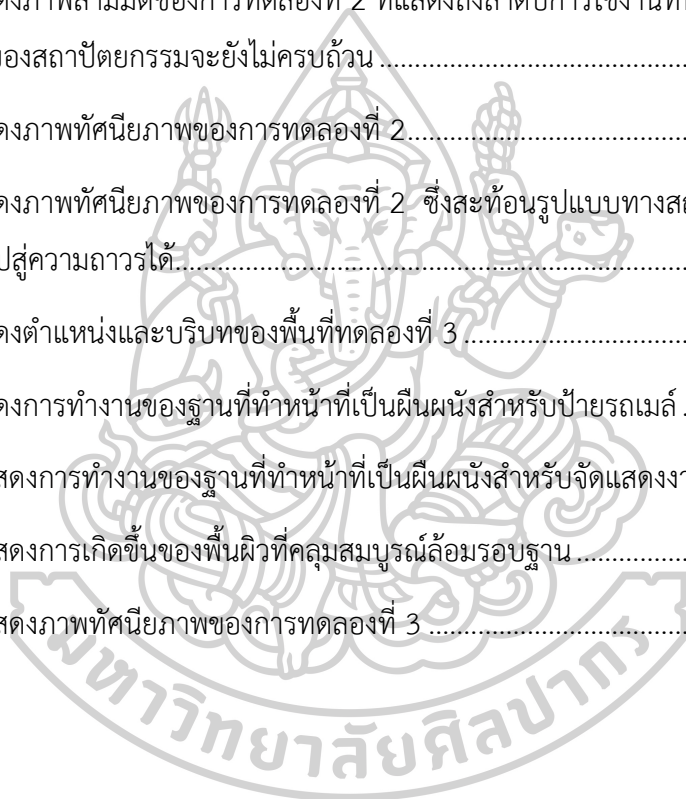
ภาพที่ 1 แสดงสถาปัตยกรรมชั่วคราวเมื่อครั้งอดีต	2
ภาพที่ 2 เส้นร่างของสถาปนิกShigeru Bun ซึ่งแสดงถึงความเป็นสถาปัตยกรรมชั่วคราว	2
ภาพที่ 3 อาคารชั่วคราว Serpentine Pavilion ออกแบบโดย Sou Fujimoto	7
ภาพที่ 4 อาคาร Crystal Palace ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อจัดแสดงในงาน The Great Exhibition	8
ภาพที่ 5 อาคารชั่วคราว Serpentine Pavilion ออกแบบโดย BIG	9
ภาพที่ 6 อาคารเรียนชั่วคราวที่ตอบสนองต่อการแพร่ระบาดของโรคCOVID-19	9
ภาพที่ 7 สรุปลักษณะศึกษาสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรทั้ง 16 กรณี	10
ภาพที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบของการเกิดสถาปัตยกรรมปรากฏตัวทั้งสองรูปแบบ	14
ภาพที่ 9 แสดงสถาปัตยกรรมที่ต้องการฐาน	14
ภาพที่ 10 สรุปลักษณะของสถาปัตยกรรมที่ไม่ต้องการฐาน	15
ภาพที่ 11 ตัวอย่างสถาปัตยกรรมที่ไม่ต้องการฐาน	16
ภาพที่ 12 สรุปลักษณะของสถาปัตยกรรมที่ต้องการฐาน	16
ภาพที่ 13 ตัวอย่างสถาปัตยกรรมที่ต้องการฐาน	17
ภาพที่ 14 สรุปลักษณะประกอบของสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร	18
ภาพที่ 15 ลักษณะของส่วนงานระบบในสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร	18
ภาพที่ 16 ลักษณะของฐานในสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร	19
ภาพที่ 17 สรุปลักษณะของฐาน	20
ภาพที่ 18 แสดงแนวคิดเรื่องระนาบทางตั้ง	20
ภาพที่ 19 แสดงแนวคิดเรื่องระนาบเหนือศีรษะ	21
ภาพที่ 20 แสดงแนวคิดการโอบล้อมทั้งผืน	21
ภาพที่ 21 ลักษณะของพื้นที่โอบล้อมในสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร	22
ภาพที่ 22 สรุปลักษณะของพื้นที่โอบล้อมในสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร	22

ภาพที่ 23 ลักษณะของเครื่องใช้เช่น เก้าอี้.....	23
ภาพที่ 24 แสดงการใช้งานพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างในปัจจุบัน	24
ภาพที่ 25 แสดงเกณฑ์ในการเก็บข้อมูลของพื้นที่ดินทิ้งร้าง	25
ภาพที่ 26 ภาพบางส่วนของที่ดินที่ถูกรวบรวมผ่านฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร	26
ภาพที่ 27 แสดงการจำแนกรูปร่างที่ดิน.....	27
ภาพที่ 28 แสดงการจำแนกการเข้าถึงที่ดิน	28
ภาพที่ 29 แสดงการจำแนกขนาดที่ดิน.....	29
ภาพที่ 30 แสดงการแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนที่ดิน.....	34
ภาพที่ 31 แสดงข้อมูลสรุปที่ดินทิ้งร้างที่พบได้มาก.....	40
ภาพที่ 32 แสดงภาพตัวแทนกรณีศึกษาทั้ง 16 กรณี.....	42
ภาพที่ 33 ภาพทัศนียภาพโครงการ Housing for Healthcare Worker.....	42
ภาพที่ 34 ผังอาคารโครงการHousing for Healthcare Worker.....	43
ภาพที่ 35 รูปตัดโครงการ Housing for Healthcare Worker.....	44
ภาพที่ 36 ภาพทัศนียภาพโครงการ 12VoltRetreat Refuge.....	44
ภาพที่ 37 รูปตัดอาคารโครงการ 12VoltRetreat Refuge	45
ภาพที่ 38 ภาพทัศนียภาพโครงการ Cube Temporary Exhibition Pavilion	46
ภาพที่ 39 แสดงผังสามมิติโครงการ Cube Temporary Exhibition Pavilion	47
ภาพที่ 40 ภาพทัศนียภาพโครงการCardboard Cathedral.....	47
ภาพที่ 41 ภาพเปรียบเทียบขนาดโครงการโครงการCardboard Cathedral กับอาคารเดิม.....	48
ภาพที่ 42 ภาพทัศนียภาพโครงการ Third Place Pop up.....	49
ภาพที่ 43 ผังสามมิติ โครงการThird Place Pop up	50
ภาพที่ 44 ภาพทัศนียภาพโครงการ Vibrant Urban Park	51
ภาพที่ 45 ภาพมุมสูงที่แสดงให้เห็นการใช้งานพื้นที่ของโครงการ Vibrant Urban Park.....	52

ภาพที่ 46 ภาพทัศนียภาพโครงการ Tretyakov Gallery Pavilion	52
ภาพที่ 47 ภาพทัศนียภาพโครงการ Temporary Tiger – Covid Classroom	53
ภาพที่ 48 ผังโครงการ Temporary Tiger – Covid Classroom.....	54
ภาพที่ 49 ภาพทัศนียภาพโครงการ Summer Auditorium CCB	55
ภาพที่ 50 ภาพทัศนียภาพโครงการ Temporary Gallery in Shichengzi Village.....	56
ภาพที่ 51 ภาพมุมมองโครงการ Temporary Gallery in Shichengzi Village.....	57
ภาพที่ 52 ภาพทัศนียภาพโครงการ Public Stage	57
ภาพที่ 53 รูปสามมิติแสดงการใช้งานพื้นที่โครงการ Public Stage.....	58
ภาพที่ 54 ภาพทัศนียภาพโครงการ Next Gen Park.....	59
ภาพที่ 55 รูปตัดโครงการ Next Gen Park.....	60
ภาพที่ 56 ภาพทัศนียภาพโครงการ Illuminate Paris!.....	61
ภาพที่ 57 ภาพแสดงแนวคิดโครงการ Foresting Vacancy in Philadelphia	62
ภาพที่ 58 ภาพสามมิติโครงการ Build the coach house first.....	63
ภาพที่ 59 ภาพทัศนียภาพโครงการ Temporary Site of Shengli Market.....	64
ภาพที่ 60 ผังแสดงขนาดเปรียบเทียบระหว่างโครงการ Temporary Site of Shengli Marketและอาคารเดิม	65
ภาพที่ 61 แสดงกรอบแนวคิด Sustainable Development Goals ขององค์กรสหประชาชาติ.....	66
ภาพที่ 62 แสดงกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใต้ UN Sustainable Development Goals	67
ภาพที่ 63 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Sustainable Development Goal กับสถาปัตยกรรม.....	69
ภาพที่ 64 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับลักษณะของพื้นที่ดิน.....	73
ภาพที่ 65 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมกิ่งถาวรที่ไม่ต้องการฐาน	74
ภาพที่ 66 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ - ฐาน - พื้นที่โอบล้อม.....	76
ภาพที่ 67 แสดงแนวความคิดลำดับการเกิดสถาปัตยกรรมกิ่งถาวรในบริบทเมือง ลำดับที่ 1.....	77

ภาพที่ 68 แสดงแนวความคิดลำดับการเกิดสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรในบริบทเมือง ลำดับที่ 2.....	77
ภาพที่ 69 แสดงแนวความคิดลำดับการเกิดสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรในบริบทเมือง ลำดับที่ 3.....	78
ภาพที่ 70 แสดงฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน.....	79
ภาพที่ 71 แสดงฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน.....	79
ภาพที่ 72 แสดงฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งานและโอบล้อมพื้นที่.....	80
ภาพที่ 73 แสดงฐานที่ทำหน้าที่เป็นผืนโอบล้อม.....	81
ภาพที่ 74 แสดงฐานที่ทำหน้าที่เป็นที่นั่ง.....	81
ภาพที่ 75 สรุปรูปแบบต่าง ๆ.....	82
ภาพที่ 76 แสดงแนวคิดการจัดการพื้นที่ด้วยฐาน.....	82
ภาพที่ 77 สรุปรื่องไขในการออกแบบพื้นที่โอบล้อมทางตั้ง.....	86
ภาพที่ 78 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบทางตั้งรูปแบบที่หนึ่ง.....	86
ภาพที่ 79 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบทางตั้งรูปแบบที่สอง.....	87
ภาพที่ 80 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบทางตั้งรูปแบบที่สาม.....	87
ภาพที่ 81 สรุประนาบทางตั้งทั้งสามรูปแบบ.....	88
ภาพที่ 82 สรุปรื่องไขในการออกแบบพื้นที่โอบล้อมระนาบเหนือศีรษะ.....	88
ภาพที่ 83 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบเหนือศีรษะรูปแบบที่หนึ่ง.....	89
ภาพที่ 84 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบเหนือศีรษะรูปแบบที่สอง.....	90
ภาพที่ 85 สรุประนาบเหนือศีรษะทั้งสามรูปแบบ.....	90
ภาพที่ 86 สรุปรื่องไขในการออกแบบพื้นที่โอบล้อมทั้งผืน.....	91
ภาพที่ 87 สรุปรูปการโอบล้อมทั้งผืน.....	91
ภาพที่ 88 สรุปรูปความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องมือและความชั่วคราวของกิจกรรม.....	92
ภาพที่ 89 สรุปรูปความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องมือและวัสดุ.....	92
ภาพที่ 90 แสดงตำแหน่งและบริบทของพื้นที่ทดลองที่ 1.....	93

ภาพที่ 91 แสดงภาพสามมิติของการทดลองที่ 1 ที่แสดงถึงการทำงานของฐานที่สามารถทำหน้าที่รองรับกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากการเป็นพื้นที่ทางดนตรี	94
ภาพที่ 92 แสดงภาพสามมิติของการทดลองที่ 1 ที่แสดงถึงการปรับเปลี่ยนจากความชั่วคราวไปสู่ถาวรโดยฐาน.....	94
ภาพที่ 93 แสดงภาพทัศนียภาพของการทดลองที่ 1	95
ภาพที่ 94 แสดงตำแหน่งและบริบทของพื้นที่ทดลองที่ 2	96
ภาพที่ 95 แสดงภาพสามมิติของการทดลองที่ 2 ที่แสดงถึงลำดับการใช้งานที่หลากหลายแม้องค์ประกอบของสถาปัตยกรรมจะยังไม่ครบถ้วน	96
ภาพที่ 96 แสดงภาพทัศนียภาพของการทดลองที่ 2.....	97
ภาพที่ 97 แสดงภาพทัศนียภาพของการทดลองที่ 2 ซึ่งสะท้อนรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปสู่ความถาวรได้.....	98
ภาพที่ 98 แสดงตำแหน่งและบริบทของพื้นที่ทดลองที่ 3	98
ภาพที่ 99 แสดงการทำงานของฐานที่ทำหน้าที่เป็นผืนผนังสำหรับป้ายรถเมล์	99
ภาพที่ 100 แสดงการทำงานของฐานที่ทำหน้าที่เป็นผืนผนังสำหรับจัดแสดงงานของชุมชน	99
ภาพที่ 101 แสดงการเกิดขึ้นของพื้นที่ผิวที่คลุมสมบูรณ์ล้อมรอบฐาน	100
ภาพที่ 102 แสดงภาพทัศนียภาพของการทดลองที่ 3	101

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงลำดับในการก่อรูปของกรณีศึกษาทั้ง 16 กรณี	13
ตารางที่ 2	แสดงขนาดที่ดินในประเทศไทย ทศวรรษ 2550	24
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนการครอบครองที่ดินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	25
ตารางที่ 4	แสดงข้อมูลสรุปลักษณะที่ดินเรียงลำดับตามปริมาณที่พบ	40
ตารางที่ 5	แสดงสรุปกิจกรรมและการตอบสนองต่อ SDG	71
ตารางที่ 6	แสดงตารางสรุปความหลากหลายของกิจกรรม	72
ตารางที่ 7	สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทงานกิจกรรม	83
ตารางที่ 8	สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทตลาด	83
ตารางที่ 9	สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทห้องสมุด	84
ตารางที่ 10	สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทห้องสมุด 2	84
ตารางที่ 11	สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทสวนพืชพันธุ์	85

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

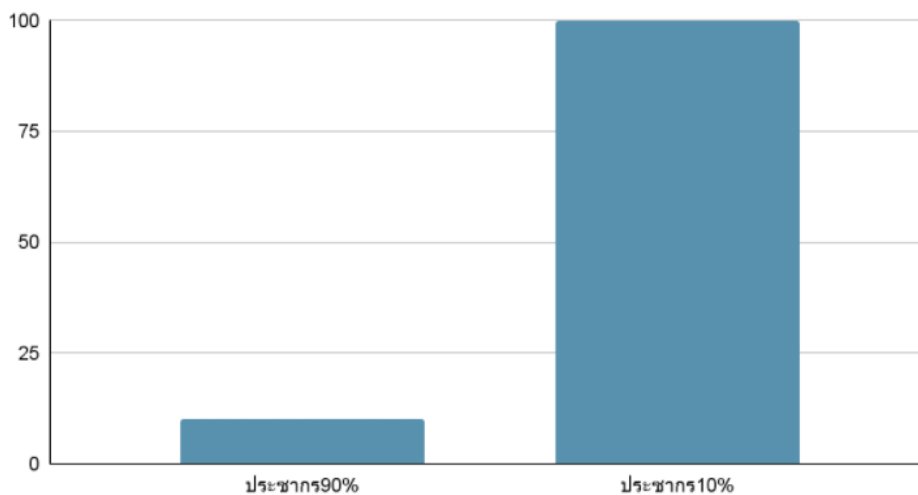
แผนภูมิที่ 1 แสดงปริมาณการถือที่ดินโดยเฉลี่ยต่อประชากร.....	1
แผนภูมิที่ 2 แสดงอัตราส่วนที่ดินซึ่งจำแนกตามรูปร่างของที่ดิน	29
แผนภูมิที่ 3 แสดงอัตราส่วนที่ดินซึ่งจำแนกตามราคาของที่ดิน	30
แผนภูมิที่ 4 แสดงอัตราส่วนที่ดินซึ่งจำแนกตามการเข้าถึงของที่ดิน.....	30
แผนภูมิที่ 5 แสดงอัตราส่วนที่ดินซึ่งจำแนกตามขนาดของที่ดิน	31
แผนภูมิที่ 6 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและขนาดของที่ดิน	32
แผนภูมิที่ 7 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและราคาของที่ดิน	32
แผนภูมิที่ 8 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของที่ดินและขนาดของ	33
แผนภูมิที่ 9 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของที่ดินและราคาที่ดิน	34
แผนภูมิที่ 10 แสดงสัดส่วนคุณภาพที่ดิน	36
แผนภูมิที่ 11 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและการ เข้าถึงที่ดิน.....	37
แผนภูมิที่ 12 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและขนาด ที่ดิน	37
แผนภูมิที่ 13 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและรูปร่าง ที่ดิน	38
แผนภูมิที่ 14 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและราคา ที่ดิน	38
แผนภูมิที่ 15 แสดงลักษณะของที่ดินเมื่อเปรียบเทียบตามคุณสมบัติ	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

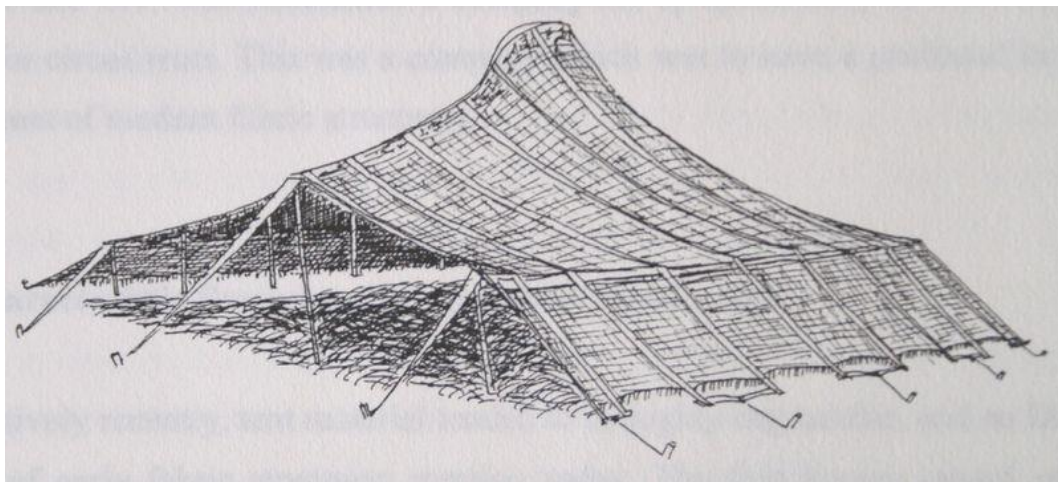
ปริมาณการถือที่ดินโดยเฉลี่ย

แผนภูมิที่ 1 แสดงปริมาณการถือที่ดินโดยเฉลี่ยต่อประชากร ที่มา : ผู้วิจัย

พื้นที่ดินจำนวนมากมีการทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนาเมื่อมีปัจจัยและเวลาที่เหมาะสม ซึ่งจากฐานข้อมูล และระบบติดตามประเมินผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครฯ พบว่าในพื้นที่ของกรุงเทพมหานครฯ ที่ค้นพบในลักษณะที่เป็นที่ว่างตามนิยามของรายงาน “พื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของกทม. (“ฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล การเพิ่มพื้นที่สีเขียว,”) แสดงจำนวนพื้นที่สีเขียว 9 ประเภท มีที่ดินเป็นที่ว่างที่เป็นที่ของเอกชนราวสามสิบล้านตารางเมตร นับเป็นแปลงที่ดินจำนวน 2,992 แห่ง ซึ่งที่ดินเหล่านี้ต่างถูกทิ้งร้าง และไม่ได้รับการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด โดยที่แนวทางการพัฒนาที่ดินในลักษณะนี้จึงจำเป็นต้องเป็นการพัฒนาด้วยสถาปัตยกรรมที่มีปัจจัยทางด้านต้นทุนราคา และระยะเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง

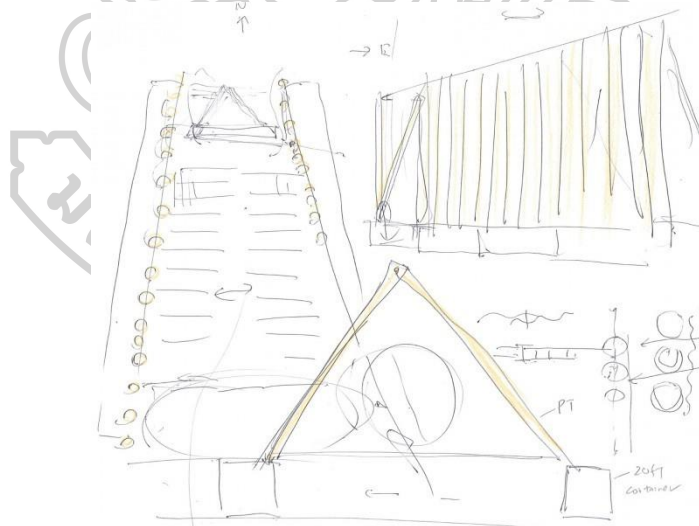
“สถาปัตยกรรมชั่วคราว” ขนาดผิวพื้น และอาณาบริเวณ ที่ไม่ประจำ และไม่ได้ใช้งานตลอดไป (ไซมีสุซ, 2556) เป็นรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ถูกนำมาใช้เพื่อตอบสนองความต้องการใช้พื้นที่ในห้วงระยะเวลาสั้น ๆ เพียงชั่วเวลาหนึ่ง โดยมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่มักตอบสนองในปัจจัยต่าง ๆ ในหลาย ๆ ด้าน นอกจากปัจจัยด้านเวลา เช่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องมีต้นทุนทางราคาที่ต่ำ หรือปัจจัยทางการใช้งานที่มีลักษณะของกิจกรรมชั่วคราว ไม่ได้ต้องการครอบครองพื้นที่จากสถาปัตยกรรมหรือผู้ใช้งานมากนัก เป็นต้น

ภาพที่ 1 แสดงสถาปัตยกรรมชั่วคราวเมื่อครั้งอดีต

ที่มา : https://www.designingbuildings.co.uk/wiki/Temporary_building

“จากชั่วคราวสู่ถาวร” เมื่อความต้องการทางการใช้งานพื้นที่ว่างมีระยะเวลาที่มากขึ้น แต่ไม่ได้มากจนเกิดการสร้างพื้นที่จากสถาปัตยกรรมที่หนาหนัก และถาวร สถาปัตยกรรมกึ่งชั่วคราวจึงเป็นนิยามของสถาปัตยกรรมที่มีช่วงระยะเวลาที่ยาวนานในช่วงประมาณหนึ่ง และตอบสนองปัจจัยทางการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น ครอบคลุมพื้นที่ยาวนานขึ้น มากกว่าสถาปัตยกรรมชั่วคราวที่กล่าวมาในข้างต้น

ภาพที่ 2 เส้นร่างของสถาปนิกShigeru Ban ซึ่งแสดงถึงความเป็นสถาปัตยกรรมชั่วคราว

ที่มา : [https://suzannelovellinc.com/wp-](https://suzannelovellinc.com/wp-content/uploads/2019/08/CardboardCathedral_Drawing-680x712.jpg)

[content/uploads/2019/08/CardboardCathedral_Drawing-680x712.jpg](https://suzannelovellinc.com/wp-content/uploads/2019/08/CardboardCathedral_Drawing-680x712.jpg)

“สถาปัตยกรรมกึ่งถาวรสู่การพัฒนาที่ดินที่ถูกทิ้งร้าง” เมื่อการพัฒนาที่ดินในลักษณะที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนาจำเป็นต้องเป็นการพัฒนาด้วยสถาปัตยกรรมที่มีปัจจัยทางด้านต้นทุนราคา และระยะเวลาในห้วงหนึ่ง ที่ยาวนานกว่าสถาปัตยกรรมชั่วคราวทั่วไป หากแต่สั้นกว่าสถาปัตยกรรมที่

มีลักษณะที่มีความเป็นถาวร ดังนั้นการศึกษาทำความเข้าใจสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร ที่มีช่วงเวลาในการครอบครองพื้นที่ในห้วงที่เหมาะสมกับการพัฒนาที่ดินในลักษณะนี้ จึงเป็นที่มาสำคัญตั้งต้นในการศึกษาของงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อสร้างชุดเครื่องมือทางสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเงื่อนไขต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของที่ดินในลักษณะนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา และสถาปัตยกรรมประเภทกึ่งถาวร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์โดยค้ำถึงปัจจัยในการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา ทั้งในด้านรูปลักษณะทางกายภาพ การเข้าถึง มูลค่าของที่ดิน บริบทโดยรอบ เพื่อวิเคราะห์ และทำความเข้าใจลักษณะของที่ดินที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา
2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของที่ดินในด้านต่าง ๆ เช่นความสัมพันธ์ของขนาดที่ดินต่อรูปร่างของที่ดิน เพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์และความเป็นไปได้ของที่ดินที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา
3. การศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้งานในพื้นที่ที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ดิน และส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของที่ดินนั้น ๆ
4. การศึกษาลักษณะและรูปแบบของสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร เพื่อทำความเข้าใจถึงวิธีการในการก่อรูปของสถาปัตยกรรมในลักษณะนี้ อันมีผลต่อการใช้งานพื้นที่ที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ดิน

สมมติฐานในการศึกษา

ชุดเครื่องมือทางสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ทำหน้าที่เพื่อฟื้นฟูที่ดินที่ถูกทิ้งร้างซึ่งรอการพัฒนาอันสอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ดินทั้งในทางกายภาพและไม่ใช้กายภาพนั้นจะถูกออกแบบโดยคำนึงถึงความเข้าใจพื้นฐานทั้งหมด ตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพโดยทั่วไปของที่ดินในลักษณะนี้ สภาพบริบทแวดล้อมที่มักพบเห็นได้ทั่วไปของผืนที่ดิน การใช้งานพื้นที่ดินที่มีลักษณะทิ้งร้าง และการก่อรูปของสถาปัตยกรรมที่มีการใช้งานจำเพาะเจาะจงในด้านระยะเวลาการใช้งาน ตั้งแต่ชั่วคราว กึ่งชั่วคราว ไปจนถึงสถาปัตยกรรมที่คงทนถาวร

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านการศึกษาทำความเข้าใจที่ดินที่ถูกทิ้งร้างเพื่อการพัฒนา

1.ศึกษารูปแบบที่ดินที่ถูกทิ้งร้างเพื่อการพัฒนาที่เกิดขึ้นในบริเวณกรุงเทพมหานครฯ โดยต้องเป็นลักษณะที่ดินที่เป็นที่ว่าง และเจ้าของเป็นเอกชน ตามนิยามของรายงาน “พื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของกทม. แสดงจำนวนพื้นที่สีเขียว 9 ประเภท” โดยมุ่งเน้นไปที่การจำแนกที่ดินตามลักษณะทางกายภาพและการเข้าถึง อันได้แก่ ขนาด รูปร่าง มูลค่าที่ดิน และการเข้าถึง

2.ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพด้านต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจที่ดินที่ทิ้งร้างเพื่อทำความเข้าใจลักษณะความเกี่ยวพันทางกายภาพ

3.ศึกษาและเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ของการเกิดพื้นที่ทิ้งร้าง

ขอบเขตด้านการศึกษาการใช้งานพื้นที่ดินที่ถูกทิ้งร้าง

1.ศึกษารูปแบบการใช้งานพื้นที่ดินที่มีลักษณะทิ้งร้างผ่านกรณีศึกษา เพื่อทำความเข้าใจและจำแนกลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพของที่ดินประเภทต่าง ๆ

2.ศึกษารูปแบบการใช้งานที่ช่วยพัฒนาบริบทแวดล้อมของผืนที่ดิน ทั้งในลักษณะทางกายภาพ ไม่ใช่กายภาพ รวมไปถึงทางเศรษฐกิจ

ขอบเขตด้านการศึกษาสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร

1.ศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะจำเพาะเจาะจงในด้านระยะเวลาการใช้งาน

2.วิเคราะห์และสังเคราะห์การก่อรูปของสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะจำเพาะเจาะจงในด้านระยะเวลาการใช้งาน

3.ศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะจำเพาะเจาะจงในด้านระยะเวลาการใช้งานอันสอดคล้องกับกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ดินที่ถูกทิ้งร้าง

ขั้นตอนการศึกษา

ขั้นตอนในการศึกษา กระบวนการ และวิธีการศึกษา

1.การเก็บข้อมูล

-รวบรวมข้อมูลพื้นที่ว่างทั้งหมดของกรุงเทพมหานครฯ ผ่านฐานข้อมูล และระบบติดตามประเมินผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครฯ

-คัดกรองข้อมูลพื้นที่ว่างที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิจัย เช่นลักษณะของที่ดินที่มีเจ้าของพื้นที่ดินเป็นเอกชน หรือลักษณะของที่ดินที่ไม่ใช่ที่ลุ่มตามนิยามของรายงาน “พื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของกทม.แสดงจำนวนพื้นที่สีเขียว 9 ประเภท

-ศึกษาลักษณะของกิจกรรมที่สามารถพัฒนาพื้นที่ดินในลักษณะของที่ดินที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา

-ศึกษาลักษณะของสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร

2.วิเคราะห์ข้อมูล

-วิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ว่างหลังการคัดกรอง วัดค่าเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึงจัดแยกวิเคราะห์หมวดหมู่ของพื้นที่ดิน

-วิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษาเพื่อหาประเด็นในการสร้างกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ดินลักษณะนี้

-วิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษาเพื่อหาประเด็นทางสถาปัตยกรรมในการสร้างชุดเครื่องมือของสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร

-วิเคราะห์วิธีการผสมผสานเครื่องมือทางสถาปัตยกรรม กิจกรรม และพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา

3.สังเคราะห์ข้อมูล

-นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสร้างข้อมูลเชิงเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อมูลทางที่ดิน

-นำผลการวิเคราะห์กิจกรรมจากกรณีศึกษามาผสมผสานเข้ากับข้อมูลความเป็นไปได้ของที่ดิน

-นำผลการวิเคราะห์เครื่องมือทางสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรมาผสมผสานเข้ากับข้อมูลความเป็นไปได้ของที่ดินและความเป็นไปได้เชิงกิจกรรม

-นำข้อมูลมาสร้างเป็นคู่มือทางสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรเพื่อการพัฒนาที่ดินในบริบทเมือง

การเสนอผลงาน

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ที่ดิน นำเสนอด้วยเอกสารและภาพประกอบ
2. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์การใช้งานบนพื้นที่ดินที่ถูกทิ้งร้าง นำเสนอด้วยเอกสารและภาพประกอบ
3. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์การใช้งานที่ช่วยพัฒนาบริบทแวดล้อมของผืนที่ดิน ทั้งในลักษณะทางกายภาพ ไม่ใช่กายภาพ รวมไปถึงทางเศรษฐกิจ นำเสนอด้วยเอกสารและภาพประกอบ

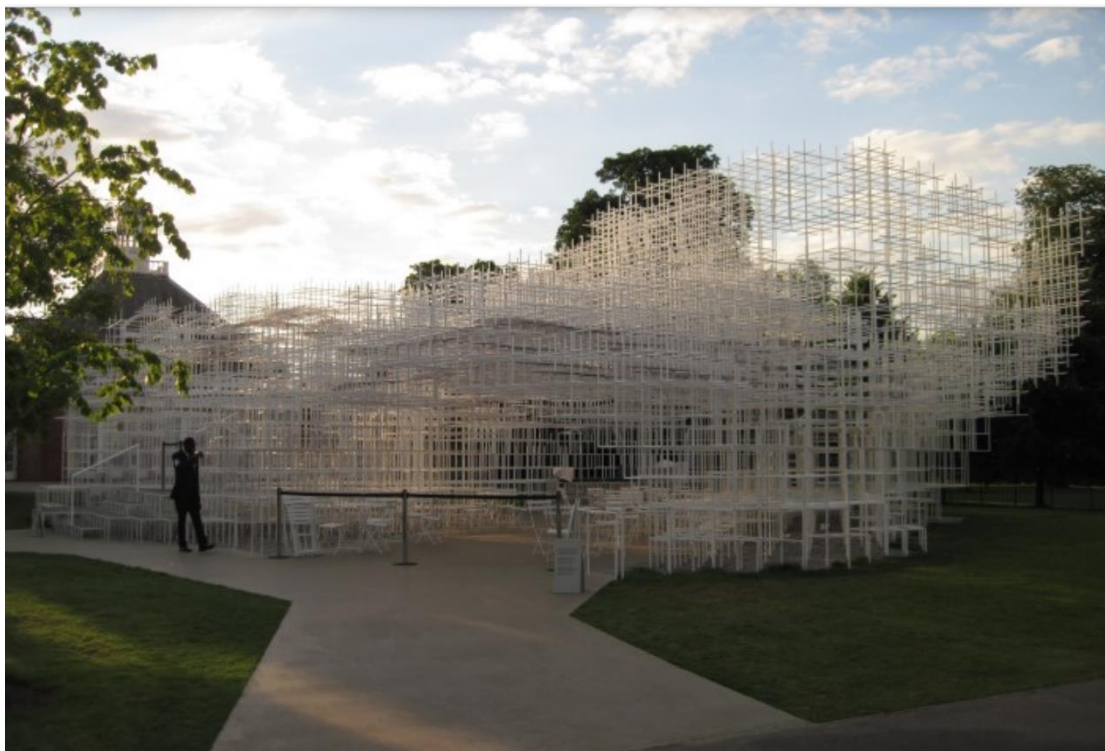
4. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะจำเพาะ
เจาะจงในด้านระยะเวลาการใช้งาน นำเสนอด้วยเอกสารและภาพประกอบ
5. ขั้นตอนการนำข้อมูลมาสร้างเป็นคู่มือทางสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรเพื่อการพัฒนาที่ดินใน
บริบทเมือง นำเสนอด้วยเอกสารและภาพประกอบ

บทที่ 2

สถาปัตยกรรมกิ่งถาวร และที่ดินที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา

ทฤษฎีและความหมายของสถาปัตยกรรมชั่วคราว

ภาพที่ 3 อาคารชั่วคราว Serpentine Pavilion ออกแบบโดย Sou Fujimoto

ที่มา : https://arquitecturaviva.com/assets/uploads/obras/47723/av_imagen.jpeg

อาคารหรือสถาปัตยกรรมที่สามารถพบเห็นทั่วไปในบริบทแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรานั้นโดยส่วนมากจะมีความคงทนถาวร ไม่สามารถขยับหรือเคลื่อนที่ได้ (Lewis, 2560) แต่ด้วยข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาการใช้งานที่ และระยะเวลาในการก่อสร้างที่ลดน้อยลงตามพฤติกรรมของผู้ใช้งานที่เปลี่ยนแปลงไป แนวโน้มการใช้งานสถาปัตยกรรมที่ลดความถาวรจึงเพิ่มขึ้น

ในบทความ The Phenomenon of temporary architecture – its background and potential (Kolimárová, 2563) กล่าวว่าสถาปัตยกรรมชั่วคราวเป็นหนึ่งในแนวโน้มใหม่ ๆ ของงานสถาปัตยกรรมร่วมสมัย ด้วยการก่อสร้างที่รวดเร็วภายใต้ข้อจำกัดเวลา รวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณ และข้อสำคัญหนึ่งคือความเข้าใจในเรื่องของสถาปัตยกรรมชั่วคราวที่มากขึ้นกว่าสมัยก่อน

โดยก่อนจะทำความเข้าใจในเรื่องสถาปัตยกรรมชั่วคราว ต้องกล่าวไปถึงก้าวสำคัญ สถาปัตยกรรมชนิดนี้ถูกพัฒนาขึ้นมาตั้งแต่สมัยอารยธรรมชนเผ่าของโลก ซึ่งเป็นแนวคิดของการสร้าง โครงสร้างที่รองรับกิจกรรมได้อย่างสมบูรณ์ แต่ยังคงความต้องการในการย้ายสถานที่อยู่ตลอดเวลา ของชนเผ่า ซึ่งพัฒนาการทางด้านสถาปัตยกรรมชั่วคราวนี้เองที่ช่วยพัฒนาฝีมือและความเข้าใจ ทางด้านการก่อสร้างและวัสดุ

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสถาปัตยกรรมชั่วคราวเป็นการท้าทายแนวคิดทางสถาปัตยกรรมในยุคสมัย ของมัน โดยก้าวสำคัญของสถาปัตยกรรมชนิดนี้คือ อาคาร Crystal Palace สถาปัตยกรรมชั่วคราว เพื่อจัดแสดงในงาน The Great Exhibition ที่แสดงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของยุคปฏิวัติ อุตสาหกรรม ในกรุงลอนดอน ปี 1851 ที่ถูกออกแบบโดยสถาปนิกชาวอังกฤษ โดยตัวอาคารถูกสร้าง โดยเหล็กหล่อ และกระจก นับเป็นอาคารนิทรรศการแห่งแรกที่มีความชั่วคราว และมีอายุการใช้งาน ตามจุดประสงค์ในการออกแบบที่สั้นมาก คือราว 5 เดือน (แม้จะถูกย้ายอาคารไปยังสถานที่อื่นใน ภายหลัง และมีอายุอยู่ถึง 82 ปี) เมื่อเทียบกับอาคารอื่น ๆ ในยุคสมัย

ภาพที่ 4 อาคาร Crystal Palace ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อจัดแสดงในงาน The Great Exhibition

ที่มา : <https://blog.inoxstyle.com/instyleblog/wp-content/uploads/2017/02/A.jpg>

ซึ่งพัฒนาการทางด้านอาคารชั่วคราวก็ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยนิยมผูกเข้า กับกิจกรรมที่มีลักษณะของเทศกาลและส่วนสะท้อนสำคัญในการเป็นพื้นที่ทดลองของเหล่าสถาปนิก

ภาพที่ 5 อาคารชั่วคราว Serpentine Pavilion ออกแบบโดย BIG

ที่มา : https://images.adsttc.com/media/images/5756/e8db/e58e/ce8b/5100/0003/large_jpg/big_pavilion_-_image_c_iwan_baan_5.jpg?1465313479

ในปัจจุบันด้วยสภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป รวมถึงสภาวะโรคระบาดของโรค COVID-19 ทำให้สถาปัตยกรรมชั่วคราวมีบทบาทสำคัญขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งเพื่อการสร้างพื้นที่ที่ตอบสนองทางด้านต้นทุนที่ถูกลงและระยะเวลาการก่อสร้างที่รวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการการใช้งานพื้นที่ที่เร่งด่วน

โดยเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถาปัตยกรรมถาวรที่มีความคงทนแต่แลกมาด้วยเม็ดเงินการลงทุนที่มหาศาล กับสถาปัตยกรรมชั่วคราวที่มีความชั่วคราวที่มีราคาถูกแต่แลกมาด้วยความคงทนที่ลดน้อยต่ำลง ดังนั้นการหาหนิยามของสถาปัตยกรรมที่ตอบสนองความต้องการในทุก ๆ ด้านจึงเป็นคำตอบที่วิถยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการหาคำตอบ

ภาพที่ 6 อาคารเรียนชั่วคราวที่ตอบสนองต่อการแพร่ระบาดของโรค COVID-19

ที่มา : https://images.adsttc.com/media/images/5fb6/d18d/63c0/17d6/2c00/0070/slideshow/Leonid_Furmansky_Murray_Legge_Little_Tiger_Pavilion_10.jpg?1605816703

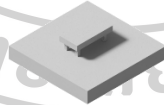
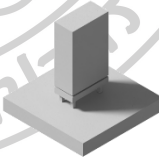
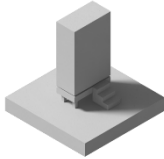

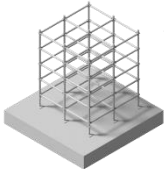
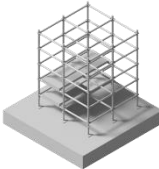
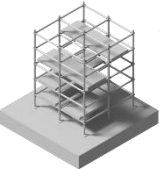
ลักษณะของสถาปัตยกรรมกิ่งถาวรในพื้นที่ของที่ดินที่ถูกทิ้งร้างหรือมีลักษณะพิเศษ

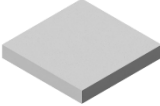
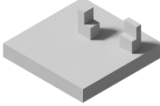
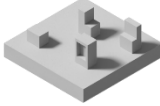

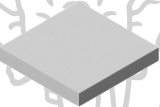
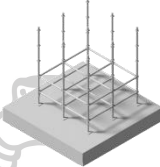
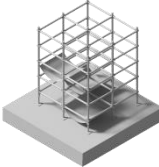

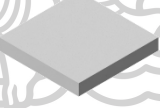
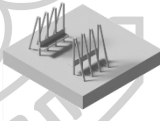
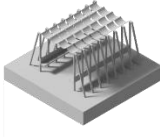

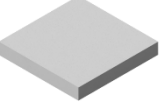

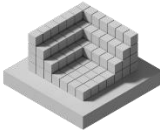

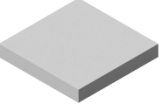
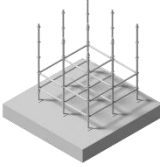
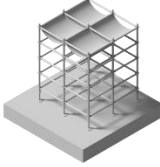
เมื่อความต้องการทางการใช้งานพื้นที่ว่างมีระยะเวลาที่มากขึ้น แต่ไม่ได้มากจนเกิดการสร้างพื้นที่จากสถาปัตยกรรมที่หนาหนัก และถาวร สถาปัตยกรรมกิ่งชั่วคราวจึงเป็นนิยามของสถาปัตยกรรมที่มีช่วงระยะเวลาที่ยาวนานในช่วงประมาณหนึ่ง และตอบสนองปัจจัยทางการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น ครอบคลุมพื้นที่ยาวนานขึ้น มากกว่าสถาปัตยกรรมชั่วคราวที่กล่าวมาในข้างต้น

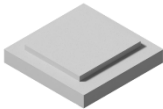
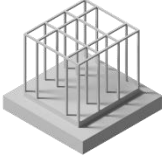
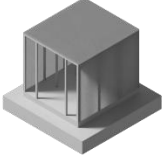

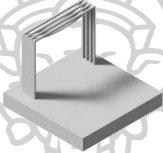
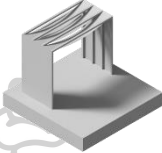
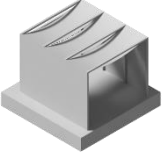

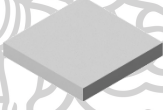
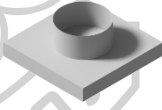
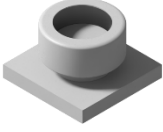

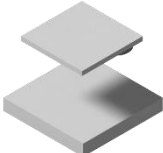
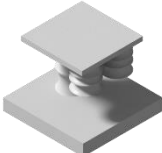
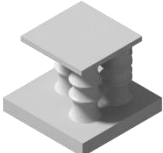

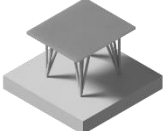
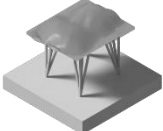

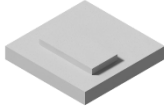
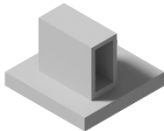
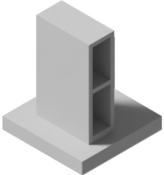

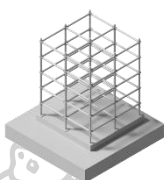
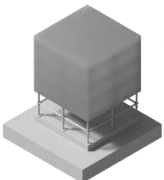

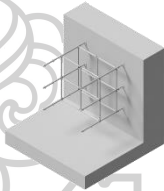
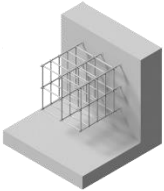

ภาพที่ 7 สรุปกรณีศึกษาสถาปัตยกรรมกิ่งถาวรทั้ง 16 กรณี ที่มา : ผู้วิจัย

โดยสามารถวิเคราะห์ลักษณะการก่อรูปของสถาปัตยกรรมชั่วคราวออกมาได้ดังตารางที่ 6 ดังนี้

กรณีศึกษา	การก่อรูปลำดับที่ 1	การก่อรูปลำดับที่ 2	การก่อรูปลำดับที่ 3
			
			

กรณีศึกษา	การก่อรูปลำดับที่ 1	การก่อรูปลำดับที่ 2	การก่อรูปลำดับที่ 3
			
			
			
			
			

กรณีศึกษา	การก่อรูปลำดับที่ 1	การก่อรูปลำดับที่ 2	การก่อรูปลำดับที่ 3
			
			
			
			
			

กรณีศึกษา	การก่อรูปลำดับที่ 1	การก่อรูปลำดับที่ 2	การก่อรูปลำดับที่ 3
			
			
			
			

ตารางที่ 1 แสดงลำดับในการก่อรูปของกรณีศึกษาทั้ง 16 กรณี ที่มา : ผู้วิจัย

สถาปัตยกรรมปรากฏตัว (Pop Up Architecture)

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกรณีศึกษา จะสามารถตั้งข้อสังเกตได้ถึงลักษณะร่วมกันคือในแต่ละรูปแบบจะมีข้อคำนึงถึงช่วงระยะเวลาในการครอบครองพื้นที่ตั้งแต่เริ่มก่อรูปไปจนถึงการรื้อถอนสถาปัตยกรรมออก หากแต่เมื่อพิจารณาถึงลำดับการก่อรูปแล้วจะสามารถจำแนกรูปแบบและลำดับ

การก่อรูปได้ในสองลักษณะ คือแบบที่มีลำดับการก่อรูปตามขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ ในขณะที่อีกรูปแบบคือการก่อรูปที่มีการเกิดขึ้นบางส่วนของสถาปัตยกรรมอยู่แล้ว โดยที่บางส่วนที่มีการก่อสร้างไว้ล่วงหน้าจะถูกใช้งานในรูปแบบกิจกรรมที่มีลักษณะไม่จำเพาะ เมื่อถึงคราวที่ต้องการกิจกรรม สถาปัตยกรรมจึงก่อรูปจนแล้วเสร็จ อาจกล่าวได้ว่าสถาปัตยกรรมลักษณะนี้เป็นลักษณะของสถาปัตยกรรมปรากฏตัว (Pop Up Architecture) ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร

ภาพที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบของการเกิดสถาปัตยกรรมปรากฏตัวทั้งสองรูปแบบ

โดยเมื่อทำการวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมประเภทนี้แล้ว จะสามารถแยกประเภทออกเป็นสองแบบ โดยอาศัยการแบ่งตามห้วงระยะเวลาในการครองครอง กล่าวคือประเภทหนึ่งจะเป็นการเริ่มต้นปรากฏตัวของสถาปัตยกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ เมื่อความต้องการในการใช้พื้นที่หมดลง องค์ประกอบทุกส่วนจะถูกหรือถอนออกจนหมด รอห้วงเวลาการประกอบสร้างใหม่อีกครั้งตั้งแต่ต้น เราเรียกสถาปัตยกรรมชนิดนี้ว่า “สถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ไม่ต้องการฐาน” ในขณะที่อีกจะครอบครองพื้นที่บางส่วน แล้วจึงเกิดการปรากฏของสถาปัตยกรรมตามมา เมื่อความต้องการการใช้พื้นที่หมดลง องค์ประกอบบางส่วนจะยังคงอยู่ ในขณะที่องค์ประกอบอีกส่วนจะถูกหรือถอนหายไป รอห้วงเวลาการปรากฏตัวใหม่อีกครั้งตามความต้องการของกิจกรรมที่มากขึ้นในภายหลัง เราเรียกสถาปัตยกรรมชนิดนี้ว่า “สถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ต้องการฐาน” โดยสามารถระบุลักษณะจำเพาะของสถาปัตยกรรมทั้งสองกลุ่มประเภทได้ดังนี้

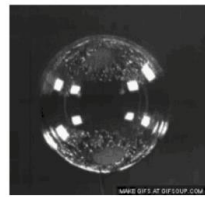
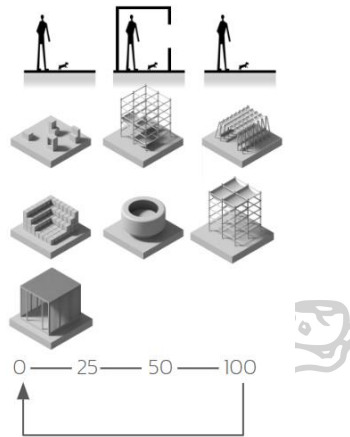

ภาพที่ 9 แสดงสถาปัตยกรรมที่ต้องการฐาน ที่มา :

<https://images.adsttc.com/media/images/610a/fc36/f91c/81dd/2100/0017/slideshow/19897-Section.jpg?1628109852>

แบบ A สถาปัตยกรรมกิ่งถาวรที่ไม่ต้องการฐาน

ความเข้มข้นของกิจกรรมต่ำ
พื้นที่ในชุมชนเป็นส่วนมาก
เข้าถึงผู้คนที่ไม่เยอะมาก
มีการใช้งานง่าย ๆ

สถาปัตยกรรมที่มีช่วงเวลา(Period)
ที่ออกแบบให้เกิดขึ้นเป็นห้อง ห้องหนึ่ง
เกิดขึ้น แล้วหายไป

ภาพที่ 10 สรุปลักษณะของสถาปัตยกรรมที่ไม่ต้องการฐาน ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่ไม่ต้องการฐาน สถาปัตยกรรมชนิดนี้จะมีการปรากฏตัวจนครบรอบแล้วเริ่มขึ้นใหม่ เหมือนดังฟองอากาศที่ฟุดขึ้นมาแล้วแตกตัวไป เช่นการตั้งเต็นท์บนที่ว่างเปล่า การตั้งโครงสร้างเบาที่ไม่ต้องการฐานราก เป็นต้น ซึ่งลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบนี้มักจะเกิดขึ้นในกิจกรรมที่มีความซับซ้อนต่ำ ไม่ได้มีการจัดการพื้นที่ที่พิถีพิถันนัก เช่น พื้นที่หาบเร่แผงลอย ลานกางเต็นท์ หรือพื้นที่พักคอยต่างๆ โดยพื้นที่เหล่านี้ อาจต้องการสถาปัตยกรรมเพียงแค่การแสดงขอบเขต สะท้อนตัวตนของกิจกรรมเท่านั้น ดังนั้นองค์ประกอบในการเกิดขึ้นของพื้นที่จึงไม่ต้องการโครงสร้างที่ซับซ้อน หรือหลากหลายมาก ความ และด้วยข้อจำกัดเช่นนี้เอง ทำให้สถาปัตยกรรมเช่นนี้ มักไม่เกิดขึ้นในลักษณะที่ดินที่มีขนาดใหญ่มากเกินไป และมีการรูปร่างของที่ดินที่ไม่หลากหลาย

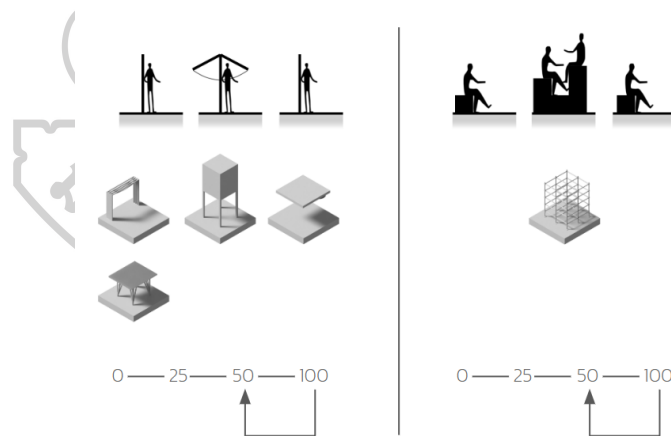

ภาพที่ 11 ตัวอย่างสถาปัตยกรรมที่ไม่ต้องการฐาน ที่มา: https://images.adsttc.com/media/images/6034/7bbb/f91c/8198/a000/014d/slideshow/IMG_1458.jpg?1614052258

แบบ B สถาปัตยกรรมกิ่งถาวรที่ต้องการฐาน

ความเข้มข้นของกิจกรรมต่ำ
พื้นที่ในชุมชนเป็นส่วนมาก
เข้าถึงผู้คนที่ไม่เยอะมาก
มีการใช้งานง่าย

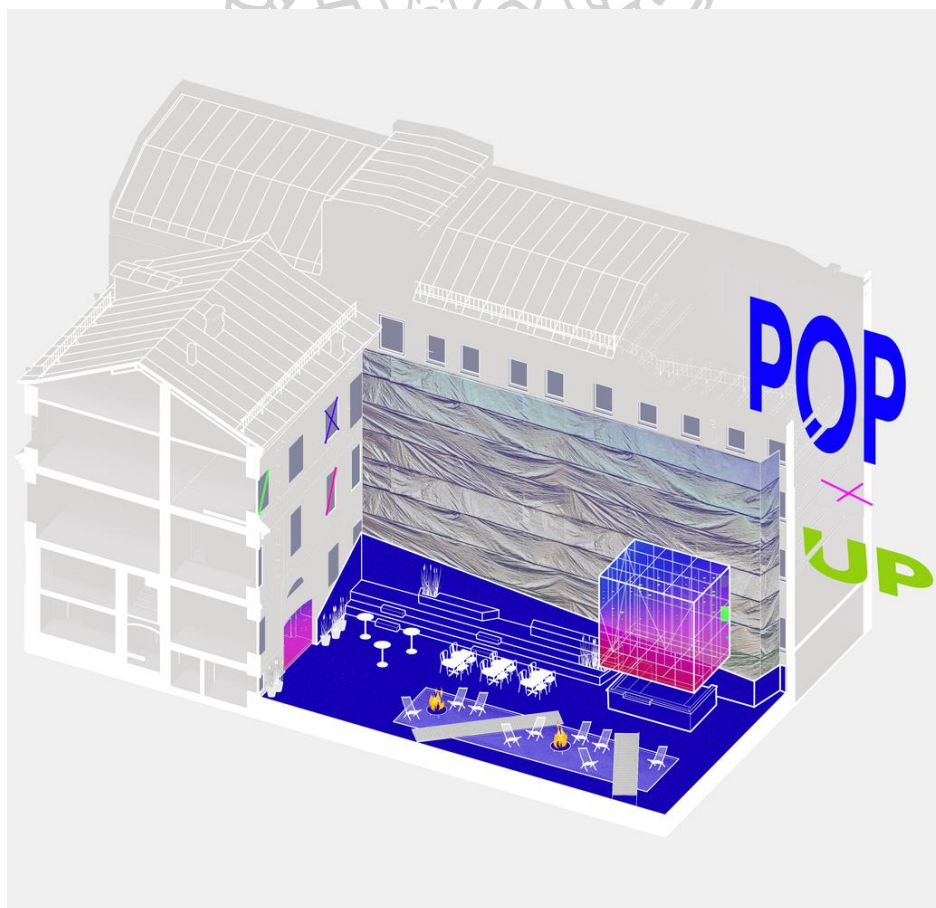
ความเข้มข้นของกิจกรรมสูง
พื้นที่ขนาดเล็ก
เข้าถึงผู้คนที่หลากหลาย
มีการใช้งานง่าย

สถาปัตยกรรมที่มีช่วงเวลา(Period)
แบบเกิดขึ้นเป็นห้อง ห้องหนึ่ง
ลดลงไป แล้วขยายใหม่

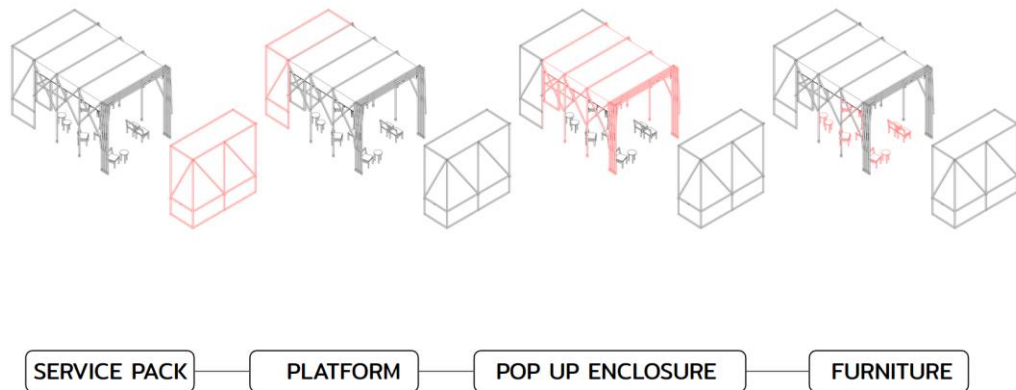
ภาพที่ 12 สรุปลักษณะของสถาปัตยกรรมที่ต้องการฐาน ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ต้องการฐาน เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบของพื้นที่บางส่วนก่อนที่ส่วนอื่น ๆ ของสถาปัตยกรรมจะก่อรูปขึ้นมาจนสมบูรณ์ เหมือนดั่งดอกไม้ที่มีการผลิบานจากฐานดอก โดยฐานนั้นจะมีความถาวรมากกว่าส่วนอื่น อาจจะเป็นฐานราก พื้นที่ลานกว้าง หรือพื้นที่ที่มีความถาวรส่วนอื่นๆ โดยจะมีการติดตั้งลวดลายเพื่อให้เกิดการครอบครองพื้นที่ก่อนที่จะเกิดการก่อรูปจนเกิดกิจกรรมได้ครบถ้วน ซึ่งลักษณะทางสถาปัตยกรรมรูปแบบนี้มักจะเกิดควบคู่กับกิจกรรมที่มีความเข้มข้นสูง เช่นลักษณะของที่พักอาศัย งานเทศกาลดนตรี ตลาดขนาดใหญ่ที่มีผู้เช่าหลากหลาย ต้องการการจัดการระบบระเบียบพื้นที่ โดยฐานนี้เองอาจเป็นได้ทั้งฐานที่ใช้รองรับที่จะเกิดขึ้นภายในอนาคตเพียงอย่างเดียว หรืออาจเป็นฐานที่ทำหน้าที่เป็นแนวทางให้สถาปัตยกรรมหรือกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อีกด้วย ทั้งนี้เรายังสามารถแยกประเภทของสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ต้องการฐานได้ออกเป็นสองประเภท คือสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ต้องการฐานและฐานนั้นสามารถเกิดกิจกรรมได้ และสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ต้องการฐานและฐานนั้นไม่จำเป็นต้องใช้งานได้

ภาพที่ 13 ตัวอย่างสถาปัตยกรรมที่ต้องการฐาน

ที่มา : <https://images.adsttc.com/media/images/610c/9af6/4a2b/f402/ae70/73c4/slideshow/third-place-017.jpg?1628216108>

ภาพที่ 14 สรุปลงค์ประกอบของสถาปัตยกรรมกิ่งถาวร ที่มา : ผู้วิจัย

โดยเมื่อพิจารณาจากภาพที่ 14 ซึ่งแสดงรูปแบบการใช้งานของโครงการ Pop in – Pop out – Pop up ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมออกเป็นสี่ส่วน โดยแต่ละส่วนต่างทำหน้าที่แตกต่างกัน บางองค์ประกอบทำหน้าที่ครอบคลุมส่วนของงานระบบ บางองค์ประกอบทำหน้าที่จัดเก็บองค์ประกอบอื่น เป็นต้น

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกรณีศึกษาทั้งหมด จะสามารถสรุปลงค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นได้เป็น 4 ส่วน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้เกิดการครอบครองพื้นที่โดยสถาปัตยกรรมกิ่งถาวรได้อย่างสมบูรณ์ อันได้แก่

1. ส่วนของงานระบบ (Service Pack) คือองค์ประกอบที่บรรจุพื้นที่ทำงานระบบเพื่อให้กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ทำงานได้สมบูรณ์ โดยสามารถจำแนกได้เป็น ส่วนงานปะปา ส่วนงานไฟฟ้า ส่วนห้องสุขา และส่วนพื้นที่เก็บของ

ภาพที่ 15 ลักษณะของส่วนงานระบบในสถาปัตยกรรมกิ่งถาวร ที่มา : ผู้วิจัย

2. ส่วนของฐาน (Platform) คือองค์ประกอบที่ทำหน้าที่ส่วนกิ่งถาวร เพื่อครอบครองพื้นที่ ก่อนที่องค์ประกอบส่วนอื่นจะปรากฏตัวจนสามารถเกิดกิจกรรมได้อย่างสมบูรณ์ โดยสามารถจำแนก ได้ดังนี้

ภาพที่ 16 ลักษณะของฐานในสถาปัตยกรรมกิ่งถาวร ที่มา : ผู้วิจัย

2.1 ฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน โดยเป็นฐานที่มีลักษณะของพื้นที่โล่ง อาจทำหน้าที่เป็นฐานรากให้กับโครงสร้างที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งในช่วงเวลาปกติ ฐานประเภทนี้จะทำหน้าที่เป็นลานพื้นที่อเนกประสงค์สำหรับผู้ใช้งานทั่วไป

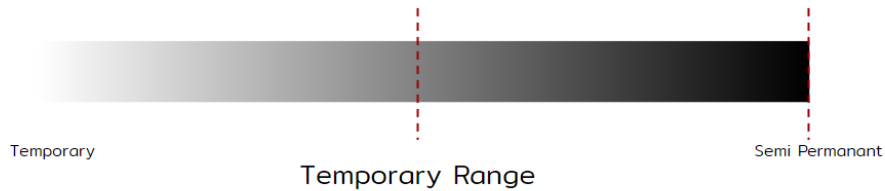
2.2 ฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งาน โดยเป็นฐานที่มีลักษณะในการยกระดับผู้ใช้งานให้สูงจากพื้นดินของพื้นที่เดิม เพื่อให้สถาปัตยกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ลดความเป็นถาวรลงด้วยการลดหน้าสัมผัสระหว่างเนื้อสถาปัตยกรรมและผืนที่ดิน

2.3 ฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งานและโอบล้อมพื้นที่ โดยเป็นฐานที่มีลักษณะคล้ายฐานประเภทที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งาน แต่มีคุณลักษณะเพิ่มเติมในการสร้างพื้นที่โอบล้อม เช่นบ่อน้ำ หรือหลุมสำหรับผู้ใช้งาน

2.4 ฐานที่ทำหน้าที่เป็นพื้นที่นั่ง โดยเป็นฐานที่มีลักษณะเป็นหน่วยย่อยพื้นฐานในขนาดความสูงไม่เกิน 45-60 เซนติเมตร เพื่อให้สามารถใช้เป็นพื้นที่สำหรับนั่งควบคู่ไปกับคุณสมบัติอื่น ๆ ได้ด้วย

2.5 ฐานที่ทำหน้าที่เป็นผืนโอบล้อม โดยเป็นฐานที่มีลักษณะโอบล้อมคล้ายผนัง แสดงขอบเขตที่ชัดเจนกว่า และมีคุณลักษณะเฉพาะในเรื่องของความโปร่ง

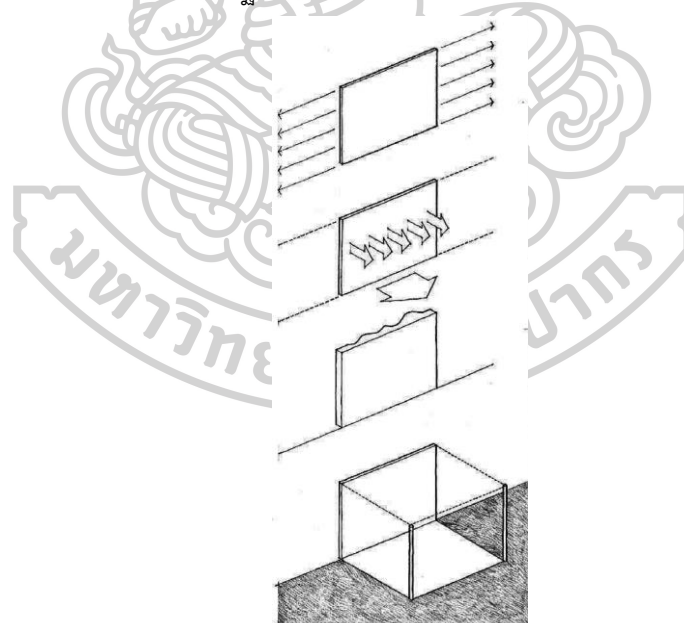
พื้น/พื้นผิว ที่มีความกึ่งถาวรสูง
มีการประกอบสร้างเพื่อความระยะยาว
โดยสามารถทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบของพื้นที่ได้แม้
สภาวะแวดล้อมยังไม่สมบูรณ์

ภาพที่ 17 สรุปลักษณะของฐาน ที่มา : ผู้วิจัย

3. ส่วนของพื้นที่โอบล้อม (Pop Up Boundary) ซึ่งจะปรากฏตัวเพื่อให้เกิดกิจกรรมอย่างสมบูรณ์ มีความชั่วคราวที่ชัดเจน มีช่วงเวลาในการครอบครองพื้นที่ที่ชัดเจน โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

3.1 พื้นที่โอบล้อมทางตั้ง (Vertical Plane) เป็นลักษณะของพื้นผิวที่โอบล้อมที่มีลักษณะคล้ายผนัง โดยตอบสนองเพื่อโอบล้อมกับกิจกรรมที่ต้องการแสดงขอบเขตที่ชัดเจน และมีการใช้งานพื้นที่ทางตั้ง เช่นพื้นที่สัมมนา หรือพื้นที่ฐานด้านกีฬา เป็นต้น

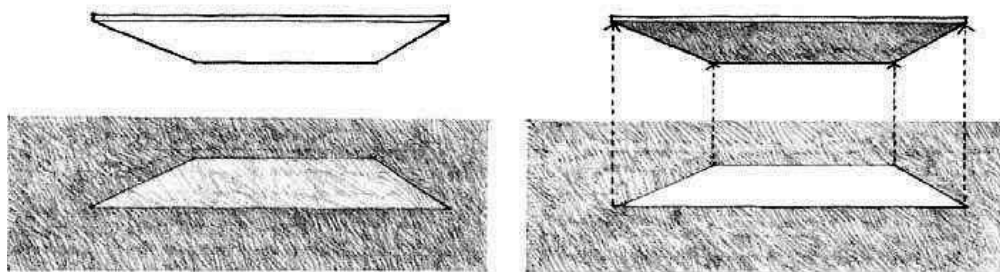

ภาพที่ 18 แสดงแนวคิดเรื่องระนาบทางตั้ง

ที่มา : <https://archi-monarch.com/wp-content/uploads/2020/01/7-4.jpg>

3.2 พื้นที่โอบล้อมเหนือศีรษะ (Overhead Plane) เป็นลักษณะของพื้นผิวที่มีรูปแบบระนาบเหนือศีรษะ ครอบครองพื้นที่ที่ชัดเจนน้อยกว่าพื้นที่โอบล้อมทางตั้ง แต่โดยลักษณะของการ

โอบล้อมลักษณะนี้มักจะตอบสนองเข้ากับกิจกรรมที่ไม่ต้องการความชัดเจนในด้านพื้นที่ ไม่ต้องการอาณาเขตที่ชัดเจน

ภาพที่ 19 แสดงแนวคิดเรื่องระนาบเหนือศีรษะ

ที่มา : <https://archi-monarch.com/architecture-form-space/>

3.3 พื้นที่โอบล้อมทั้งผืน (Fully Enclose Surface) เป็นลักษณะพื้นผิวที่ครอบคลุมไปตั้งแต่ระนาบทางตั้งจนถึงระนาบเหนือศีรษะ เป็นรูปแบบการโอบล้อมที่แสดงอาณาเขตการครอบครองที่ชัดเจนที่สุด

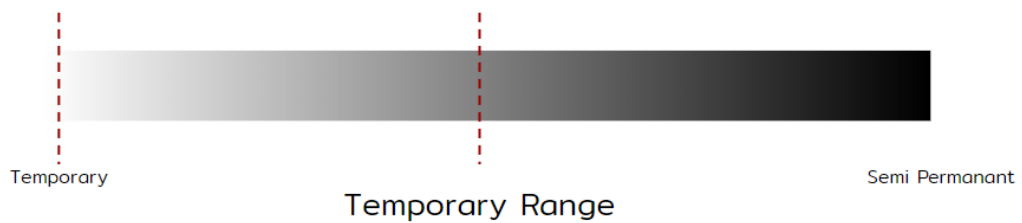
ภาพที่ 20 แสดงแนวคิดการโอบล้อมทั้งผืน

ที่มา : <https://www.archdaily.com/805984/tent-house-sparks-architects>

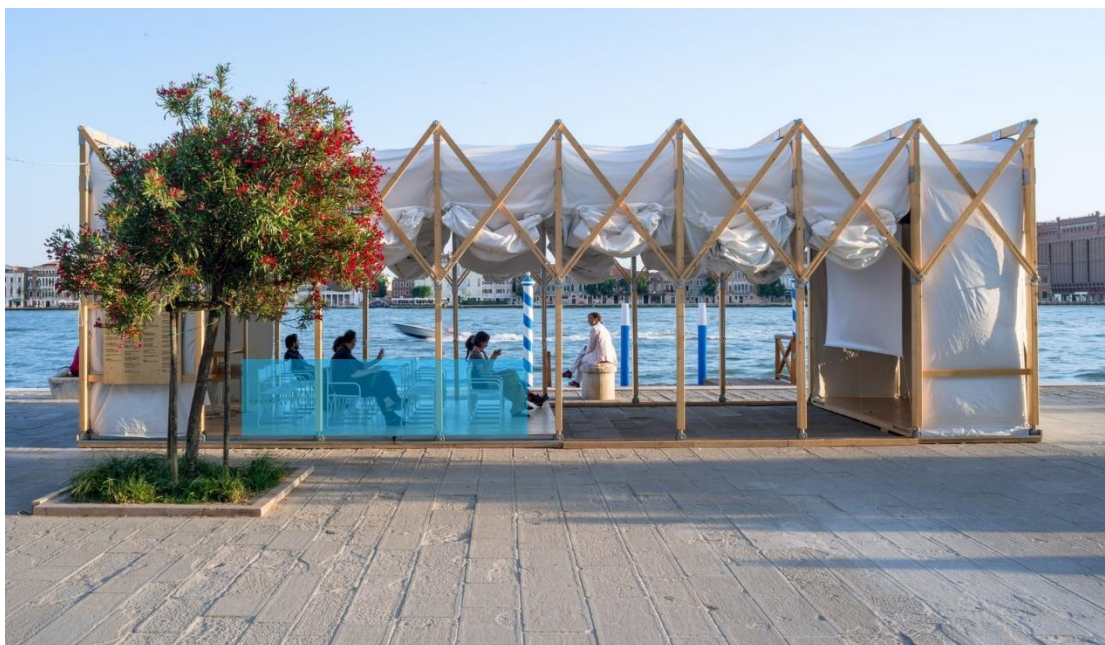
ภาพที่ 21 ลักษณะของพื้นที่โอบล้อมในสถาปัตยกรรมกิ่งถาวร ที่มา : ผู้วิจัย

พื้นที่ที่มีความชั่วคราว - กิ่งถาวร
มีการประกอบสร้างเป็นชั่วคราวระยะเวลา
โดยเป็นองค์ประกอบของพื้นที่ที่ทำงานร่วมกัน Platform
เพื่อให้เกิดภาวะแวดล้อมสำหรับกิจกรรมได้อย่างสมบูรณ์

ภาพที่ 22 สรุปลักษณะของพื้นที่โอบล้อมในสถาปัตยกรรมกิ่งถาวร ที่มา : ผู้วิจัย

4. ส่วนของเครื่องใช้ (Furniture) อีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญในการทำให้พื้นที่สถาปัตยกรรมกิ่งถาวรมีความสมบูรณ์ทางด้านพื้นที่การใช้งานคือในส่วนของเครื่องเรือนที่มาใช้เติมเต็มให้กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความรื่นเริงมากขึ้น

ภาพที่ 23 ลักษณะของเครื่องใช้เช่น เก้าอี้ ที่มา : ผู้วิจัย

ที่ดินที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา

ในปัจจุบัน ผืนที่ดินจำนวนมากมีการทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนาเมื่อมีปัจจัยและเวลาที่เหมาะสม ซึ่งจากฐานข้อมูล และระบบติดตามประเมินผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร พบว่าในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ที่ค้นพบในลักษณะที่เป็นที่ว่างตามนิยามของรายงาน “พื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของกทม.” แสดงจำนวนพื้นที่สีเขียว 9 ประเภท มีที่ดินเป็นที่ว่างที่เป็นที่ของเอกชนราวสามสิบล้านตารางเมตร นับเป็นแปลงที่ดินจำนวน 2,992 แห่ง ซึ่งที่ดินเหล่านี้ต่างถูกทิ้งร้าง และไม่ได้ได้รับการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการนำเสนอแนวทางของกิจกรรมและสถาปัตยกรรมอันมีการครอบครองพื้นที่อย่างชั่วคราวหรือช่วงระยะเวลาหนึ่งที่เข้ามาก่อรูปในพื้นที่ดินลักษณะนี้จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทั้งตัวที่ดินเองและบริบทรอบข้างด้วยต้นทุนทางเศรษฐกิจที่ไม่สูงนัก โดยที่ความสำคัญอันดับแรกในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างชุดเครื่องมือทางสถาปัตยกรรมนั้นคือการทำความเข้าใจลักษณะของที่ดิน จัดกลุ่ม และวิเคราะห์

ภาพที่ 24 แสดงการใช้งานพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างในปัจจุบัน

ที่มา : <https://www.thansettakij.com/property/418995>

พัฒนาการความเหลื่อมล้ำทางที่ดิน

ตามข้อมูลขนาดที่ดินในประเทศไทยทศวรรษ 2550 จะพบว่าที่ดินไทยแบ่งออกเป็นสี่ส่วน อันประกอบด้วย 1.ป่าสงวนแห่งชาติ 144.54 ล้านไร่ (45%) 2.กรมที่ดิน 130.74 ล้านไร่ (41%) 3.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือ ส.ป.ก. 34.76 ล้านไร่ (11%) และ 4.ที่ดินราชพัสดุ คิดเป็น 9.78 ล้านไร่ (3%) ซึ่งที่ดินที่มีการใช้งานโดยทั่วไปคือที่ดินในข่ายรับผิดชอบของกรมที่ดิน 130.74 ล้านไร่ (เลาวกุล, 2557)

ประเภทที่ดิน	พื้นที่ (ล้านไร่)
ป่าสงวนแห่งชาติ	114.54
กรมที่ดิน	130.74
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	34.76
ที่ดินราชพัสดุ	9.78
รวม	319.82

ตารางที่ 2 แสดงขนาดที่ดินในประเทศไทย ทศวรรษ 2550 ที่มา (เลาวกุล, 2557)

เมื่อเปรียบเทียบจากการครองครองที่ดินที่มีเอกสารสิทธิประเภทโฉนดที่ดินในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 จะพบว่าผู้ถือครองร้อยละ 10 ถือครองที่ดินกว่าร้อยละ 61.48 จากที่ดินทั้งหมดที่มี เอกสารสิทธิ อีกทั้งกว่าร้อยละ 50 ของผู้ถือครองทั้งหมดกลับถือครองที่ดินไม่เกินครัวเรือนละ 1 ไร่ ในทางกลับกันนั้น ค่าเฉลี่ยการถือครองที่ดินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลับสูงถึงคนละ 71 ไร่ ซึ่ง อยู่ในกลุ่มที่มีที่ดินมากที่สุดในประเทศไทย ปัญหาเหล่านี้เรียกว่า ความเหลื่อมล้ำทางที่ดิน

	จำนวน สส. (คน)	ขนาดพื้นที่รวม			ขนาดพื้นที่เฉลี่ย			มูลค่ารวม (ล้านบาท)	มูลค่า เฉลี่ย (ล้านบาท)
		ไร่	งาน	ตาราง วา	ไร่	งาน	ตารางวา		
ประชาธิปัตย์	151	12,675	2	12	84	3	78	6,513.50	43.14
เพื่อไทย	282	17,897	1	8	63	1	86	7,131.70	25.29
พลังชล	7	18	3	13	3	2	73	82.73	11.82
ภูมิใจไทย	33	3,034	3	26	92	3	86	570.54	17.29
ชาติพัฒนา	7	546	2	78	78	-	40	314.16	44.88
ชาติไทยพัฒนา	18	938	2	45	52	-	58	634.38	35.24
มาตุภูมิ	2	78	3	81	39	1	90	11.57	5.79
รักประเทศไทย	4	11		96	3	3	24	154.89	38.72
มหาชน	1	231	3	93	231	3	93	39.77	39.77
ประชาธิปไตยใหม่	1	-	-	-	-	-	-	-	-
รักษ์สันติ	1	358	-	46	358	-	46	215.91	215.91
รวม	507	35,786	23	99	71	2	38	15,669.14	30.91

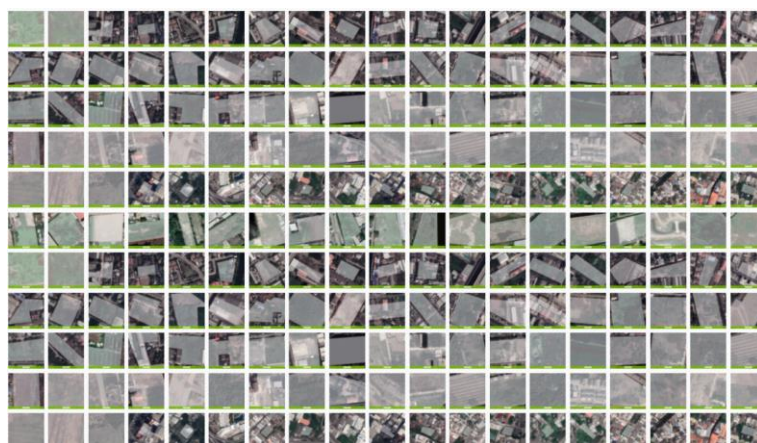
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนการครอบครองที่ดินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่มา : http://www.tef.econ.tu.ac.th/wp-content/uploads/2015/04/02_TEF-Presentation.pdf

ลักษณะของพื้นที่ว่างที่ถูกทิ้งร้างเพื่อรอการพัฒนา

ภาพที่ 25 แสดงเกณฑ์ในการเก็บข้อมูลของพื้นที่ดินทิ้งร้าง ที่มา : ผู้วิจัย

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลพื้นที่ว่างผ่านฐานข้อมูล และระบบติดตาม ประเมินผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครฯ พบว่าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครฯ มีพื้นที่

ว่างทั้งหมด 7009 แปลง โดยคิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด 123,363,572 ตารางเมตร โดยสามารถคัดกรองพื้นที่ที่อยู่นอกข่ายการศึกษาอันได้แก่ พื้นที่สนามกีฬากลางแจ้ง สนามกอล์ฟ แหล่งน้ำ พื้นที่ไม้ยืนต้น พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เพาะสัตว์น้ำ และพื้นที่อื่นๆ รวมถึงพื้นที่ของรัฐ พื้นที่ทางศาสนา และพื้นที่ที่ไม่ทราบเจ้าของออกแล้ว จะสามารถรวบรวมข้อมูลพื้นที่ดินที่ผ่านการคัดกรองเป็น 2,992 แปลง คิดเป็น 30,964,320 ตรม. หรือ 19,352 ไร่ ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะถูกคัดแยกเกณฑ์ประเมินตามภาพที่ 25

ภาพที่ 26 ภาพบางส่วนของที่ดินที่ถูกรวบรวมผ่านฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครฯ ทีมฯ : ผู้วิจัย

เกณฑ์การประเมินที่ดิน

การจำแนกที่ดินตามคุณลักษณะที่ดินจำเป็นต้องมีเกณฑ์การจำแนกตามประเภทของคุณลักษณะเพื่อให้เกิดความแม่นยำในการจำแนกและวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถสร้างเกณฑ์ในการจำแนกตามประเภทได้ดังนี้

รูปร่างที่ดิน

รูปร่างของที่ดินจะถูกจำแนกตามลักษณะรูปร่างที่อ้างอิงจากรูปทรงเรขาคณิตพื้นฐาน และการอ้างอิงถึงความกว้างแคบจากด้านที่ประชิดถนนหลัก โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

-อัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความยาวเป็น 1:1 - 1:1.25 จะถือเป็นที่ดินลักษณะสี่เหลี่ยมจัตุรัส

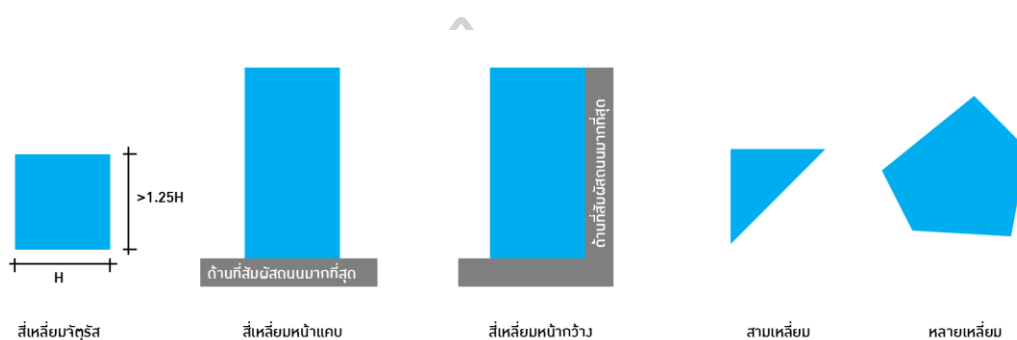
-อัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความยาวมากกว่า 1:1.25 โดยที่มีด้านติดทางสัญจรจากภายนอกเยอะที่สุดเป็นด้านที่ยาวที่สุด จะถือเป็นที่ดินลักษณะสี่เหลี่ยมหน้ากว้าง

-อัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความยาวมากกว่า 1:1.25 โดนที่มีด้านที่ติดทางสัญจรจากภายนอกเยอะที่สุดเป็นด้านที่สั้นที่สุด จะถือเป็นที่ดินลักษณะสี่เหลี่ยมหน้าแคบ

-ที่ดินที่มีจำนวนด้านเพียงสามด้าน จะถือเป็นที่ดินลักษณะสามเหลี่ยม

-ที่ดินที่มีจำนวนด้านมากกว่าสี่ด้านแต่ไม่เกิน 6 ด้าน จะถือเป็นที่ดินลักษณะหลายเหลี่ยม

-ที่ดินที่มีลักษณะอื่น ๆ ที่ต่างจากลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น จะถือเป็นที่ดินในลักษณะ อื่น ๆ หรือจำแนกประเภทไม่ได้

ภาพที่ 27 แสดงการจำแนกรูปปร่างที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

ราคาของที่ดิน

ราคาของที่ดินจะถูกจำแนกตามราคาประเมินที่ดินปี 2564-2565 จากกรมธนารักษ์ (Ddproperty, 2563) ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ดังนี้

-ที่ดินที่มีราคาประเมินต่ำกว่า 80,000 บาทต่อตารางเมตร จะถือเป็นที่ดินราคาถูกมาก

-ที่ดินที่มีราคาประเมินต่ำกว่า 150,000 บาทต่อตารางเมตร แต่สูงกว่า 80,000 บาทต่อตารางเมตร จะถือเป็นที่ดินราคาถูก

-ที่ดินที่มีราคาประเมินต่ำกว่า 250,000 บาทต่อตารางเมตร แต่สูงกว่า 150,000 บาทต่อตารางเมตร จะถือเป็นที่ดินราคาปานกลาง

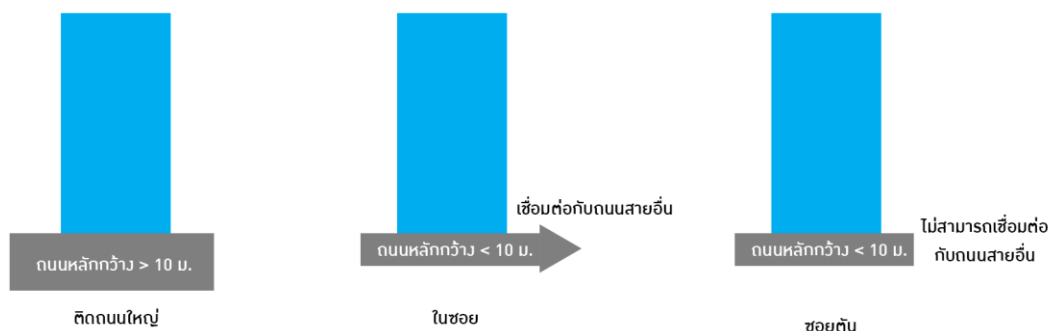
-ที่ดินที่มีราคาประเมินต่ำกว่า 450,000 บาทต่อตารางเมตร แต่สูงกว่า 250,000 บาทต่อตารางเมตร จะถือเป็นที่ดินราคาแพง

-ที่ดินที่มีราคาประเมินสูงกว่า 450,000 บาทต่อตารางเมตร จะถือเป็นที่ดินราคาแพงมาก

การเข้าถึง

การเข้าถึงที่ดินจะจำแนกตามถนนสัญจรหลักของที่ดิน โดยแบ่งตามขนาดและความสำคัญของทางสัญจร ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

- ที่ดินที่ติดทางสัญจรมากกว่า 10 เมตร จะถือเป็นที่ดินติดถนนใหญ่
- ที่ดินที่ติดทางสัญจรน้อยกว่า 10 เมตร และทางสัญจรนั้นสามารถทะลุไปทางอื่นได้ โดยสะดวก จะถือเป็นที่ดินในซอย
- ที่ดินที่ติดทางสัญจรน้อยกว่า 10 เมตร และทางสัญจรนั้นไม่สามารถทะลุไปทางอื่นได้ โดยสะดวก จะถือเป็นที่ดินในซอยตัน
- ที่ดินที่มีลักษณะอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น จะถือเป็นที่ดินในประเภทอื่น ๆ

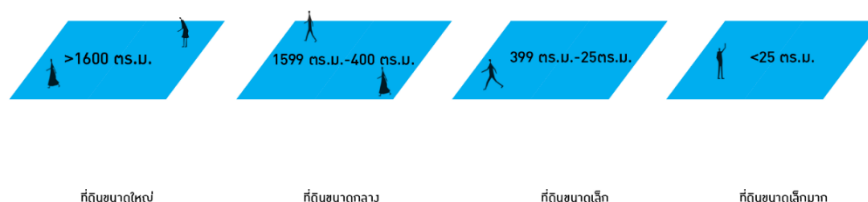

ภาพที่ 28 แสดงการจำแนกการเข้าถึงที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

ขนาดที่ดิน

ขนาดที่ดินจะจำแนกตามพื้นที่ดิน โดยแบ่งตามพื้นที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

- ขนาดที่ดินมากกว่า 1 ไร่ จะถือเป็นที่ดินขนาดใหญ่
- ขนาดที่ดินน้อยกว่า 1 ไร่ แต่มากกว่า 1 งาน จะถือเป็นที่ดินขนาดกลาง
- ขนาดที่ดินน้อยกว่า 1 งาน แต่มากกว่า 25 ตร.ม. จะถือเป็นที่ดินขนาดเล็ก
- ขนาดที่ดินเล็กกว่า 25 ตร.ม. นับเป็นที่ดินขนาดเล็กมาก

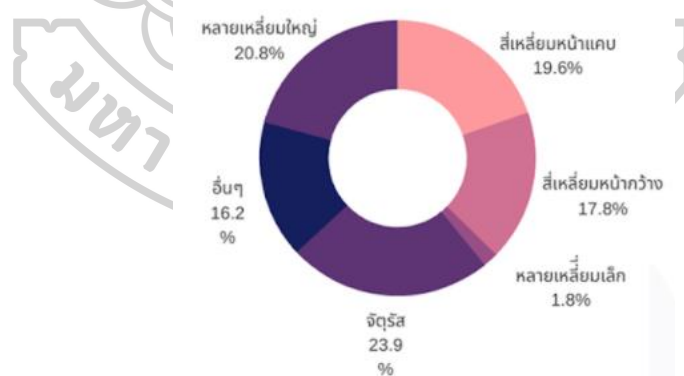
ภาพที่ 29 แสดงการจำแนกขนาดที่ดิน

ที่มา : ผู้วิจัย

การวิเคราะห์ที่ดิน

โดยจากการใช้เกณฑ์ทางด้านคุณลักษณะข้างต้น จึงสามารถจำแนกที่ดินผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ได้ดังนี้

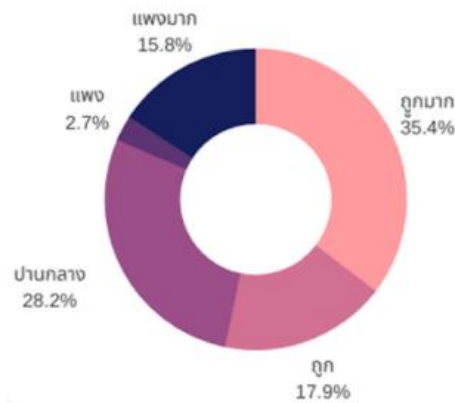
รูปร่างของที่ดิน โดยแบ่งเป็นที่ดินรูปร่างจัตุรัส คิดเป็น 23.9%, ที่ดินรูปร่างหลายเหลี่ยมใหญ่ คิดเป็น 20.8%, ที่ดินรูปร่างสี่เหลี่ยมหน้าแคบคิดเป็น 19.6%, ที่ดินรูปร่างสี่เหลี่ยมหน้ากว้างคิดเป็น 17.8%, อื่น ๆ คิดเป็น 16.2% และที่ดินหลายเหลี่ยมเล็กคิดเป็น 1.8%

แผนภูมิที่ 2 แสดงอัตราส่วนที่ดินซึ่งจำแนกตามรูปร่างของที่ดิน

ที่มา : ผู้วิจัย

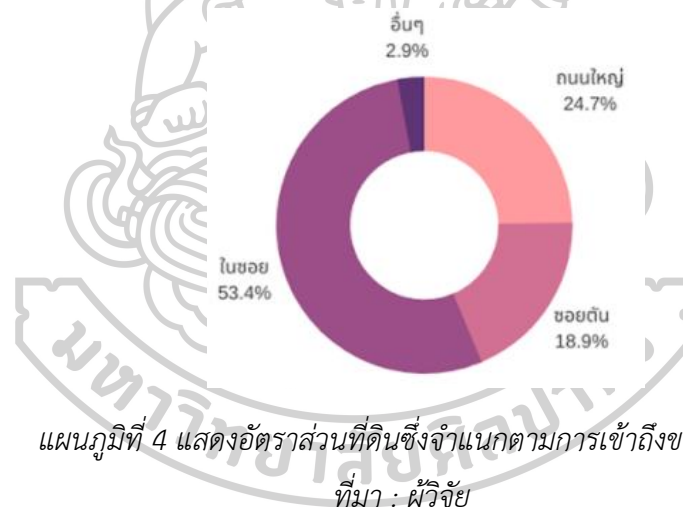
ราคาของที่ดิน ซึ่งจำแนกจากราคาประเมินตามย่านของที่ดินราคาที่ดิน แต่ละจังหวัด ราคาประเมินที่ดิน ปี 2564-2565 จากกรมธนารักษ์ ออกมาได้ดังนี้ ที่ดินที่มีราคาสูงมาก 35.4%, ที่ดินที่มีราคาปานกลาง 28.2%, ที่ดินที่มีราคาสูง 17.9%, ที่ดินที่มีราคาแพงมาก 15.8%, ที่ดินที่มีราคาแพง 2.7%

แผนภูมิที่ 3 แสดงอัตราส่วนที่ดินซึ่งจำแนกตามราคาของที่ดิน

ที่มา : ผู้วิจัย

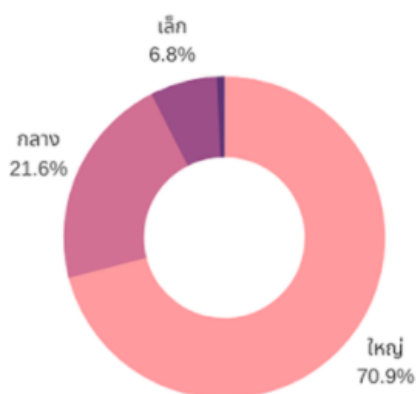
การเข้าถึง ซึ่งจำแนกตามลักษณะการเข้าถึง ได้แก่ ที่ดินในซอย 53.4%, ที่ดินติดถนนใหญ่ 24.7%, ที่ดินในซอยตัน 18.9%, อื่นๆ 2.9%

แผนภูมิที่ 4 แสดงอัตราส่วนที่ดินซึ่งจำแนกตามการเข้าถึงของที่ดิน

ที่มา : ผู้วิจัย

ขนาดที่ดิน โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้ ที่ดินขนาดใหญ่ 70.9%, ที่ดินขนาดกลาง 21.6% ที่ดินขนาดเล็ก 6.8% และที่ดินขนาดเล็กมาก 0.7%

แผนภูมิที่ 5 แสดงอัตราส่วนที่ดินซึ่งจำแนกตามขนาดของที่ดิน

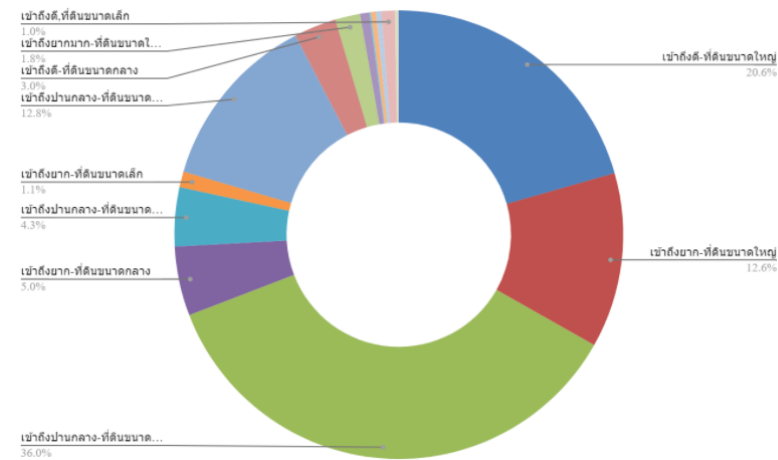
ที่มา : ผู้วิจัย

ความสัมพันธ์ในทางคุณลักษณะของที่ดิน

เมื่อนำข้อมูลของที่ดินตามลักษณะที่ถูกจำแนกอันได้แก่ รูปร่างของที่ดิน ราคาที่ดิน การเข้าถึงที่ดินและขนาดของที่ดินมาวิเคราะห์อย่างเอกเทศ โดยไม่ได้วิเคราะห์ปัจจัยอื่นควบคู่กันนั้นอาจทำให้ผลการวิเคราะห์คาดเคลื่อนและขาดความแม่นยำ เช่นหากพิจารณาจากพื้นที่ดินที่ถูกทิ้งร้างที่มากที่สุดที่แบ่งตามรูปร่างที่ดิน จะพบว่าเป็นที่ดินที่มีรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส ซึ่งขัดความเข้าใจโดยทั่วไปว่าที่ดินลักษณะนี้จะเป็นที่ดินที่พัฒนาง่าย หากแต่เมื่อพิจารณาควบคู่กับคุณสมบัติด้านตำแหน่งและราคาแล้ว จะพบว่า ที่ดินลักษณะสี่เหลี่ยมจัตุรัสในส่วนมากนั้นจะเป็นที่ดินซึ่งอยู่ชานเมือง มีราคาถูก ดังนั้นการวิเคราะห์คุณสมบัติที่ดินจึงควรวิเคราะห์ควบคู่ไปกับปัจจัยอื่นด้วย โดยสามารถสรุปได้ออกเป็น 4 คู่ความสัมพันธ์ อันได้แก่

ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและขนาดของที่ดิน

จากแผนภูมิที่ 6 จะสามารถพบได้ว่าที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและขนาดของที่ดิน มักจะมีขนาดกลางและไม่ติดถนนใหญ่อย่างมีนัยยะสำคัญ คือมากกว่าร้อยละ 36 ของที่ดินที่พบได้ทั้งหมด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ที่ดินที่ถูกทิ้งร้างมักมีขนาดไม่เล็กไม่ใหญ่ การเข้าถึงของผู้ใช้งานไม่ได้มีปริมาณมากพอที่จะพัฒนาที่ดินในทันที

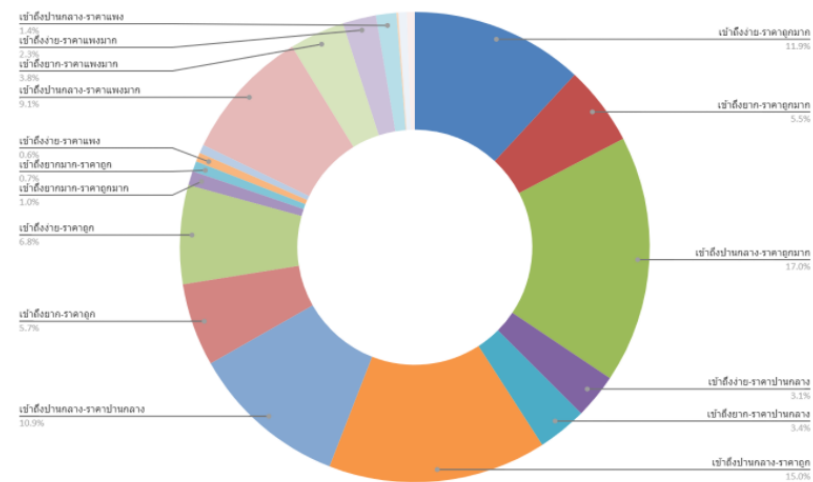

แผนภูมิที่ 6 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคุณความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและขนาดของที่ดิน

ที่มา : ผู้วิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและราคาของที่ดิน

จากแผนภูมิที่ 7 จะสามารถพบได้ว่าที่ดินที่พบมากของคุณความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและราคาของที่ดิน จะสามารถสรุปได้ว่าที่ดินที่ถูกทิ้งร้างโดยส่วนมากมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปสามารถพบได้ในหลากหลายช่วงราคา

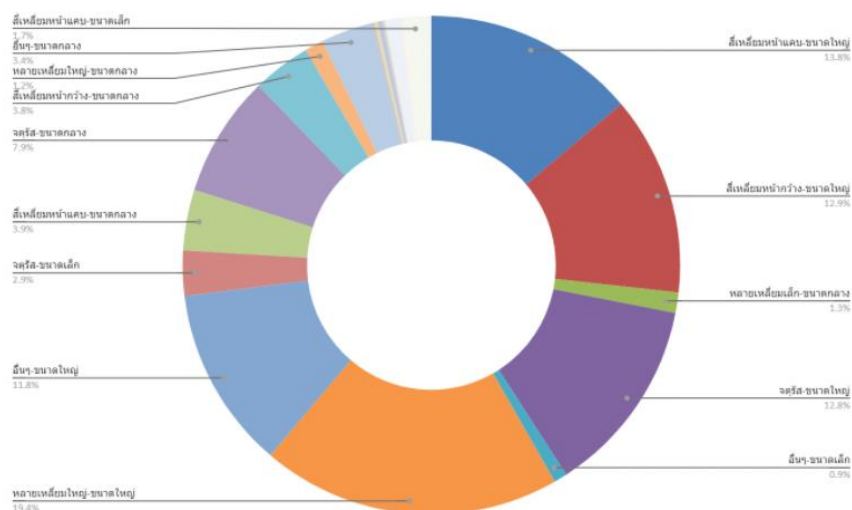

แผนภูมิที่ 7 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคุณความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงและราคาของที่ดิน

ที่มา : ผู้วิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของที่ดินและขนาดของที่ดิน

จากแผนภูมิที่ 8 จะสามารถพบได้ว่า ที่ดินที่พบได้มากที่สุดคือที่ดินรูปร่างหลายเหลี่ยม และขนาดใหญ่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าที่ดินลักษณะนี้เป็นที่ดินที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงในการพัฒนา จึงถูกทิ้งร้างไว้เพื่อรอการพัฒนาต่อไป

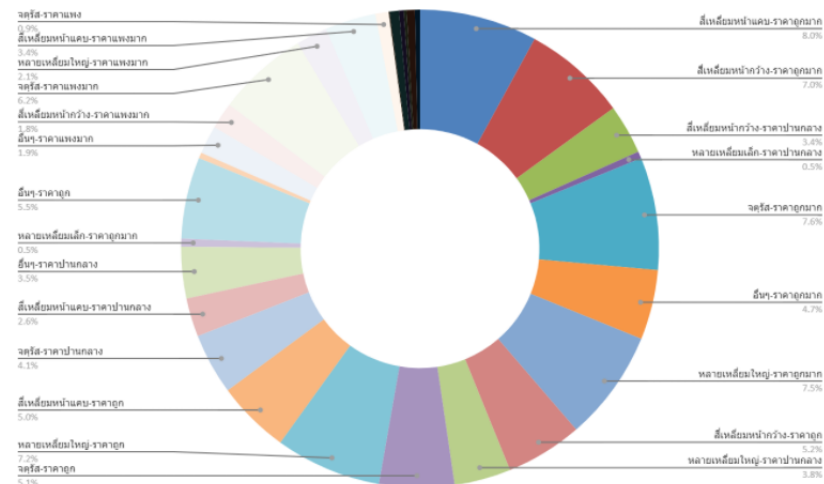

แผนภูมิที่ 8 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของที่ดินและขนาดของ

ที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของที่ดินและราคาของที่ดิน

จากแผนภูมิที่ 9 จะสามารถพบได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของที่ดินและราคาของที่ดินกระจายอยู่ทั่วไปอย่างไม่มีนัยยะสำคัญ

แผนภูมิที่ 9 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างของที่ดินและราคาที่ดิน
 ที่มา : ผู้วิจัย

การจำแนกที่ดินตามความยากง่ายในการพัฒนา

จากข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมมา สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์คุณลักษณะต่างๆ ผ่านการจำแนกที่ดินตามความยากง่ายในการพัฒนาโดยอาศัยเกณฑ์บางส่วนจากการพิจารณาเลือกทำเลที่ตั้งโดยคำนึงปัจจัยทางกายภาพ (สกุลพัฒน์ คุ่มไพศาล, 2562) ซึ่งสามารถแบ่งเกณฑ์ได้ดังนี้

Size		Access		Shape		Price (Location)	
Type	Score	Type	Score	Type	Score	Type	Score
ใหญ่ >1ไร่	100	ถนนใหญ่	100	หลายเหลี่ยมใหญ่	100	แพงมาก	100
กลาง <1ไร่ ,>=1งาน	75	ในซอย	75	จัตุรัส	83.33	แพง	80
เล็ก <1งาน, >=25ตร.ม.	50	ซอยตัน	50	สี่เหลี่ยมหน้ากว้าง	66.66	ปานกลาง	60
เล็กมาก <25ตร.ม.	25	อื่นๆ(ที่ติดตาบอด)	25	สี่เหลี่ยมหน้าแคบ	50	ถูก	40
				หลายเหลี่ยมเล็ก	33.33	ถูกมาก	20
				สามเหลี่ยม,อื่นๆ	16.67		

ภาพที่ 30 แสดงการแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

ขนาดของที่ดิน

เนื่องจากขนาดที่ดินนี้เองที่มีผลต่อความยากง่ายในการพัฒนา เนื่องจากที่ดินขนาดใหญ่

จะสามารถจัดสรรพื้นที่การใช้งานที่หลากหลายและยืดหยุ่นมากกว่า ในทางกลับกัน ที่ดินขนาดเล็กนั้นจะค่อนข้างจำกัดในการจัดสรรพื้นที่การใช้งาน จึงสามารถแบ่งเกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

ขนาดใหญ่ = 100 คะแนน

ขนาดกลาง = 75 คะแนน

ขนาดเล็ก = 50 คะแนน

ขนาดเล็กมาก = 25 คะแนน

การเข้าถึง

ปัจจัยในด้านการเข้าถึงพื้นที่ดินนั้นมีผลโดยตรงต่อปริมาณผู้ใช้งาน และปัจจัยในด้านเศรษฐกิจ หรืออาจกล่าวได้ว่ายิ่งที่ดินสามารถเข้าถึงได้สะดวกเท่าไร ยิ่งส่งผลต่อความคุ้มค่าในการลงทุนในที่ดินมากเท่านั้น จึงสามารถแบ่งเกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

เข้าถึงได้ง่ายจากถนนใหญ่ = 100 คะแนน

เข้าถึงได้ง่ายจากถนนในชุมชน = 75 คะแนน

เข้าถึงได้จากถนนที่มีลักษณะเป็นซอยตัน = 50 คะแนน

เข้าถึงได้ยากมากเนื่องจากเป็นที่ดินตาบอด = 25 คะแนน

รูปร่าง

จากแนวคิดในเรื่องการเลือกทำเลที่ตั้งโดยคำนึงปัจจัยทางกายภาพ สุกุลพัฒน์ คุ่มไพศาล, อิศเรศ วีระประจักษ์ และการุณย์ เดชพันธุ์, (2559) ได้กล่าวถึงรูปร่างของที่ดินที่เหมาะสมแก่การพัฒนาที่ดินนั้นควรพิจารณาจากพื้นที่ที่ใช้สอยได้ และหน้ากว้างของที่ดิน เนื่องจากส่งผลโดยตรงการออกแบบพื้นที่ และการนำสายตาเข้าสู่พื้นที่ (Orientation) จึงสามารถแบ่งเกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

หลายเหลี่ยมใหญ่ = 100 คะแนน

จัตุรัส = 83.33 คะแนน

สี่เหลี่ยมหน้ากว้าง = 66.67 คะแนน

สี่เหลี่ยมหน้าแคบ = 50 คะแนน

หลายเหลี่ยมเล็ก = 33.33 คะแนน

อื่น ๆ = 16.67 คะแนน

ราคา

ในส่วนการให้คะแนนจากมูลค่าของที่ดินนั้น สามารถกล่าวได้ว่า ที่ดินที่มีราคาแพงนั้นหมายถึงเป็นที่ดินที่มีอุปสงค์ (Demand) ที่สูง เหมาะอย่างยิ่งต่อการพัฒนาที่ดิน จึงสามารถแบ่ง

เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

ราคาแพงมาก = 100 คะแนน

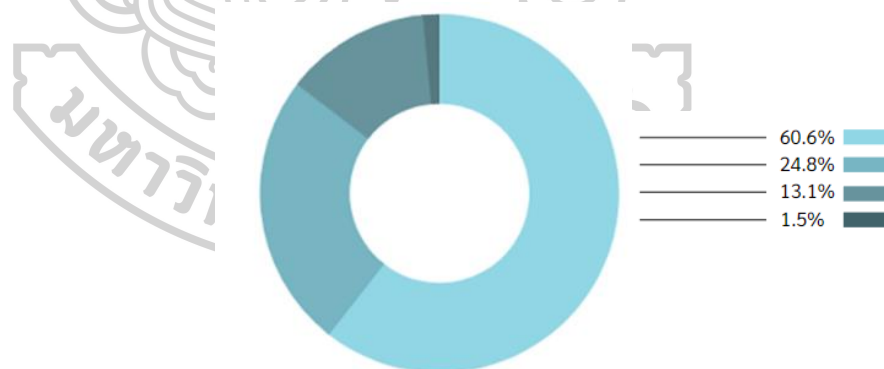
ราคาแพง = 80 คะแนน

ราคาปานกลาง = 60 คะแนน

ราคาถูก = 40 คะแนน

ราคาถูกมาก = 20 คะแนน

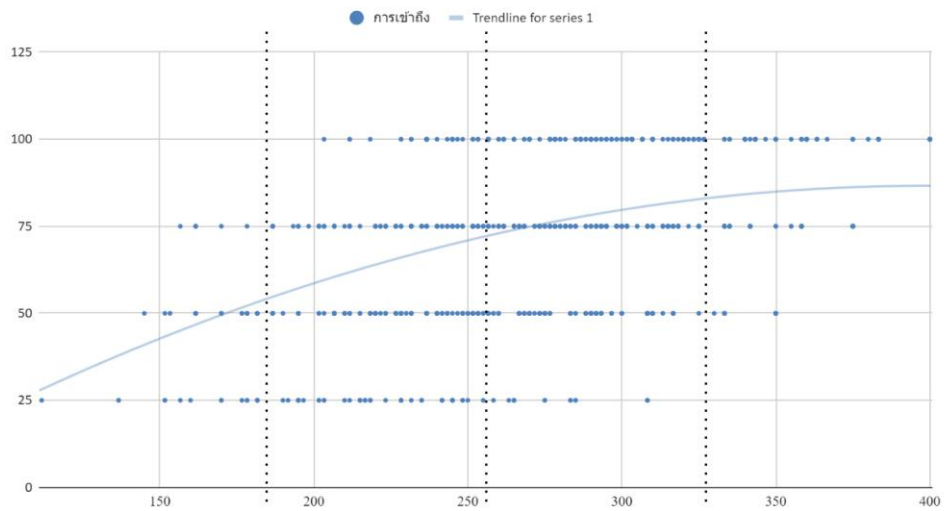
โดยเมื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาให้คะแนนจึงสามารถแบ่งลำดับคะแนนจากผลรวมได้ดังนี้ พื้นที่ดินคุณภาพเยี่ยมต้องได้คะแนนมากกว่า 325 คะแนน, พื้นที่ดินคุณภาพดีต้องได้คะแนนน้อยกว่า 325 คะแนน แต่มากกว่า 253 คะแนน, พื้นที่ดินคุณภาพปานกลางต้องได้คะแนนน้อยกว่า 253 คะแนน แต่มากกว่า 181 คะแนน และพื้นที่ดินคุณภาพแย่มาก คือได้คะแนนน้อยกว่า 181 คะแนน ซึ่งสามารถแบ่งสัดส่วนออกเป็น พื้นที่ดินคุณภาพดี (B) 60.6% ,พื้นที่ดินคุณภาพปานกลาง(C) 24.8% , พื้นที่ดินคุณภาพเยี่ยม (A) 13.1% และพื้นที่ดินคุณภาพแย่มาก 1.5% (แผนภูมิที่ 10) โดยมีข้อสังเกตถึงที่ดินที่พบได้มาก มักมีราคาถูก ขนาดใหญ่ รูปลักษณะเป็นที่ดินหลายเหลี่ยมใหญ่ เข้าถึงได้จากซอยทั่วไป ในขณะที่ที่ดินที่พบได้น้อยจะเป็นพื้นที่ดินราคาแพงมาก ขนาดเล็กถึงเล็กมาก รูปลักษณะของที่ดินเป็นหลายเหลี่ยมเล็กที่เข้าถึงได้ยาก

แผนภูมิที่ 10 แสดงสัดส่วนคุณภาพที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

นอกจากนี้เมื่อเรานำข้อมูลเชิงปริมาณของคุณลักษณะที่ดินประเภทการเข้าถึงมาเปรียบเทียบกับข้อมูลคุณภาพที่ดินดังแผนภูมิที่ 11 จะพบว่าไม่สามารถพบที่ดินที่มีคุณภาพดีเลยในที่ดินที่มีคุณลักษณะการเข้าถึงที่ยาก และพบได้น้อยมากในที่ดินที่เป็นที่ดินตาบอด

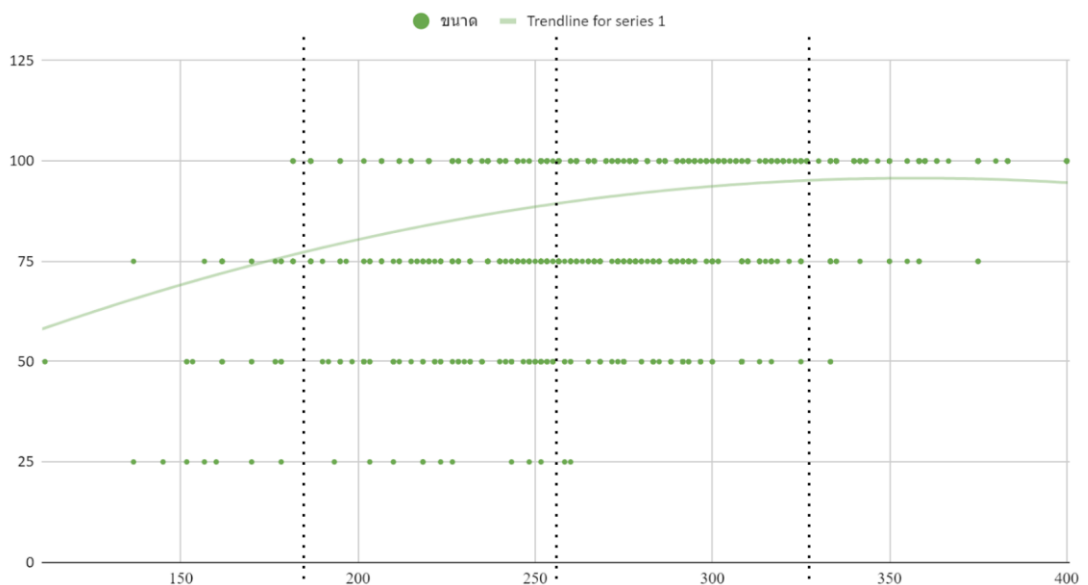
Quality-Access

แผนภูมิที่ 11 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและการเข้าถึงที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

และเมื่อพิจารณาจากแผนภูมิที่ 12 ซึ่งเป็นแผนภูมิแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและการขนาดที่ดินจะสามารถตั้งข้อสังเกตเพื่ออนุมานได้ว่าที่ดินที่มีคุณภาพและง่ายต่อการพัฒนานั้นจำเป็นต้องมีขนาดมากกว่า 1 งาน ซึ่งเป็นขนาดที่เหมาะสม เอื้อต่อกิจกรรมที่หลากหลายและตอบสนองต่อผู้ใช้งานได้มากที่สุด

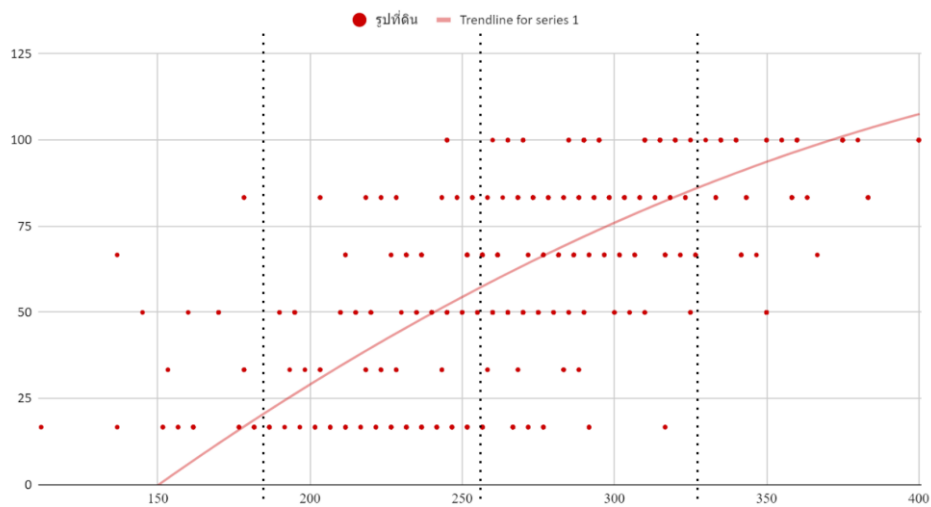
Quality-Size

แผนภูมิที่ 12 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและขนาดที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

ในขณะที่เดียวกันนี้เองจากข้อมูลแผนภูมิที่ 13 ซึ่งเป็นแผนภูมิแสดงคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและรูปร่างที่ดิน จะสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าที่ดินที่มีรูปร่างเป็นสามเหลี่ยมหรือรูปทรงที่มีรูปร่างต่างไปจากรูปทรงเลขาคณิตทั่วไปนั้นไม่ถูกพบในที่ดินที่มีคุณภาพดี

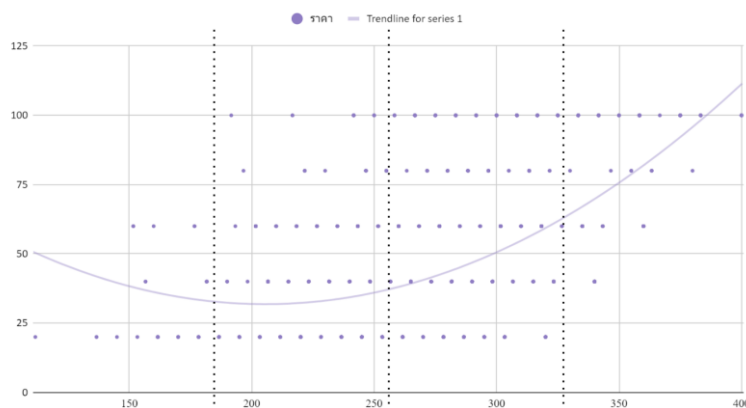
Quality-Shape

แผนภูมิที่ 13 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและรูปร่าง
ที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

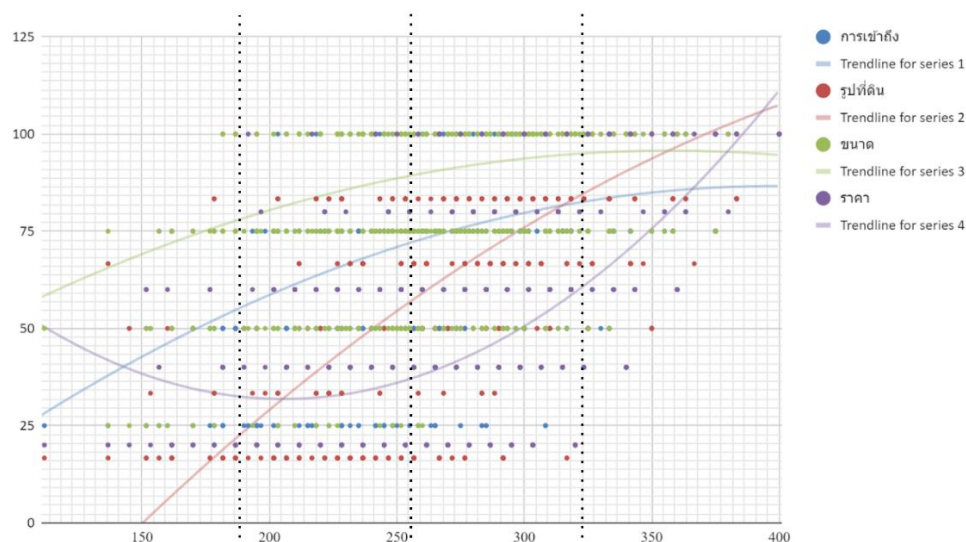
และสุดท้ายเมื่อพิจารณาจากแผนภูมิที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและราคา จะพบได้ว่าที่ดินที่คุณภาพดีนั้นควรมีราคาประเมินตั้งแต่ 150,000 บาทต่อตารางเมตรขึ้นไป

Quality-Price

แผนภูมิที่ 14 แสดงอัตราส่วนที่ดินที่พบมากของคู่ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของที่ดินและราคา
ที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

โดยเมื่อนำแผนภูมิที่ 11-14 มาเปรียบเทียบคู่กันจะสามารถสร้างแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อทำความเข้าใจคุณสมบัติในการเป็นพื้นที่ที่ดีตามแผนภูมิที่ 15 ซึ่งแสดงถึงคุณสมบัติในการเป็นพื้นที่ดินที่มีคุณภาพ

แผนภูมิที่ 15 แสดงลักษณะของที่ดินเมื่อเปรียบเทียบตามคุณสมบัติ ที่มา : ผู้วิจัย

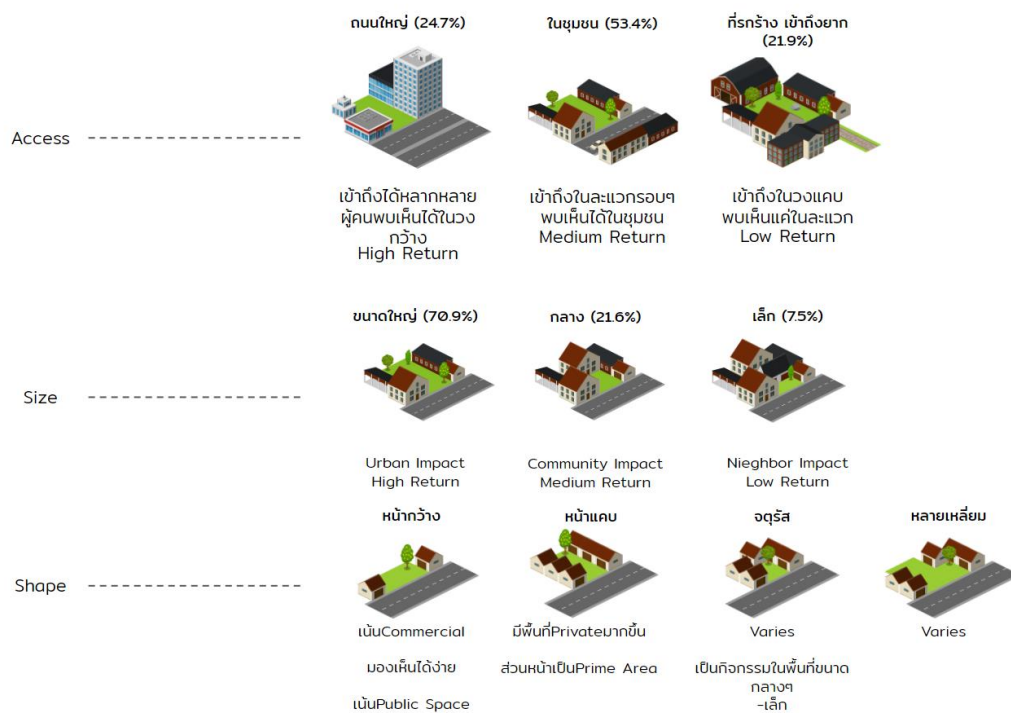
โดยเมื่อสรุปผ่านแผนภูมิจะสามารถเห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะของที่ดินที่เหมาะสมในการพัฒนา และอันดับของการเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมผ่านการอนุมาณโดยข้อมูลที่เก็บตัวอย่างมาทั้ง 2,992 รายการ ทั้งในด้านราคา การเข้าถึง ขนาดที่ดิน และรูปที่ดิน

ข้อสรุป

ลักษณะที่ดิน	จำนวน (แห่ง)
หลายเหลี่ยมใหญ่ – ขนาดใหญ่ - ในชุมชน	239
สี่เหลี่ยมหน้ากว้าง-ขนาดใหญ่-ในชุมชน	204
จัตุรัส-ขนาดใหญ่-ในชุมชน	193
หลายเหลี่ยมใหญ่-ขนาดใหญ่-ถนนใหญ่	168
สี่เหลี่ยมหน้าแคบ-ขนาดใหญ่-ถนนใหญ่	163
สี่เหลี่ยมหน้าแคบ-ขนาดใหญ่-ในชุมชน	141
อื่นๆ-ขนาดใหญ่-ในชุมชน	141
จัตุรัส-ขนาดกลาง-ในชุมชน	124
อื่นๆ-ขนาดใหญ่-ที่รกร้าง	82
หลายเหลี่ยมใหญ่-ขนาดใหญ่-ที่รกร้าง	80

ลักษณะที่ดิน	จำนวน (แห่ง)
อื่นๆ-ขนาดใหญ่-ถนนใหญ่	70
จัดรั้ว-ขนาดใหญ่-ถนนใหญ่	69
สี่เหลี่ยมหน้ากว้าง-ขนาดใหญ่-ที่รกร้าง	68
สี่เหลี่ยมหน้ากว้าง-ขนาดกลาง-ในชุมชน	63
สี่เหลี่ยมหน้ากว้าง-ขนาดใหญ่-ถนนใหญ่	57
จัดรั้ว-ขนาดใหญ่-ที่รกร้าง	56
สี่เหลี่ยมหน้าแคบ-ขนาดกลาง-ในชุมชน	55
จัดรั้ว-ขนาดกลาง-ที่รกร้าง	55
อื่นๆ-ขนาดกลาง-ในชุมชน	51
จัดรั้ว-ขนาดเล็ก-ในชุมชน	46

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลสรุปลักษณะที่ดินเรียงลำดับตามปริมาณที่พบ ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 31 แสดงข้อมูลสรุปที่ดินที่ร้างที่พบได้มาก

ที่มา : ผู้วิจัย

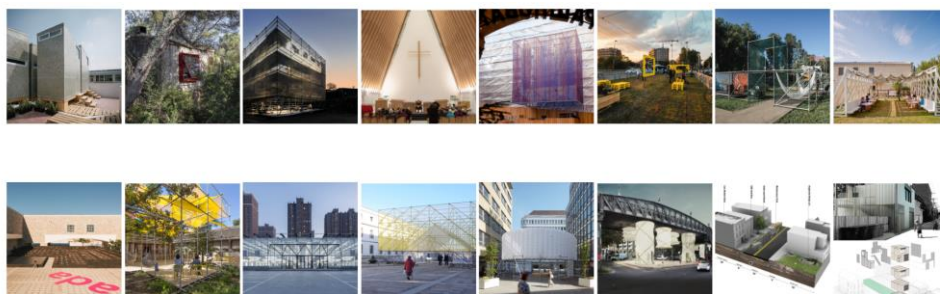
เมื่อวิเคราะห์จากข้อมูลที่ถูกเก็บทั้งหมด จะสามารถสรุปลักษณะของที่ดินที่ร้างที่พบได้เยอะ ได้ดังภาพที่ 31 ซึ่งมักเป็นที่ดินขนาดใหญ่ต้องการเงินลงทุนที่มากพอในการพัฒนา จึงสอดคล้องกับแนวคิดในการศึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่มีเป้าประสงค์ในการศึกษาที่ดินที่เหมาะสมแก่การ

พัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยไม่ปล่อยให้ถูกทิ้งร้าง อีกทั้งเมื่อพิจารณาในเรื่องของการเข้าถึงแล้ว จะค้นพบว่าที่ดินเหล่านี้มันจะเป็นที่ดินที่อยู่ในชุมชน ซึ่งเอื้อต่อการศึกษาในเรื่องของการพัฒนาที่ดินที่มีผลต่อบริบทแวดล้อมให้ได้รับการฟื้นฟูตามพื้นที่ดินอีกด้วย

บทที่ 3 การใช้งานพื้นที่ดินที่ถูกทิ้งร้าง

กิจกรรมในพื้นที่ของที่ดินที่ถูกทิ้งร้างหรือมีลักษณะพิเศษ

ภาพที่ 32 แสดงภาพตัวแทนกรณีศึกษาทั้ง 16 กรณี ที่มา : ผู้วิจัย

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ถูกทิ้งร้างหรืออาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ดินที่มีลักษณะความพร้อมในการใช้งานที่ต่ำนั้นเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะพิเศษสูง เพื่อตอบสนองการใช้งานที่หลากหลายและยืดหยุ่น ดังนั้นการคัดเลือกกรณีศึกษาทั้ง 16 กรณีจึงจะอยู่ภายใต้เกณฑ์จากการใช้งานพื้นที่ที่มีความพร้อมในการใช้งานต่ำ มีความเฉพาะตัว และมีการครอบครองที่ดินในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อีกทั้งยังคำนึงถึงการศึกษาวិธีการใช้งานพื้นที่ที่หลากหลาย และมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน เช่นการใช้กิจกรรมชั่วคราวเพื่อทดแทนกิจกรรมเดิม การสร้างกิจกรรมชั่วคราวที่ตอบสนองต่อการใช้พื้นที่ที่ยากในการจัดการ

โดยสามารถคัดเลือกกรณีศึกษาทั้ง 16 กรณีได้ดังนี้

Housing for Healthcare Worker

ภาพที่ 33 ภาพทัศนียภาพโครงการ Housing for Healthcare Worker

ที่มา : <https://www.archdaily.com/966252/temporary-pavilion-for-healthcare-workers-revolution>

พื้นที่ : 6 ตารางเมตร

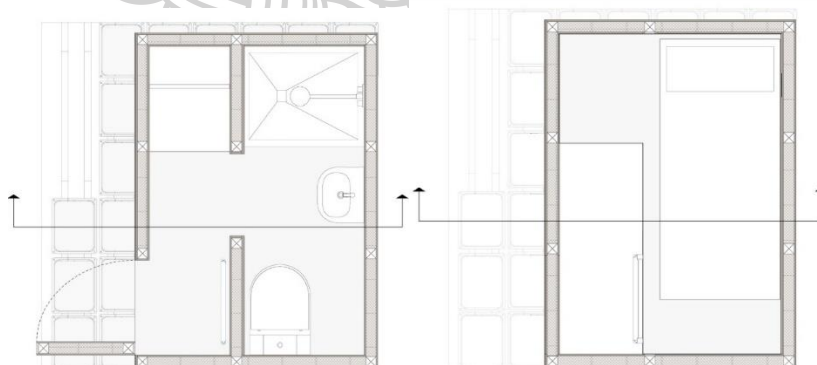
ประเภทกิจกรรม : อาคารที่พักอาศัย

การเข้าถึง : ในซอย

ลักษณะที่ดิน : สีเหลี่ยมหน้าแคบ

บทวิเคราะห์

โครงการ Temporary Pavilion for Healthcare Workers เป็นโครงการที่พักอาศัยที่ถูกก่อสร้างโดยทีม Mexican Architecture & technology office Revolution ซึ่งถูกออกแบบภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 โดยที่เป็นการออกแบบภายใต้ข้อสังเกตที่ว่าในสถานการณ์การแพร่ระบาดเช่นนี้ จะสามารถพบบุคลากรทางด้านสาธารณสุขต่างมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่เยอะ จนส่งผลให้ผู้คนเหล่านี้จำเป็นต้องพักผ่อนในสถานที่ชั่วคราวหลังเลิกงานอย่างรวดเร็วยุ่ของพวกเขาเอง เนื่องจากต้องป้องกันตัวเองในการแพร่เชื้อตามบ้านพักอาศัยหรือขนส่งสาธารณะ ที่พักอาศัยชั่วคราวเช่นนี้นับเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาแห่งการแพร่ระบาด เป็นการเลือกใช้งานพื้นที่ที่มีการใช้งานได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพอย่างที่สุด อีกทั้งลักษณะของกิจกรรมไม่ได้ต้องการปฏิสัมพันธ์กับบริบทแวดล้อมมากนัก นี่จึงเป็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมพื้นที่ที่น่าสนใจภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางวิถีชีวิตรูปแบบใหม่ในช่วงเวลาแห่งการแพร่ระบาด

ภาพที่ 34 ผังอาคารโครงการ Housing for Healthcare Worker

ที่มา : <https://www.archdaily.com/966252/temporary-pavilion-for-healthcare-workers-revolution>

โดยเมื่อพิจารณาจากผังของอาคาร (ภาพที่ 34) จะพบว่าตัวสถาปัตยกรรมจะมีเพียงกิจกรรมที่จำเป็นอันได้แก่ ห้องน้ำและพื้นที่สำหรับนอนหลับเท่านั้น ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมชั่วคราวที่มักมีเพียงกิจกรรมที่จำเป็นเท่านั้น ในขณะที่เดียวกัน เมื่อพิจารณาจากรูปตัดอาคาร

จะสามารถเห็นถึงการซ้อนทับขึ้นไปในแนวตั้งของกิจกรรมทั้งหมด เพื่อลดการใช้งานพื้นที่ที่จะมีผลต่อขนาดของโครงสร้างและงบประมาณ

ภาพที่ 35 รูปตัดโครงการ Housing for Healthcare Worker

<https://www.archdaily.com/966252/temporary-pavilion-for-healthcare-workers-revolution>

12VoltRetreat refuge

ภาพที่ 36 ภาพทัศนียภาพโครงการ 12VoltRetreat Refuge

ที่มา : <https://www.archdaily.com/966784/12voltretreat-refuge-mariana-de-delas>

พื้นที่ : 15 ตารางเมตร

ประเภทกิจกรรม : ที่พักอาศัย

การเข้าถึง : ซอยตัน / ที่รกร้าง

ลักษณะที่ดิน : ไม่สามารถระบุได้

บทวิเคราะห์

12VoltRetreat Refuge เป็นโครงการปรับปรุงอาคารเก่าในแถบชนบทของเมือง Mallorca ประเทศสเปน ซึ่งเป็นการเข้าไปปรับเปลี่ยนกิจกรรมจากอาคารเดิมที่เป็นเพิงหินอันที่ออกแบบมาเพื่อใช้เป็นที่หลบภัยสำหรับนายพรานหรือผู้ผ่านทาง โดยที่กิจกรรมใหม่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราวเพื่อพักผ่อนภายใต้สภาพภูมิประเทศที่น่าสนใจของเมือง Mallorca ซึ่งการความน่าสนใจคือการปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่มีความชั่วคราวไปสู่กิจกรรมที่มีความถาวรมากขึ้น ในขณะที่ทั้งสองกิจกรรมต่างเกิดขึ้นภายใต้สถาปัตยกรรมที่มีความหนักและแสดงตัวถึงความถาวรค่อนข้างสูง

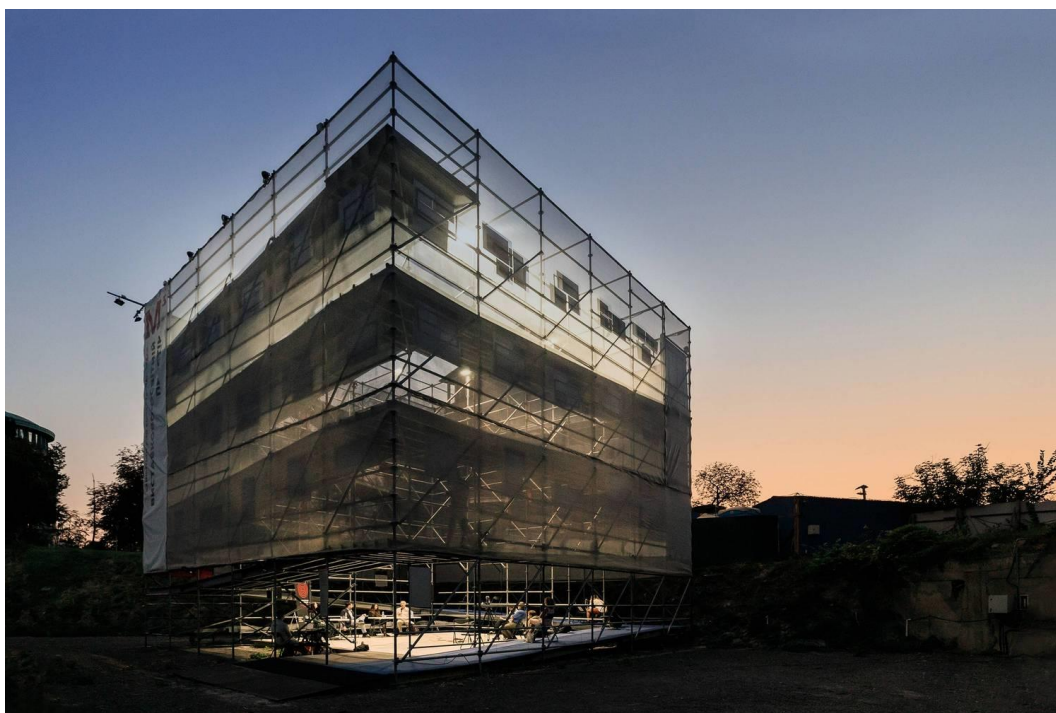

ภาพที่ 37 รูปตัดอาคารโครงการ 12VoltRetreat Refuge

ที่มา : <https://www.archdaily.com/966784/12voltretreat-refuge-mariana-de-delas>

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากรูปตัดของอาคารจะเห็นได้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างใหม่ซึ่งสะท้อนถึงกิจกรรมใหม่ที่ถูกแทรกแซงเข้ามา โดยอาศัยโครงสร้างของกิจกรรมเดิมเป็นส่วนช่วยค้ำจุน

Cube Temporary Exhibition Pavilion

ภาพที่ 38 ภาพทัศนียภาพโครงการ Cube Temporary Exhibition Pavilion

ที่มา : <https://www.archdaily.com/957471/cube-temporary-exhibition-pavilion-urban-curators-plus-iegor-shtefan>

พื้นที่ : 490 ตารางเมตร

ประเภทกิจกรรม : พื้นที่กิจกรรม

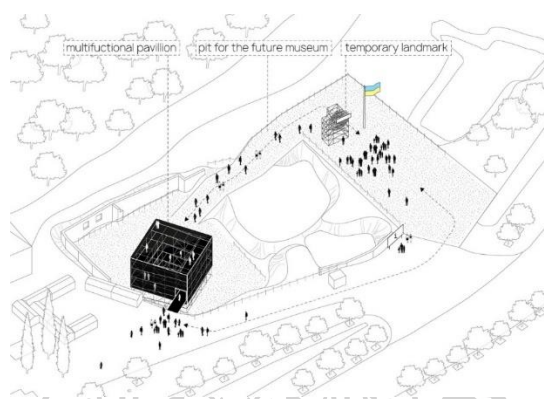
การเข้าถึง : ติดถนนใหญ่

ลักษณะที่ดิน : สี่เหลี่ยมจัตุรัส

บทวิเคราะห์

โครงการ Cube Temporary Exhibition Pavilion เป็นอาคารชั่วคราวสำหรับพิพิธภัณฑ์ Revolution of Dignity ซึ่งเป็นโครงการระยะสั้นที่เกิดจากการที่อาคารพิพิธภัณฑ์และส่วนของ Memorial of the Heavenly Hundred Heroes นั้นใช้เวลายืดยาวในการก่อสร้างมากเกิดไป ในขณะเดียวกันผู้คนในเมืองต่างเดินทางมาที่พื้นที่ทุก ๆ วัน เพื่อรำลึกและพบปะพูดคุย อีกทั้งความ

ต้องการมีพื้นที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ เริ่มมีมากขึ้นในระหว่างที่การก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ไม้คืบหน้า จึงเกิดเป็นสถาปัตยกรรมที่อยู่ท่ามกลางพื้นที่ก่อสร้าง เป็นพื้นที่กิจกรรมและพบปะของผู้คนรอบข้าง เป็นกิจกรรมชั่วคราวที่ถูกสร้างมาชดเชยการตอบสนองที่ล่าช้า ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการจัดเป็นกิจกรรมที่มีความซับซ้อนต่ำ เกิดขึ้นได้ง่าย เท่าที่สถาปัตยกรรมจะอำนวย

ภาพที่ 39 แสดงผังสามมิติโครงการ Cube Temporary Exhibition Pavilion

ที่มา : <https://www.archdaily.com/957471/cube-temporary-exhibition-pavilion-urban-curators-plus-iegor-shtefan>

โดยที่การวางผังของกิจกรรมใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นนั้นยังช่วยทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ให้กับโครงการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสามารถพิจารณาจากผังสามมิติของโครงการ (ภาพที่ 39) ที่จะเห็นตำแหน่งของกิจกรรมใหม่ตั้งอยู่หน้าพื้นที่โครงการ เพื่อแสดงตัวตนเป็นทางเข้าสำหรับโครงการใหม่ที่กำลังก่อสร้าง

Cardboard Cathedral

ภาพที่ 40 ภาพทัศนียภาพโครงการ Cardboard Cathedral

ที่มา : <https://www.archdaily.com/413224/shigeru-ban-completes-cardboard-cathedral-in-new-zealand>

พื้นที่ : 1,000 ตารางเมตร

ประเภทกิจกรรม : พื้นที่ทางศาสนา

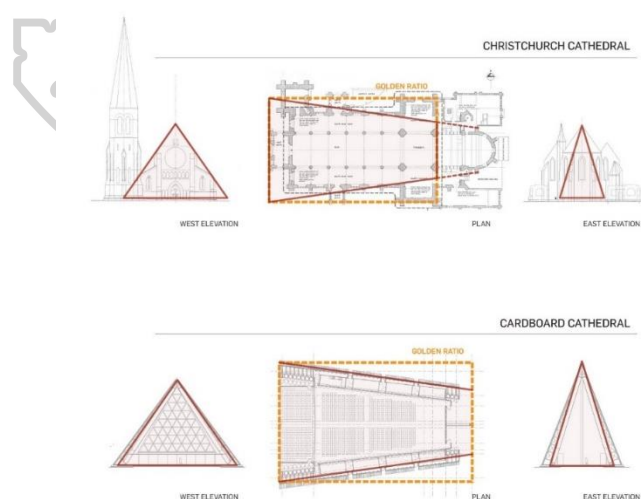
การเข้าถึง : ติดถนนใหญ่

ลักษณะที่ดิน : สี่เหลี่ยมหน้ากว้าง

บทวิเคราะห์

โครงการ Cardboard Cathedral ออกแบบโดยสถาปนิกชาวญี่ปุ่น Shigeru Ban ซึ่งเป็นโครงการออกแบบโบสถ์ที่สร้างขึ้นบนพื้นที่เดิมของโบสถ์ Anglican ที่ถล่มลงมาจากแผ่นดินไหวตาม 6.3 ตามมาตราริกเตอร์ ในเมือง Christchurch ประเทศ New Zealand ภายใต้ความตั้งใจที่จะสร้างสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร ไปจนกว่าโบสถ์ถาวรจะถูกสร้างใหม่อีกครั้ง

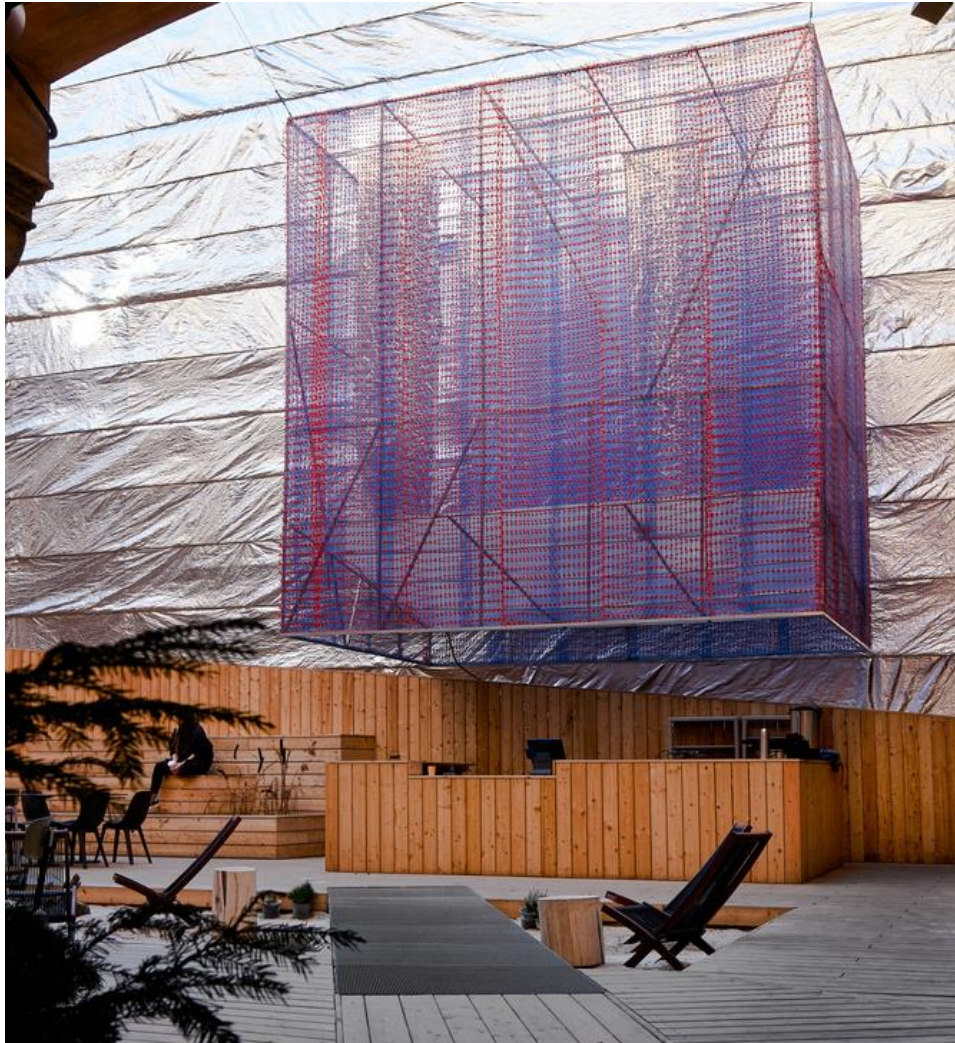
พื้นที่ภายในโบสถ์ถูกลดทอนลงเท่าที่จำเป็น รวบรวม 1/3 ของพื้นที่เดิม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เพียงพอในการตอบสนองการทำพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ โครงสร้างของอาคารทำด้วยท่อกระดาษลัง ซึ่งคาดการณ์ว่าจะสามารถอยู่ได้ราว 50 ปี ข้อสังเกตหนึ่งของกิจกรรมชั่วคราวที่ถูกออกแบบมาเพื่อทดแทนพื้นที่เดิมที่กำลังก่อสร้างหรือได้รับความเสียหายคือมักจะตัดทอนพื้นที่ที่ไม่จำเป็น และคงไว้เพียงพื้นที่เท่าที่จำเป็น เพื่อตอบสนองผู้คนและกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นแต่พอดี

ภาพที่ 41 ภาพเปรียบเทียบขนาดโครงการโครงการ Cardboard Cathedral กับอาคารเดิม
ที่มา : <https://www.archdaily.com/413224/shigeru-ban-completes-cardboard-cathedral-in-new-zealand>

โดยเมื่อพิจารณาตามภาพที่ ซึ่งแสดงถึงการเทียบขนาดระหว่างโบสถ์เก่าและโบสถ์ใหม่ จะสามารถตั้งข้อสังเกตได้ถึงการลดทอนพื้นที่ให้เหลือเท่าที่จำเป็นสำหรับทำกิจกรรม และตัดส่วนฟุ่มเฟือยประดับประดาออก ตามแนวทางของการใช้พื้นที่ภายในสถาปัตยกรรมชั่วคราว

Third Place Pop up

ภาพที่ 42 ภาพทัศนียภาพโครงการ Third Place Pop up

ที่มา : <https://www.archdaily.com/966333/third-place-pop-up-da-bureau>

พื้นที่ : 360 ตารางเมตร

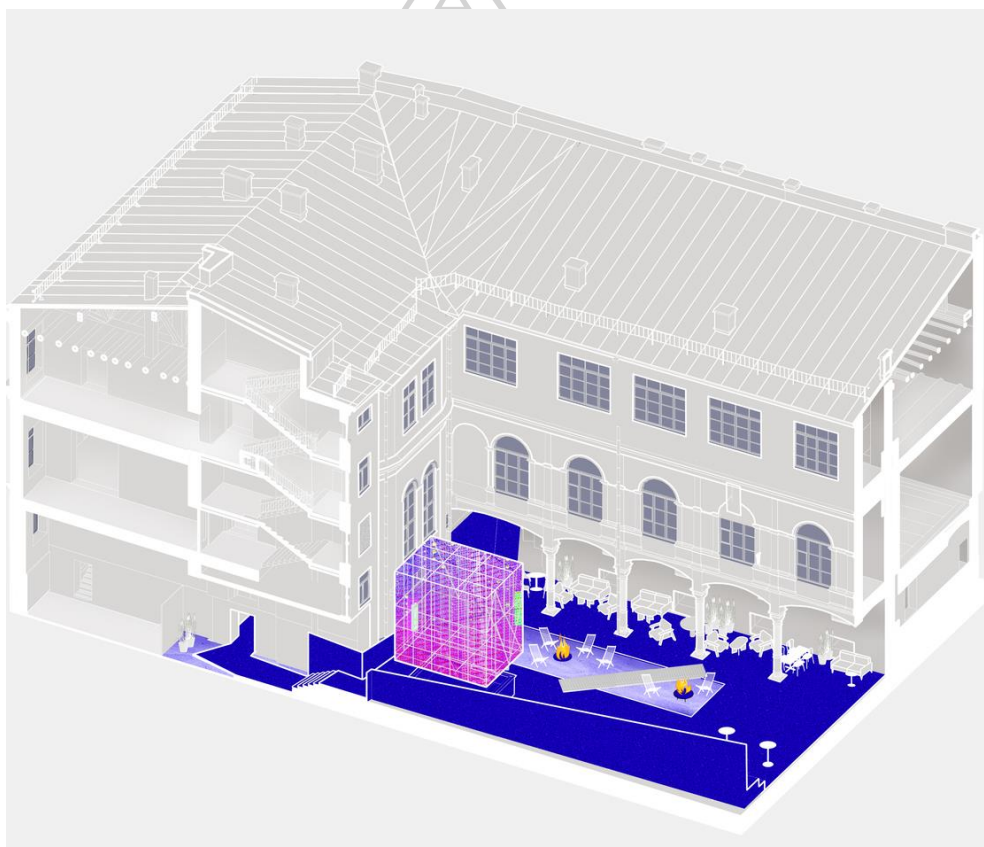
ประเภทกิจกรรม : พื้นที่กิจกรรม

การเข้าถึง : ติดถนนใหญ่

ลักษณะที่ดิน : สีเหลี่ยมหน้ากว้าง

บทวิเคราะห์

โครงการ Third Place Pop Up ออกแบบโดยกลุ่มสถาปนิก ชื่อ DA Bureau ซึ่งเป็นโครงการที่แทรกตัวอยู่ในอาคารประวัติศาสตร์ยาวนานมาตั้งแต่สมัยสหภาพโซเวียต โดยพื้นที่อาคารเดิมถูกทิ้งร้างมามากกว่า 15 ปี จนภายหลังได้มีการบูรณะครั้งใหญ่เกิดขึ้น ซึ่งสถาปนิกผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงซ่อมแซมได้เสนอแนวคิดในการสร้างพื้นที่กิจกรรมใหม่ภายในพื้นที่ก่อสร้าง โดยใช้หน้าอาคารที่ปกคลุมด้วยผ้าใบเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่กิจกรรม ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือการจัดการพื้นที่ของโครงการที่สะท้อนถึงความชั่วคราวด้วยกิจกรรมที่เรียบง่าย บางกิจกรรมใช้การโอบล้อมง่ายๆ เพื่อแสดงถึงวิธีการใช้งานชั่วคราว

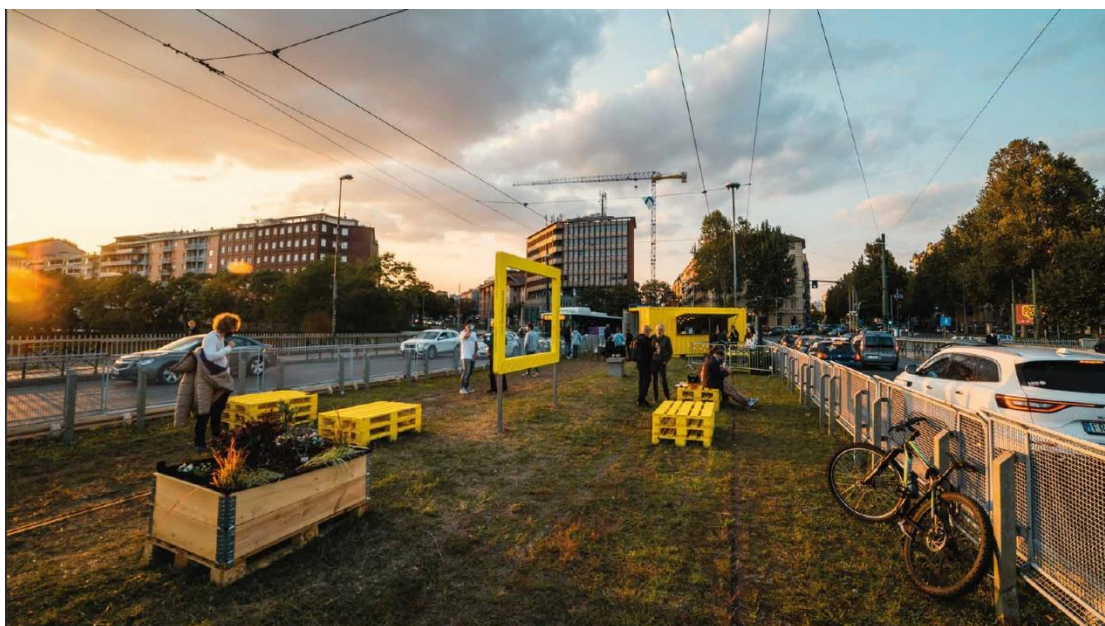

ภาพที่ 43 ผังสามมิติ โครงการ Third Place Pop up

ที่มา : <https://www.archdaily.com/966333/third-place-pop-up-da-bureau>

โดยสามารถพิจารณาวิธีการจัดการพื้นที่โครงการผ่านผังสามมิติตามภาพที่ ซึ่งจะเห็นถึงการกระจายตัวของกิจกรรมไปทั่วทั้งพื้นที่ โดยอาศัยบริบทแวดล้อมในการสะท้อนตัวตนและจำกัดกรอบในการใช้งาน ในขณะเดียวกัน โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมเพียงหนึ่งเดียวกลับทำหน้าที่เป็นเพียงสัญลักษณ์กำหนดแนวทางของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

Vibrant Urban Park

ภาพที่ 44 ภาพทัศนียภาพโครงการ Vibrant Urban Park

ที่มา : <https://www.archdaily.com/959769/torino-stratosferica-transforms-abandoned-tramway-into-vibrant-urban-park>

พื้นที่ : 300 ตารางเมตร

ประเภทกิจกรรม : สวนสาธารณะ

การเข้าถึง : ติดถนนใหญ่

ลักษณะที่ดิน : สี่เหลี่ยมหน้ากว้าง

บทวิเคราะห์

โครงการสวนสาธารณะ Vibrant Urban Park เป็นโครงการสวนสาธารณะที่ถูกสร้างบนพื้นที่รางรถแถมเดิม ใน Turin ประเทศ Italy ซึ่งเป็นพื้นที่ยาวกว่า 800 เมตรใจกลางเมืองและถูกทิ้งร้างมาอย่างเนิ่นนาน โดยพื้นที่ลักษณะนี้เรามักจะพบได้โดยทั่วไปหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมาคมทั่วโลก อีกทั้งเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 การใช้งานพื้นที่ภายนอกอาคารจึงได้รับความสำคัญมากขึ้น โครงการนี้จึงเหมือนเป็นพื้นที่สาธารณะขนาดเล็กที่ให้ผู้คนโดยรอบได้ออกมาใช้พื้นที่ภายนอกได้อย่างสบายใจ ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ดินที่มีรูปร่างอันแปลกประหลาดซึ่งเป็นที่ดินที่มีความยาวถึง 800 เมตร แต่มีความกว้างแค่ราว 5-6 เมตร กิจกรรมสาธารณะง่ายๆ เช่น สวน หรือพื้นที่นันทนาการขนาดเล็กซึ่งไม่มีความ

ซับซ้อนและไม่ต้องการครอบครองของสถาปัตยกรรมมากนักจึงมีความเหมาะสมกับพื้นที่ลักษณะนี้เป็นอย่างยิ่ง

ภาพที่ 45 ภาพมุมมองที่แสดงให้เห็นการใช้งานพื้นที่ของโครงการ Vibrant Urban Park
ที่มา : <https://www.archdaily.com/959769/torino-stratosferica-transforms-abandoned-tramway-into-vibrant-urban-park>

อีกหนึ่งข้อสังเกตคือการจัดการพื้นที่ด้วยสถาปัตยกรรมชั่วคราวในพื้นที่ที่มีความยาวมากเช่นนี้ บทบาทของสถาปัตยกรรมไม่ได้มีหน้าที่ในการสร้างพื้นที่โอบล้อม หากแต่ทำหน้าที่องค์ประกอบในการแบ่งพื้นที่ และช่วยให้ผู้ใช้งานทำความเข้าใจวิธีใช้งานพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว โดยสามารถพิจารณาได้จากภาพที่ 45 ซึ่งแสดงให้เห็นภาพมุมมองของโครงการ

Tretyakov Gallery Pavilion

ภาพที่ 46 ภาพทัศนียภาพโครงการ Tretyakov Gallery Pavilion
ที่มา : <https://www.archdaily.com/965725/tretyakov-gallery-pavilion-linureau>

พื้นที่ : 162 ตารางเมตร

ประเภทกิจกรรม : พื้นที่จัดนิทรรศการ

การเข้าถึง : ในซอยตัน

ลักษณะที่ดิน : หลายเหลี่ยม

บทวิเคราะห์

โครงการ Tretyakov Gallery Pavilion นี้ เป็นสถาปัตยกรรมชั่วคราวที่ออกแบบโดยสถาปนิกกลุ่มที่ชื่อว่า Link.bureau ซึ่งเป็นผลงานการออกแบบที่ตั้งอยู่ในเมือง Samara ประเทศรัสเซีย โดยมีเป้าประสงค์ในการสร้างพื้นที่จัดแสดงงานชั่วคราวสำหรับผลงานที่จะถูกจัดแสดงในอาคารถาวร Tretyakov Gallery ในอนาคตอันใกล้ โดยเป็นการสร้างพื้นที่เชิงสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงความเตรียมพร้อมในการเกิดขึ้นของพื้นที่ทางศิลปะแห่งใหม่ในเมือง ขอสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่งของพื้นที่ทางศิลปะชั่วคราวแห่งนี้คือการสร้างกิจกรรมที่เป็นตัวต้นสะท้อนถึงกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นอย่างถาวรในอนาคต โดยการสร้างกิจกรรมนั้นยังจะแสดงถึงภาพลักษณ์และลักษณะของพื้นที่ถาวรให้ผู้คนเข้าใจได้อย่างแจ่มชัดอีกด้วย

Temporary Tiger - Covid Classroom

ภาพที่ 47 ภาพทัศนียภาพโครงการ Temporary Tiger – Covid Classroom

ที่มา : <https://www.archdaily.com/951792/temporary-tiger-covid-classroom-murray-legge-architecture>

พื้นที่ : 46.5 ตารางเมตร

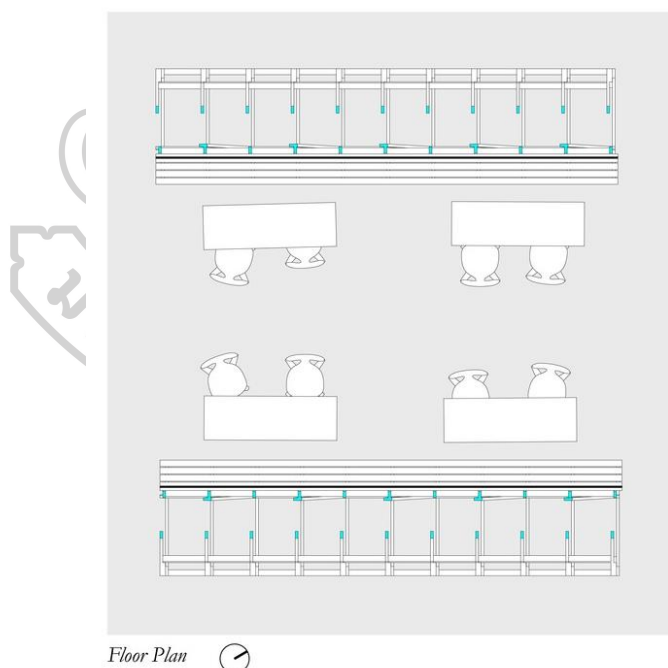
ประเภทกิจกรรม : ห้องเรียน / ห้องอ่านหนังสือ

การเข้าถึง : ในซอยตัน

ลักษณะที่ดิน : สีเหลี่ยมหน้ากว้าง

บทวิเคราะห์

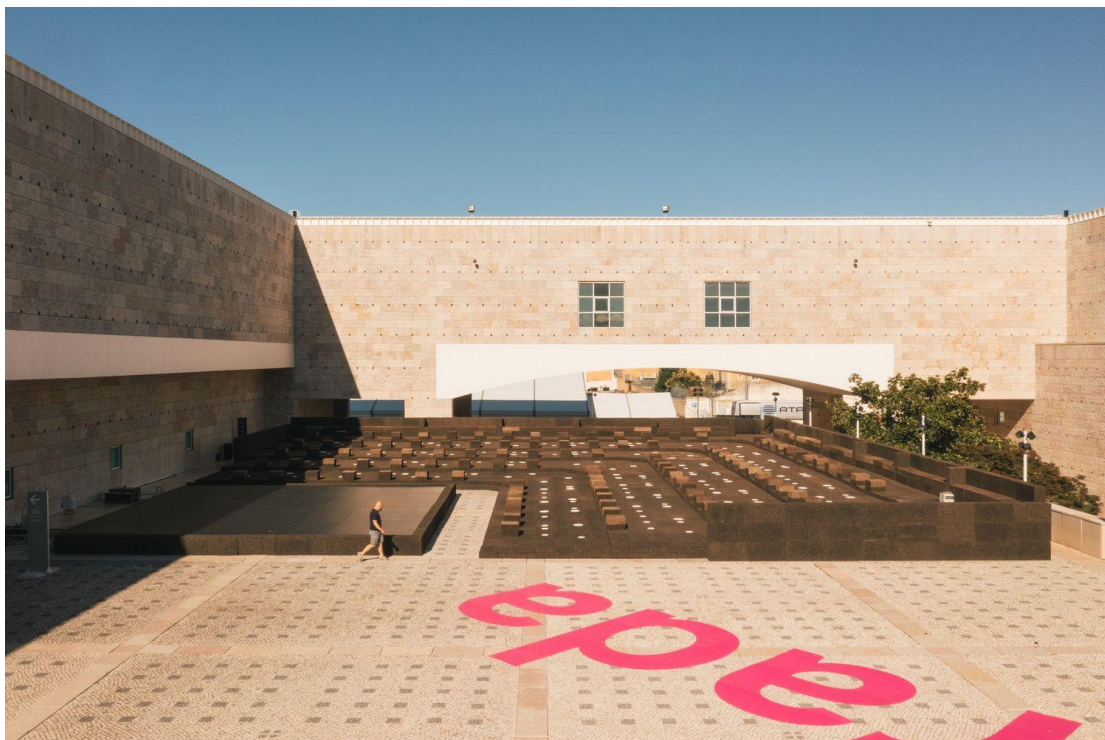
โครงการ Temporary Tiger – Covid Classroom ออกแบบโดยกลุ่มสถาปนิก Murray Legge Architecture เป็นโครงการภายในโรงเรียน Little Chinese Immersion School ซึ่งต้องการต่อสู้กับภัยจากโรคระบาด COVID-19 โดยการโยกย้ายส่วนหนึ่งของห้องเรียนมาอยู่ในสภาวะพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เปิดโล่ง เพื่อให้เด็ก ๆ ได้สัมผัสกับอากาศที่บริสุทธิ์ และลดการแออัดภายในห้องเรียน ดังนั้นจึงเกิดเป็นโครงการห้องเรียนบนพื้นที่เปิดโล่งนอกอาคารเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นไปยังการตอบสนองของสภาวะการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 อันส่งผลอย่างยิ่งในการปรับตัวของสถาปัตยกรรมยุคใหม่ และเป็นผลกระทบวงกว้างต่อรูปแบบกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ภาพที่ 48 ผังโครงการ Temporary Tiger – Covid Classroom

ที่มา : <https://www.archdaily.com/951792/temporary-tiger-covid-classroom-murray-legge-architecture>

Summer Auditorium CCB

ภาพที่ 49 ภาพทัศนียภาพโครงการ Summer Auditorium CCB

ที่มา : <https://www.archdaily.com/966289/summer-auditorium-ccb-bak-gordon-arquitectos>

พื้นที่ : 900 ตารางเมตร

ประเภทกิจกรรม : พื้นที่สัมนา

การเข้าถึง : ในซอยตัน

ลักษณะที่ดิน : จัตุรัส

บทวิเคราะห์

โครงการ Summer Auditorium CCB ซึ่งออกแบบโดย BAK Gordon Arquitectos เป็นโครงการที่ศูนย์วัฒนธรรม The Centro Cultural de Belem แห่งประเทศโปรตุเกสจะเชิญสถาปนิกมาในการออกแบบพื้นที่สำหรับฤดูร้อนในเมือง Lisbon โดยที่สถาปนิกเองได้ออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองต่อสภาวะฤดูร้อนได้อย่างดีเยี่ยม ด้วยการสร้างพื้นที่สำหรับพบปะพูดคุยของผู้คนในเมือง ชักชวนให้เหล่าผู้คนออกมาใช้พื้นที่สาธารณะในช่วงหน้าร้อน นับเป็นกิจกรรมที่ระบุถึงช่วงเวลาที่ชัดเจน และเป็นกิจกรรมที่ถูกสร้างมาจากสภาพบริบทแวดล้อมอีกด้วย โดยในส่วนของ

องค์ประกอบของสถาปัตยกรรมเองก็เป็นการใช้วัสดุรีไซเคิลจากเศษไม้Cork ซึ่งมีความคงทนไม่สูงมาก แต่ราคาถูก จึงสามารถตอบสนองได้ดีต่อการใช้งานในห้วงระยะเวลาสั้น ๆ

Temporary Gallery in Shichengzi Village

ภาพที่ 50 ภาพทัศนียภาพโครงการ Temporary Gallery in Shichengzi Village
ที่มา : <https://www.archdaily.com/926050/temporary-gallery-in-shichengzi-village-fuyingbin-studio>

พื้นที่ : 500 ตารางเมตร

ประเภทกิจกรรม : ศูนย์ชุมชน

การเข้าถึง : ซอยตัน

ลักษณะที่ดิน : สี่เหลี่ยมหน้ากว้าง

บทวิเคราะห์

โครงการ Temporary Gallery ในหมู่บ้าน Shichengzi เขต Hebei ประเทศจีน ซึ่งถูกออกแบบโดยกลุ่มสถาปนิก Fuyingbin Studio โดยถูกออกแบบมาเพื่อส่งเสริมหมู่บ้านที่เป็นจุดศูนย์กลางของเทศกาลเก็บเกี่ยวในเขต Hebei ซึ่งพื้นที่หลัก ๆ นอกจากจะเป็นพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว สื่อมวลชน รวมถึงมาเยี่ยมชมงานแล้ว ยังถูกสร้างมาเพื่อเป็นสถาปัตยกรรมที่สอดแทรก

สำหรับการส่งเสริมงานนิทรรศการภายในหมู่บ้านอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมชั่วคราวที่ถูกสร้างเสริมขึ้นมาใหม่นั้นไม่ใช่การสร้างกิจกรรมเพื่อมาทดแทนหรือแสดงตัวตนแทนกิจกรรมเดิม ดังเช่นกรณีศึกษาที่ผ่านมา หากแต่เป็นการสร้างมาเพื่อส่งเสริมและเกื้อหนุนกิจกรรมเดิมเสียมากกว่า โดยสามารถพิจารณาได้จากภาพมุมสูงของโครงการ (ภาพที่ 51) ที่จะแสดงให้เห็นถึงการสอดแทรกกิจกรรมใหม่เข้ากับพื้นที่เดิม

ภาพที่ 51 ภาพมุมสูงโครงการ Temporary Gallery in Shichengzi Village

ที่มา : <https://www.archdaily.com/926050/temporary-gallery-in-shichengzi-village-fuyingbin-studio>

Public Stage

ภาพที่ 52 ภาพทัศนียภาพโครงการ Public Stage

ที่มา : <https://www.archdaily.com/964766/public-stage-flu-or-plus-alba-gonzalez>

พื้นที่ : 300 ตารางเมตร

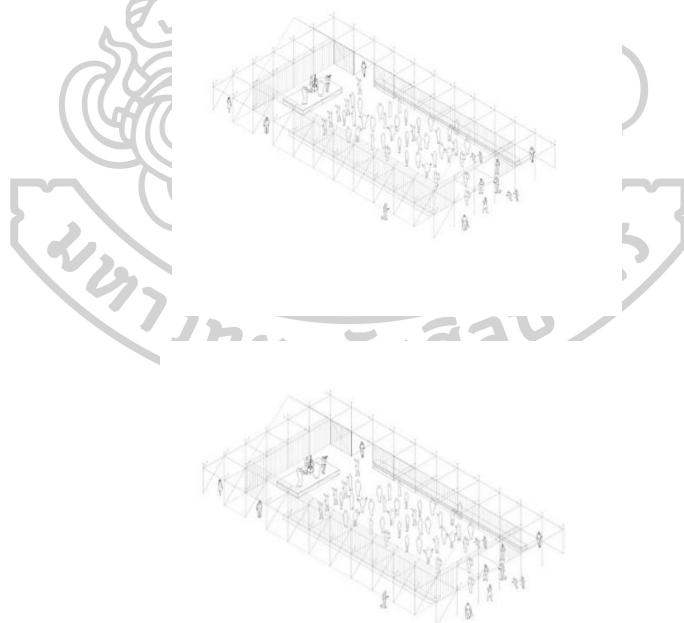
ประเภทกิจกรรม : พื้นที่จัดกิจกรรม

การเข้าถึง : ติดถนนใหญ่

ลักษณะที่ดิน : สีเหลี่ยมจัตุรัส

บทวิเคราะห์

Public Stage เป็นผลงานออกแบบของกลุ่ม Flu-or + Alba Gonzalez ซึ่งตั้งอยู่ในเมือง La Coruna ประเทศสเปน โดยเป็นความตั้งใจการออกแบบเพื่อสร้างพื้นที่สำหรับการพูดคุย ตั้งคำถาม และคิดคำนึงถึงพื้นที่อ่าวประวัติศาสตร์ของเมือง และตั้งใจให้พื้นที่นี้เป็นส่วนหนึ่งในการพูดคุยถึงอนาคตของพื้นที่ ภายในโครงการจะประกอบด้วยพื้นที่ที่หลากหลายและจริงจัง เป็นทั้งพื้นที่สำหรับจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ฉายภาพยนตร์ แสดงงานดนตรี พื้นที่ปฏิบัติการทางด้านวิทยาศาสตร์ รวมไปถึงพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการเกิดขึ้นของกิจกรรมอันหลากหลายและซับซ้อน ภายใต้สถาปัตยกรรมที่มีความเป็นชั่วคราวสูง

ภาพที่ 53 รูปสามมิติแสดงการใช้งานพื้นที่โครงการ Public Stage

ที่มา : <https://www.archdaily.com/964766/public-stage-flu-or-plus-alba-gonzalez>

Next Gen Park

ภาพที่ 54 ภาพทัศนียภาพโครงการ Next Gen Park

ที่มา : <https://www.archdaily.com/920928/next-gen-park-kogaa-studio>

พื้นที่ : 168 ตารางเมตร

ประเภทกิจกรรม : พื้นที่จัดกิจกรรม

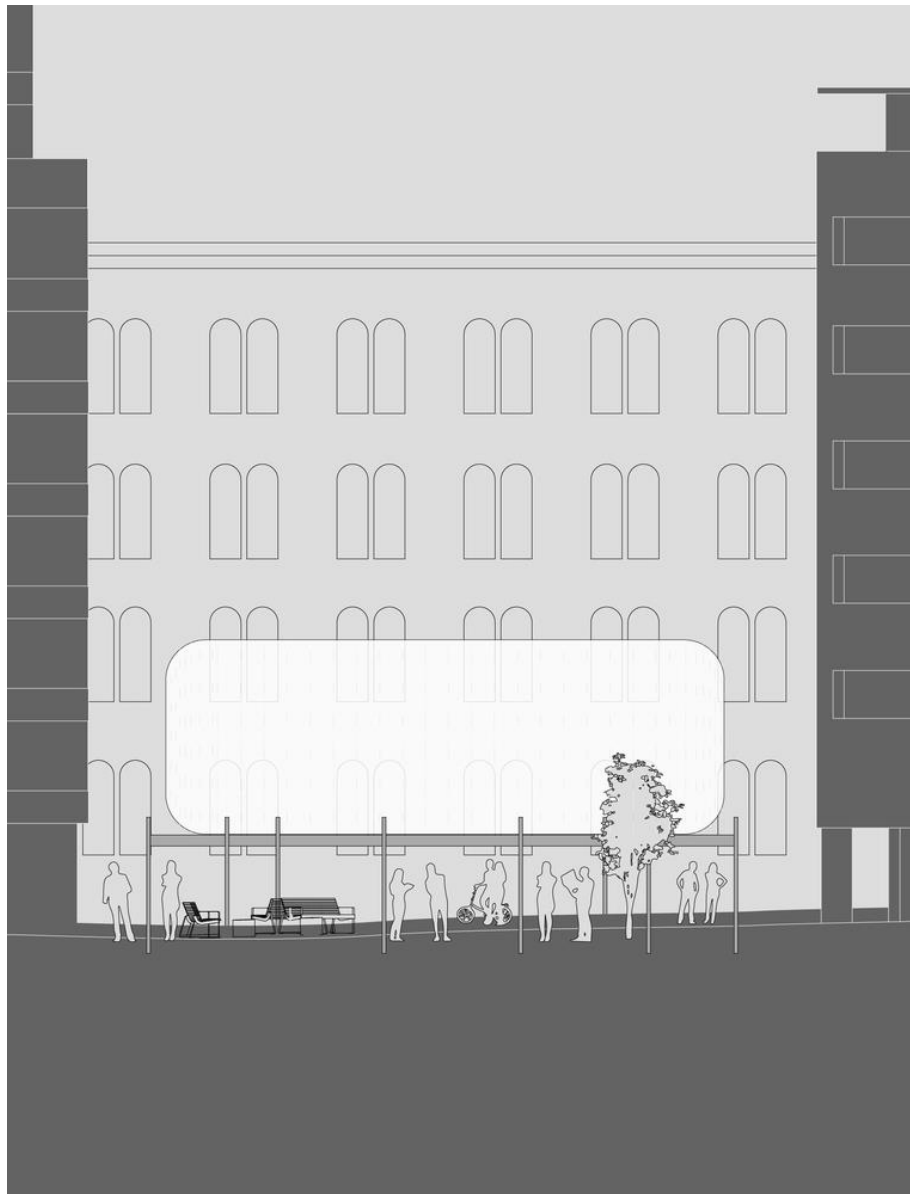
การเข้าถึง : ติดถนนใหญ่

ลักษณะที่ดิน : สี่เหลี่ยมหน้าแคบ

บทวิเคราะห์

Next Gen Park ออกแบบโดยกลุ่มสถาปนิกชื่อ KOGAA Studio ซึ่งตั้งอยู่ในเมือง Brno ประเทศสาธารณรัฐเช็ก เป็นพื้นที่ชั่วคราวสำหรับชาวเมืองในการพูดถึงการปล่อยมลพิษของประเทศ

เซ็ค โดยที่พื้นที่แห่งนี้ถูกสร้างมาเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการตระหนักถึงสภาวะการปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ของประเทศ เป็นพื้นที่ให้ผู้คนเข้ามาหยุดพักและตั้งคำถามถึงสภาพแวดล้อม โดยเป็นการสร้างกิจกรรมที่สอดแทรกเข้าไปในเมืองที่แออัดและเร่งรีบ ในส่วนของสถาปัตยกรรมเองถูกออกแบบให้ทำหน้าที่เป็นนัยยะของพื้นที่แลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 55 รูปตัดโครงการ Next Gen Park

ที่มา : <https://www.archdaily.com/920928/next-gen-park-kogaa-studio>

ด้วยโครงสร้างเบาที่พองบอลูนอันบรรจุไปด้วยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ลอยตัวแสดง
ขอบเขตของพื้นที่ ซึ่งโครงสร้างนี้เองที่เป็นตัวสร้างพื้นที่และชี้นำกิจกรรมชั่วคราวที่เกิดขึ้นภายใน
โครงการ

Illuminate Paris!

ภาพที่ 56 ภาพทัศนียภาพโครงการ Illuminate Paris!

ที่มา : <https://www.archdaily.com/890741/modular-installation-provides-temporary-housing-for-refugees-beneath-paris-bridge>

พื้นที่ : 16 ตารางเมตร

ประเภทกิจกรรม : พื้นที่ชุมชน

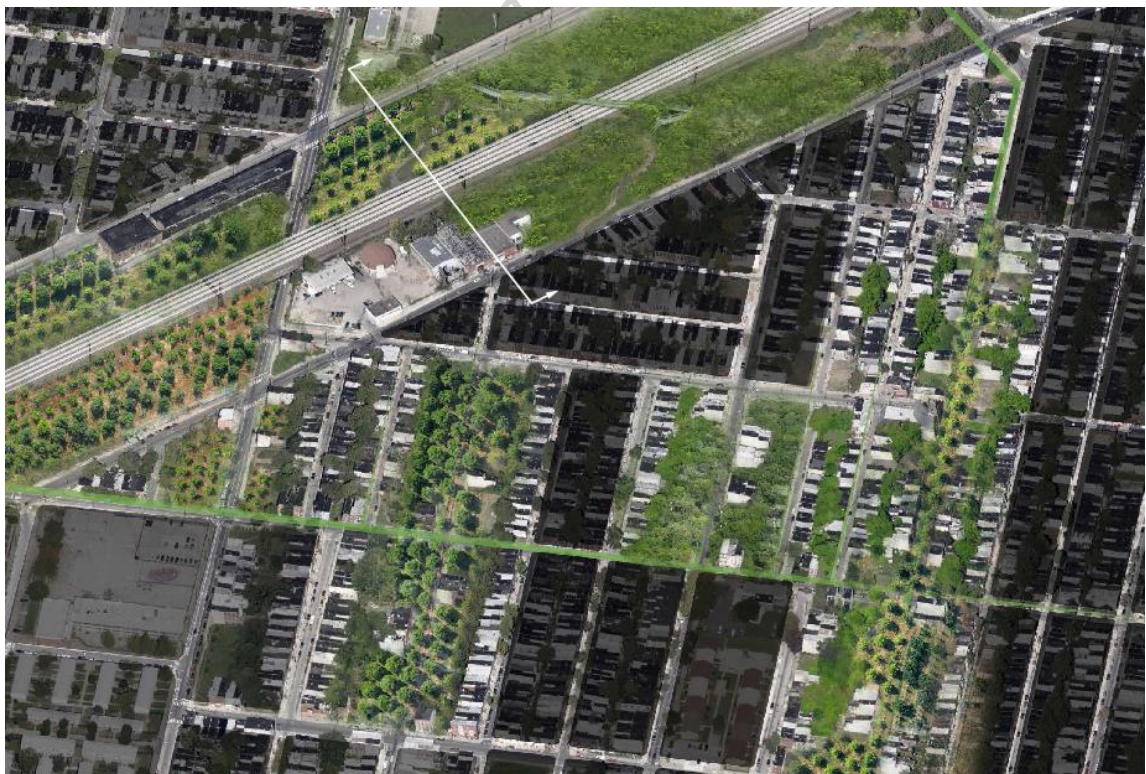
การเข้าถึง : ไม่ระบุ

ลักษณะที่ดิน : ไม่ระบุ

บทวิเคราะห์

Illuminate Paris! เป็นโครงการเชิงแนวความคิดในการพัฒนาพื้นที่ได้สะพานในเมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยคุณ Spophie Picoty ภายใต้แนวคิดด้านผู้ลี้ภัยที่มีปริมาณมากในเมือง โดยการสร้างพื้นที่ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ลี้ภัยมักเข้ามาอาศัยภายใต้สะพานปารีส ทำให้ภาพลักษณ์และบรรยากาศที่ไม่ดีให้กับเมือง โครงการนี้จึงเป็นการสร้างกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับพื้นที่ เป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจในด้านการใช้กิจกรรมชั่วคราวมาพัฒนาพื้นที่และบริบทรอบข้าง

Foresting Vacancy in Philadelphia

ภาพที่ 57 ภาพแสดงแนวคิดโครงการ *Foresting Vacancy in Philadelphia*

ที่มา : <https://scenariojournal.com/article/urban-regeneration/>

พื้นที่ : ไม่ระบุ

ประเภทกิจกรรม : ป่าในเมือง

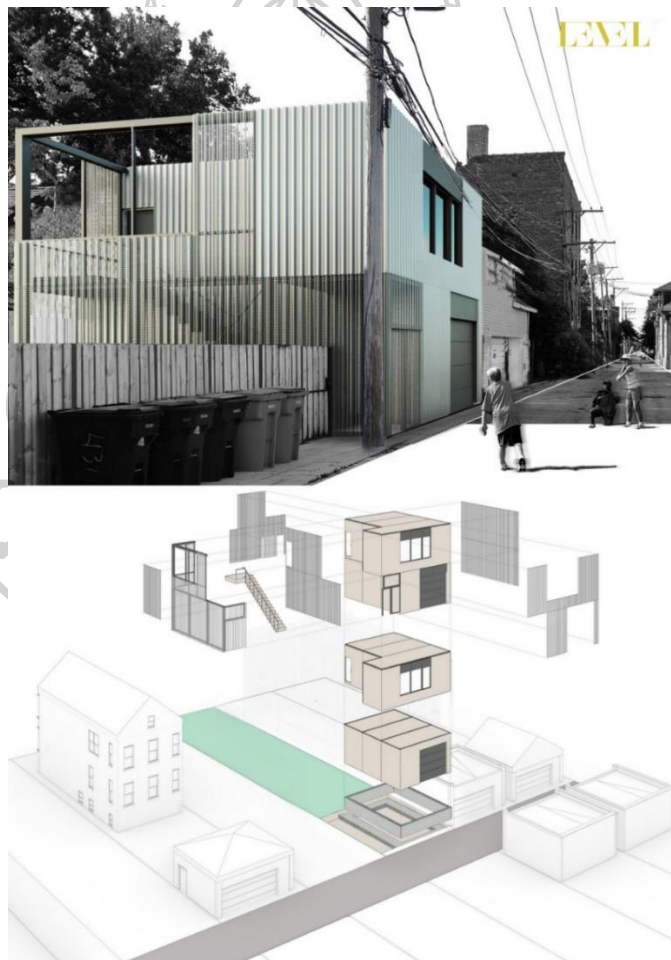
การเข้าถึง : ไม่ระบุ

ลักษณะที่ดิน : ไม่ระบุ

บทวิเคราะห์

โครงการศึกษา Urban Regeneration : Foresting Vacancy in Philadelphia เป็นกรณีศึกษาในการพัฒนาที่ดินที่ถูกทิ้งร้างด้วยการลงทุนให้น้อยที่สุด แต่ได้ผลตอบแทนที่มากที่สุด ด้วยการพัฒนาพื้นที่ทิ้งร้างให้มีระบบนิเวศน์ร่วมกันในการสร้างพื้นที่ป่าในเมือง โดยอาศัยแรงจูงใจเชิงนโยบายและคุณภาพชีวิตในอนาคต ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่ทิ้งร้างไปตั้งองค์การ

Build the coach house first

ภาพที่ 58 ภาพสามมิติโครงการ Build the coach house first

ที่มา : <https://www.chicagocityscape.com/blog/a-better-adu-rule-has-the-potential-to-build-lower-cost-houses-on-vacant-land-af8c517e5f>

พื้นที่ : ไม่ระบุ

ประเภทกิจกรรม : พื้นที่พักอาศัย

การเข้าถึง : ไม่ระบุ

ลักษณะที่ดิน : สีเหลี่ยมหน้าแคบ

บทวิเคราะห์

Build The Coach House First เป็นแนวความคิดทางการออกแบบเชิงแนวคิดในการพัฒนาที่ดินและผู้คนผ่านการพัฒนาที่ดินที่สร้างให้เป็นประโยชน์ โดยการเน้นสร้างกิจกรรมและสถาปัตยกรรมชั่วคราวเพื่อพัฒนาที่ดิน และสร้างรายได้ให้กับเจ้าของพื้นที่ก่อน แล้วจึงพัฒนาในส่วนอื่นตาม ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกด้วย

Temporary Site of Shengli Market

ภาพที่ 59 ภาพทัศนียภาพโครงการ Temporary Site of Shengli Market

ที่มา : <https://www.archdaily.com/924481/temporary-site-of-shengli-market-luo-studio>

พื้นที่ : 2,902 ตารางเมตร

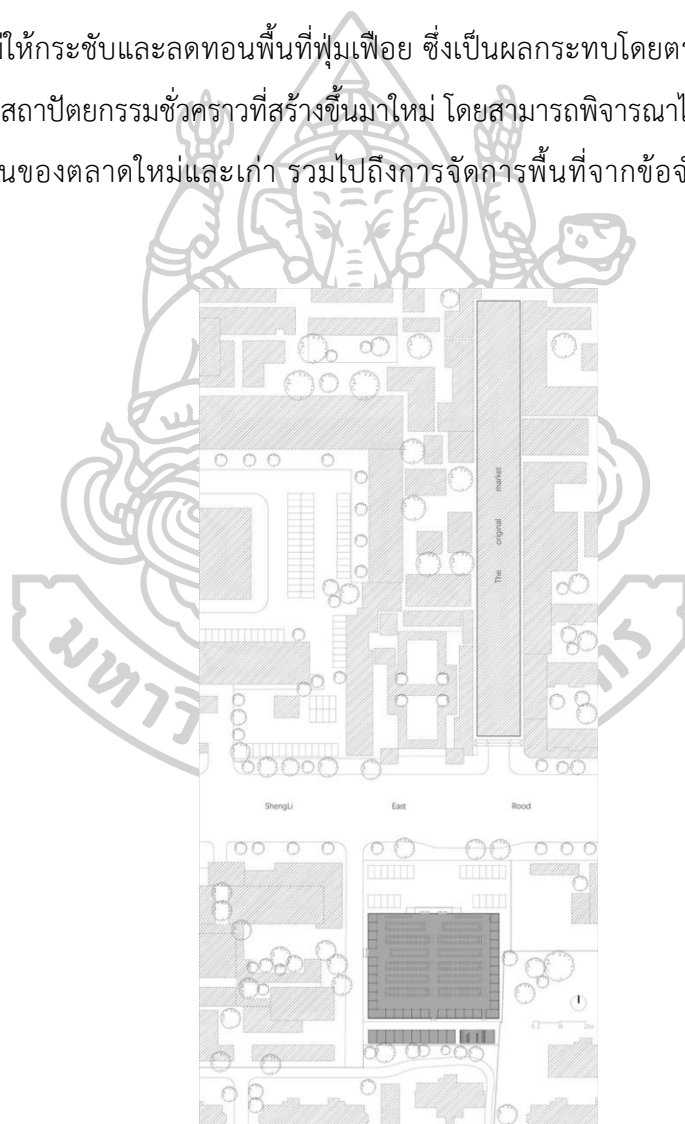
ประเภทกิจกรรม : ตลาด

การเข้าถึง : ติดถนนใหญ่

ลักษณะที่ดิน : สีเหลี่ยมจัตุรัส

บทวิเคราะห์

Temporary Site of Shengli Market เป็นโครงการก่อสร้างตลาดชั่วคราวหลังจากที่ตลาดเดิมได้รับการรื้อถอนและสร้างขึ้นมาใหม่ และด้วยการก่อสร้างอาคารที่มีขนาดใหญ่และใช้เวลานาน การก่อสร้างตลาดชั่วคราวเพื่อชดเชยพื้นที่ตลาดเดิมจึงจำเป็นอย่างยิ่ง โดยที่พื้นที่ตลาดชั่วคราวนั้นถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการก่อสร้างระบบอุตสาหกรรมที่รวดเร็วและมีราคาถูกลง การจัดการผังแบบใหม่ให้เข้ากับพื้นที่ใหม่ ช่วยให้เกิดการจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือกิจกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นมีลักษณะแบบเดียวกับกิจกรรมเก่า หากแต่ใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยการจัดการพื้นที่แบบใหม่ให้กระชับและลดทอนพื้นที่ฟุ่มเฟือย ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงจากข้อจำกัดทางด้านโครงสร้างของสถาปัตยกรรมชั่วคราวที่สร้างขึ้นใหม่ โดยสามารถพิจารณาได้จากภาพที่ ซึ่งแสดงถึงขนาดที่ต่างกันของตลาดใหม่และเก่า รวมไปถึงการจัดการพื้นที่จากข้อจำกัดทางด้านพื้นที่และงบประมาณ

ภาพที่ 60 ผังแสดงขนาดเปรียบเทียบระหว่างโครงการ Temporary Site of Shengli Market และอาคารเดิม ที่มา : <https://www.archdaily.com/924481/temporary-site-of-shengli-market-luo-studio>

luo-studio

โดยเมื่อศึกษาจากกรณีศึกษา 16 กรณี จะสามารถพบได้ว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นมักเป็นกิจกรรมที่มีความชั่วคราว หรือกึ่งถาวร ที่มีการจัดการหรือใช้งานพื้นที่ที่ไม่ซับซ้อน อันได้แก่ พื้นที่จัดกิจกรรม สัมมนา พื้นที่ศาสนา พื้นที่สำหรับชุมชน สวนสาธารณะอันรวมไปถึงสวนพืชผักการเกษตร โดยที่หลายกิจกรรมมักมีนัยของการแทนที่ของกิจกรรมเดิมที่อาจไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ หรืออาจเป็นกิจกรรมใหม่ที่เข้ามาทำงานกับลักษณะที่ดินที่มีการจัดการยาก และกิจกรรมทั้งหมดจะมีการใช้งานพื้นที่อย่างคุ้มค่าและพอดี เนื่องจากความเป็นชั่วคราวของของทั้งพื้นที่และกิจกรรม

กิจกรรมที่พัฒนาบริบทแวดล้อมตามเป้าประสงค์ขององค์กรสหประชาชาติ

ภาพที่ 61 แสดงกรอบแนวคิด Sustainable Development Goals ขององค์กรสหประชาชาติ
ที่มา : www.researchgate.net/figure/The-17-UN-Sustainable-Development-Goals-SDGs-Numbers-following-goal-names-indicate_fig1_349054310

เนื่องจากจุดประสงค์ของวิทยานิพนธ์นั้นนอกจากการออกแบบและศึกษากิจกรรมชั่วคราวที่สามารถเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างหรือใช้งานยากแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นไปที่การศึกษาความเป็นไปได้ของกิจกรรมที่ชั่วคราวที่นอกจากจะช่วยในการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าของที่ดินที่ตั้งอยู่แล้ว ยังสามารถพัฒนาหรือเพิ่มมูลค่าในบริบทแวดล้อมในระดับพื้นที่และย่านอีกด้วย การศึกษาจึงมุ่งเน้นไปในกรอบของการสร้างกิจกรรมที่อยู่ภายใต้ Sustainable Development Goals ขององค์กรสหประชาชาติ (UnitedNation, 2563)

ภาพที่ 62 แสดงกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใต้ UN Sustainable Development Goals ที่มา : ผู้วิจัย

UN Sustainable Development Goals

UN Sustainable Development Goals เป็นแม่แบบขององค์กรสหประชาชาติที่สร้างที่ถูกรับรองขึ้นในปี ค.ศ. 2558 ซึ่งเป็นแม่แบบสำคัญในการสร้างวิสัยทัศน์เพื่อออกแบบและพัฒนาโลกให้เป็นมิตรต่อทั้งผู้คน ต้นไม้ หรือสัตว์น้อยใหญ่ที่อาศัยอยู่ในโลก ครอบคลุมกว่า 17 หมวด อันได้แก่

1. End poverty in all its forms everywhere - ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่
2. End Hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture – ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
3. Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages – สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย
4. Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all – สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
5. Achieve gender equality and empower all women and girls – บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน

6.Ensure availability and sustainable management of water of sanitation for all – สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน

7.Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all - สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้และยั่งยืน

8 .Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all - ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

9 . Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation -สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

10.Reduce inequality within and among countries – ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

11.Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable – ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน

12.Ensure sustainable consumption and production patterns – สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

13.Take urgent action to combat climate change and its impact - ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

14.Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development - อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

15. Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss - ปกป้องฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดิน และฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

16. Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels – ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพรับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

17. Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development – เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาพที่ 63 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Sustainable Development Goal กับสถาปัตยกรรม
ที่มา : Green building & the Sustainable Development Goals | World Green Building Council (worldgbc.org)

โดยเมื่อพิจารณาจากกรอบแนวคิดของในการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้ง 17 ข้อขององค์กรสหประชาชาติแล้ว สามารถแปรเป็นกิจกรรมที่สถาปัตยกรรมสามารถตอบสนองได้อย่างน้อย 7

กิจกรรม อันได้แก่

- 1.ที่อยู่อาศัยซึ่งตอบโจทย์ด้านลดความเหลื่อมล้ำและความยากจน
- 2.สวนพืชผักสำหรับชุมชนเพื่อตอบสนองเป้าหมายด้านการลดความหิวโหย
- 3.สวนสาธารณะที่ตอบสนองเป้าหมายด้านการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม
- 4.พื้นที่ทางกีฬาที่ช่วยสร้างสุขภาพที่แข็งแรง
- 5.พื้นที่เสวนาของชุมชนซึ่งตอบสนองด้านการของสัมพันธ์และความใกล้ชิดระหว่างผู้คน
- 6.พื้นที่จัดกิจกรรมพบปะเพื่อสร้างความเป็นชุมชนเมืองตลาดเพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพ
- 7.พื้นที่ทางพลังงาน

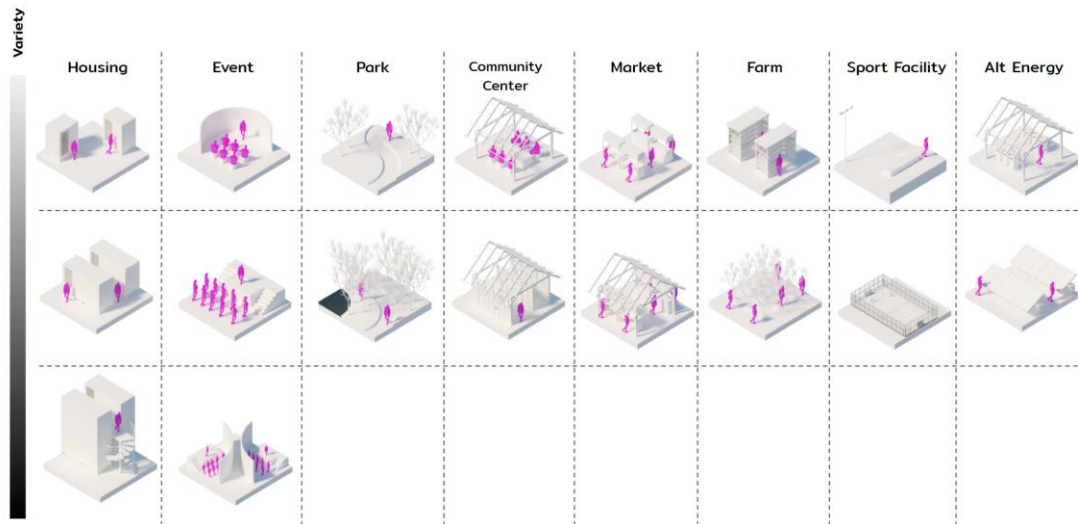
จึงสามารถสรุปกิจกรรมที่สามารถเกิดขึ้นในที่ที่มีลักษณะของพื้นที่ดินที่ถูกทิ้งร้างหรือมีลักษณะพิเศษและมีจุดประสงค์การพัฒนามูลค่าของที่ดินและบริบทโดยรอบผ่านการวิเคราะห์จากกรณีศึกษาทั้ง 16 กรณี และได้ดังนี้ พื้นที่พักอาศัย พื้นที่จัดงานกิจกรรม พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่ชุมชน พื้นที่ตลาด พื้นที่สวน พื้นที่ทางกีฬา และพื้นที่ด้านพลังงาน

ภาพตัวอย่างกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	SDG (Sustainable Development Goal)
	ที่พักอาศัย	ข้อที่ 1 ลดความยากจน
	พื้นที่จัดงานกิจกรรม	ข้อที่ 17 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน
	พื้นที่สวนสาธารณะ	ข้อที่ 15 ส่งเสริมระบบนิเวศบนบก

ภาพตัวอย่างกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	SDG (Sustainable Development Goal)
	พื้นที่ชุมชน	ข้อที่ 4 ส่งเสริมด้านการศึกษา ข้อที่ 17 ส่งเสริมความสัมพันธ์ ระหว่างผู้คน
	พื้นที่ตลาด	ข้อที่ 8 ส่งเสริมการจ้างงานและ โอกาสเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ
	พื้นที่สวน	ข้อที่ 2 ลดความหิวโหย
	พื้นที่ทางกีฬา	ข้อที่ 3 ส่งเสริมสุขภาวะที่ดี
	พื้นที่ด้านพลังงาน	ข้อที่ 7 ส่งเสริมพลังงานสะอาด

ตารางที่ 5 แสดงสรุปกิจกรรมและการตอบสนองต่อ SDG ที่มา : ผู้วิจัย

ความหลากหลายของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่อันหลากหลาย

ตารางที่ 6 แสดงตารางสรุปความหลากหลายของกิจกรรม ที่มา : ผู้วิจัย

จากบทสรุปของกิจกรรมที่กล่าวถึงข้างต้น สามารถแบ่งประเภทของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นตามความซับซ้อนของการใช้งาน ซึ่งจะตอบสนองความหลากหลายของพื้นที่ได้มากขึ้น ได้แก่

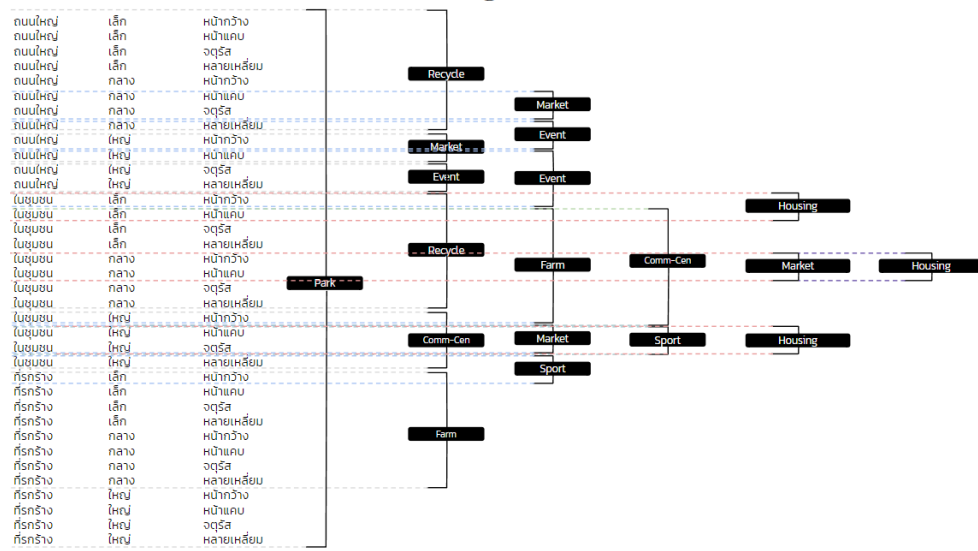
- 1.พื้นที่พักอาศัย สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทกิจกรรมคือ พื้นที่พักผ่อนชั่วคราว พื้นที่บ้านเช่า และพื้นที่พักอาศัยแบบกึ่งถาวร
- 2.พื้นที่จัดกิจกรรม สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทกิจกรรมคือ พื้นที่จัดสัมมนา พื้นที่จัดงานแสดงดนตรี และพื้นที่จัดเทศกาล
- 3.พื้นที่สวนสาธารณะ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกิจกรรมคือ สวนสาธารณะชุมชน และสวนสาธารณะ
- 4.พื้นที่ศูนย์ชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกิจกรรมคือ พื้นที่ประชุมของชุมชน และพื้นที่ห้องสมุดชุมชน
- 5.พื้นที่ตลาด สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกิจกรรมคือ ตลาดรถเข็นหาบเร่ และตลาดนัด
- 6.พื้นที่สวนพืชผัก สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกิจกรรมคือ สวนผักชุมชนเมือง และสวนสำหรับปลูกพืชพรรณ

7.พื้นที่สำหรับกิจกรรมทางกีฬา สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกิจกรรมคือ ลานกีฬาขนาดใหญ่ และลานกีฬาแบบเต็มรูปแบบ

8.พื้นที่ด้านพลังงาน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกิจกรรมคือศูนย์แลกเปลี่ยนรีไซเคิล และพื้นที่ผลิตพลังงานทางเลือกจากแสงอาทิตย์

ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและพื้นที่

จากบทสรุปของกิจกรรมที่กล่าวถึงข้างต้น สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ในการเกิดขึ้นกับประเภทของพื้นที่โดยใช้เกณฑ์ 3 ประการ ได้แก่ ความต้องการเข้าถึง ความต้องการด้านขนาดพื้นที่ ความสัมพันธ์กับรูปที่ดิน สรุปสามารถวิเคราะห์ได้ดังภาพที่

ภาพที่ 64 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับลักษณะของพื้นที่ดิน ที่มา : ผู้วิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและรูปแบบทางสถาปัตยกรรมกิ่งถาวร

เมื่อเราทำความเข้าใจถึงระบบและวิธีการของสถาปัตยกรรมกิ่งถาวรแล้ว เราจะสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและรูปแบบทางสถาปัตยกรรมกิ่งถาวร โดยสามารถแบ่งออกเป็นสามกลุ่มตามรูปแบบการก่อรูปทางสถาปัตยกรรมได้ดังนี้

กิจกรรมที่เรียกร้องสถาปัตยกรรมกิ่งถาวรที่ไม่ต้องการฐาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความซับซ้อนต่ำ มีความชั่วคราวสูง อันประกอบไปด้วยกิจกรรม 8 กิจกรรม ดังนี้

-พื้นที่พักอาศัยชั่วคราว ซึ่งต้องการพื้นที่โอบล้อมทั้งผืน (Fully Enclose Surface) และต้องการส่วนงานระบบทั้งในส่วนของการประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ และห้องเก็บของ

-พื้นที่จัดสัมมนา ซึ่งต้องการพื้นที่โอบล้อมทางตั้ง (Vertical Plane) และส่วนงานระบบในส่วนงานไฟฟ้า

-พื้นที่สนามกีฬา ซึ่งต้องการพื้นที่โอบล้อมทางตั้ง (Vertical Plane) และต้องการส่วนงานระบบทั้งในส่วนของการประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ และห้องเก็บของ

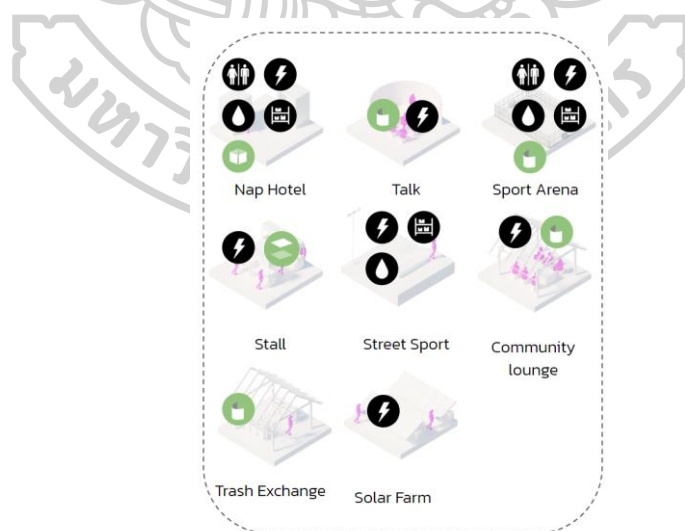
-พื้นที่ตลาดแบบหาบเร่ ซึ่งต้องการพื้นที่โอบล้อมเหนือศีรษะ (Overhead Plane) และต้องการส่วนงานระบบในส่วนของการประปา ไฟฟ้า

-พื้นที่สนามกีฬาข้างถนน ซึ่งไม่ต้องการโอบล้อมใด ๆ แต่ต้องการเพียงงานระบบเพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่เกิดขึ้นในส่วนของการประปา ไฟฟ้าและประปา

-พื้นที่ศูนย์ชุมชน ซึ่งต้องการพื้นที่โอบล้อมทางตั้ง (Vertical Plane) และต้องการงานระบบในส่วนของการประปา ไฟฟ้า

-พื้นที่ศูนย์คัดแยกขยะ ซึ่งต้องการเพียงพื้นที่โอบล้อมทางตั้ง (Vertical Plane) เพื่อแสดงขอบเขตการใช้งานที่ชัดเจนเท่านั้น

-พื้นที่ผลิตพลังงานทางเลือกจากแสงอาทิตย์ ต้องการเพียงระบบไฟฟ้าเพื่อสนับสนุนการทำงานของกิจกรรมเท่านั้น

ภาพที่ 65 สรุปความสัมพันธ์พันธะระหว่างกิจกรรมและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ไม่

ต้องการฐาน ที่มา : ผู้วิจัย

กิจกรรมที่เรียกร่องสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ต้องการฐาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่และต้องการการใช้งานในพื้นที่ที่ซับซ้อนมากขึ้น มีการแสดงการครอบครองพื้นที่ที่ชัดเจนมากขึ้น อันประกอบไปด้วย 10 กิจกรรมดังนี้

-พื้นที่เช่าพักอาศัย ซึ่งต้องการพื้นที่โอบล้อมทั้งผืน (Fully Enclose Surface) ต้องการฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน และต้องการส่วนงานระบบทั้งในส่วนองงานปะปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ

-พื้นที่พักอาศัยแบบกึ่งถาวร ซึ่งต้องการพื้นที่โอบล้อมทั้งผืน (Fully Enclose Surface) ต้องการฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน และต้องการส่วนงานระบบทั้งในส่วนองงานปะปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ

-พื้นที่สวนสาธารณะ ซึ่งต้องการฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งานและโอบล้อมพื้นที่ และต้องการส่วนงานระบบทั้งในส่วนองห้องน้ำ งานปะปาและไฟฟ้า

-พื้นที่ส่วนตลาด ซึ่งต้องการพื้นที่โอบล้อมทางตั้ง (Vertical Plane) ต้องการฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน และต้องการส่วนงานระบบทั้งในส่วนองงานไฟฟ้าและปะปา

-พื้นที่สวนพืชผัก ซึ่งต้องการฐานแบบที่ทำหน้าที่เป็นที่นั่ง และต้องการส่วนงานระบบในส่วนองงานปะปา

-พื้นที่สวนขนาดเล็กในเมือง ซึ่งต้องการฐานแบบที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งานและโอบล้อมพื้นที่ และต้องการส่วนงานระบบในส่วนองงานปะปา

-พื้นที่จัดงานดนตรี ซึ่งต้องการการโอบล้อมเหนือศีรษะ (Overhead Plane) ต้องการฐานที่ทำหน้าที่ยกระดับผู้ใช้งาน และต้องการส่วนงานระบบไฟฟ้าและห้องน้ำ

-พื้นที่จัดงานเทศกาลดนตรี ซึ่งต้องการการโอบล้อมเหนือศีรษะ (Overhead Plane) ต้องการฐานที่ทำหน้าที่ยกระดับผู้ใช้งาน และต้องการส่วนงานระบบไฟฟ้าและห้องน้ำ

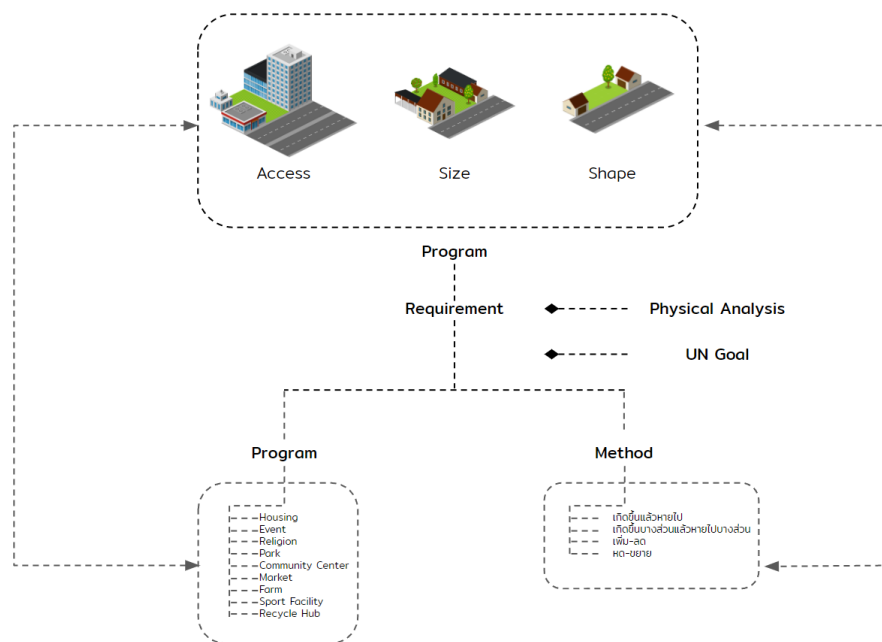
-พื้นที่ห้องสมุด ซึ่งต้องการการโอบล้อมทั้งผืน (Fully Enclose Surface) ต้องการฐานที่ทำหน้าที่เป็นพื้นโอบล้อม และต้องการส่วนงานระบบไฟฟ้า

-พื้นที่สวนผักในเมือง ซึ่งต้องการการโอบล้อมทั้งผืน (Fully Enclose Surface) ต้องการฐานที่ทำหน้าที่เป็นพื้นโอบล้อม และต้องการส่วนงานระบบไฟฟ้าและปะปา

บทที่ 4

สถาปัตยกรรมปรากฏตัว (Pop Up Architecture)

จากการศึกษาผ่านความเข้าใจในลักษณะที่ดินที่ถูกทิ้งร้าง กิจกรรมที่เกิดขึ้นและรูปแบบของสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร ซึ่งทั้งสามองค์ประกอบต่างสัมพันธ์กันเพื่อสร้างชุดเครื่องมือในการออกแบบเพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรบนพื้นที่ทิ้งร้าง โดยสามารถอธิบายถึงผลลัพธ์ของการศึกษาได้ดังนี้

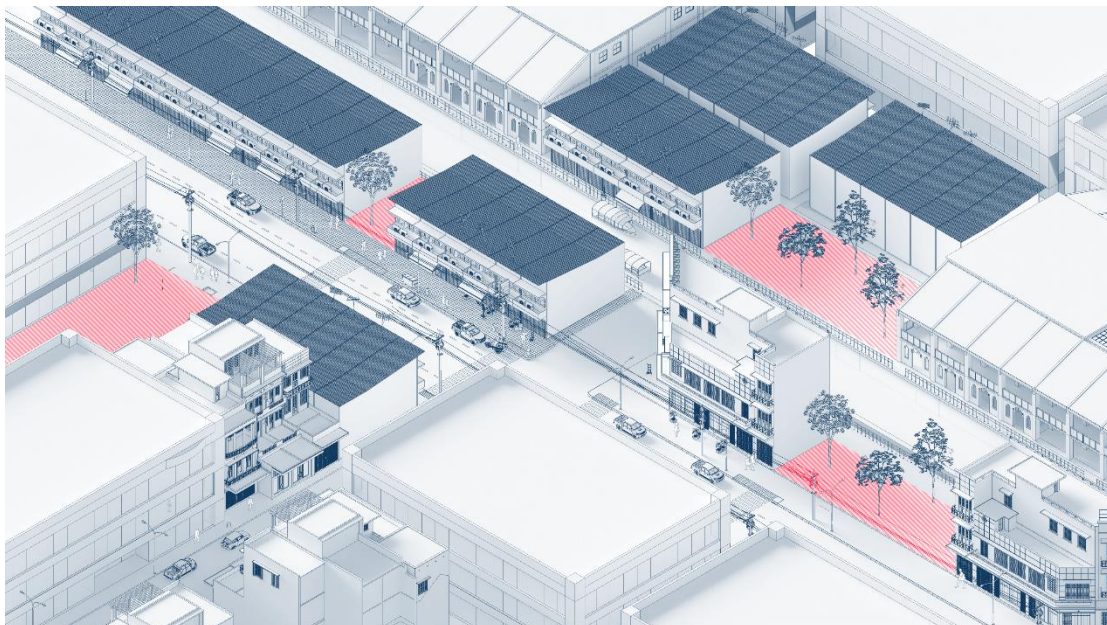

ภาพที่ 66 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ - ฐาน - พื้นที่โอบล้อม ที่มา : ผู้วิจัย

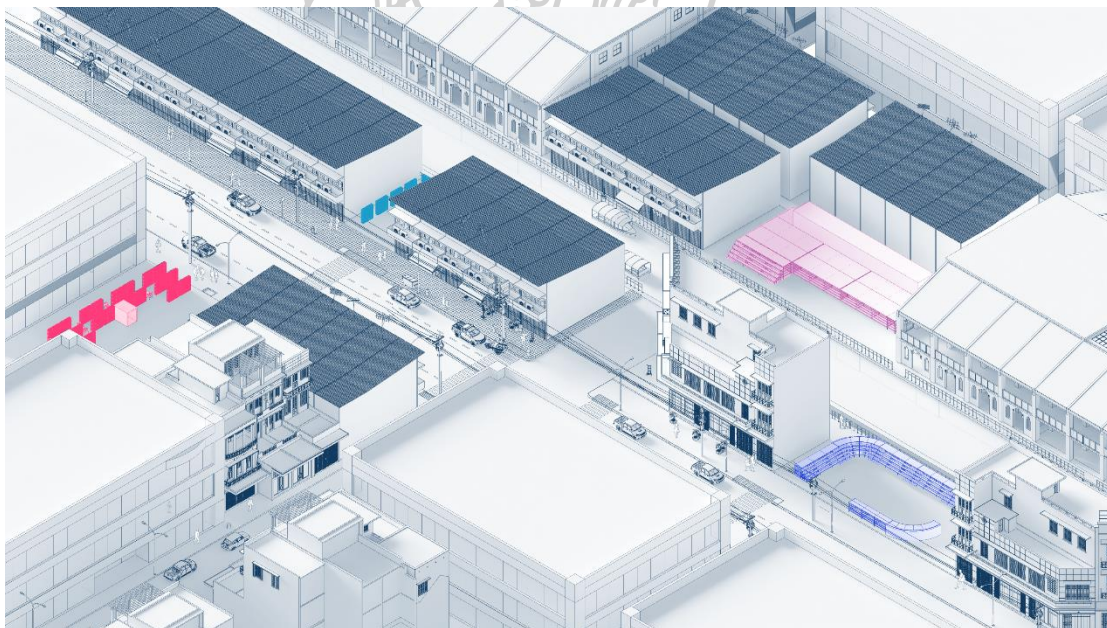
ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ - ฐาน - พื้นที่โอบล้อม

จากข้อสรุปในการศึกษาสถาปัตยกรรมกึ่งถาวร ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าสถาปัตยกรรมรูปแบบนี้ประกอบไปด้วยองค์ประกอบสี่ส่วน อันได้แก่ ส่วนงานงานระบบ ฐาน พื้นที่โอบล้อม และเครื่องเรือน โดยมีที่ส่วนงานระบบและพื้นที่ฐานจะทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบกึ่งถาวรเพื่อเตรียมพร้อมให้กับพื้นที่ว่าง โดยองค์ประกอบส่วนนี้เองยังทำหน้าที่แสดงขอบเขตและเป็นแนวทางให้องค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่ใช้งานให้กับพื้นที่อีกด้วย

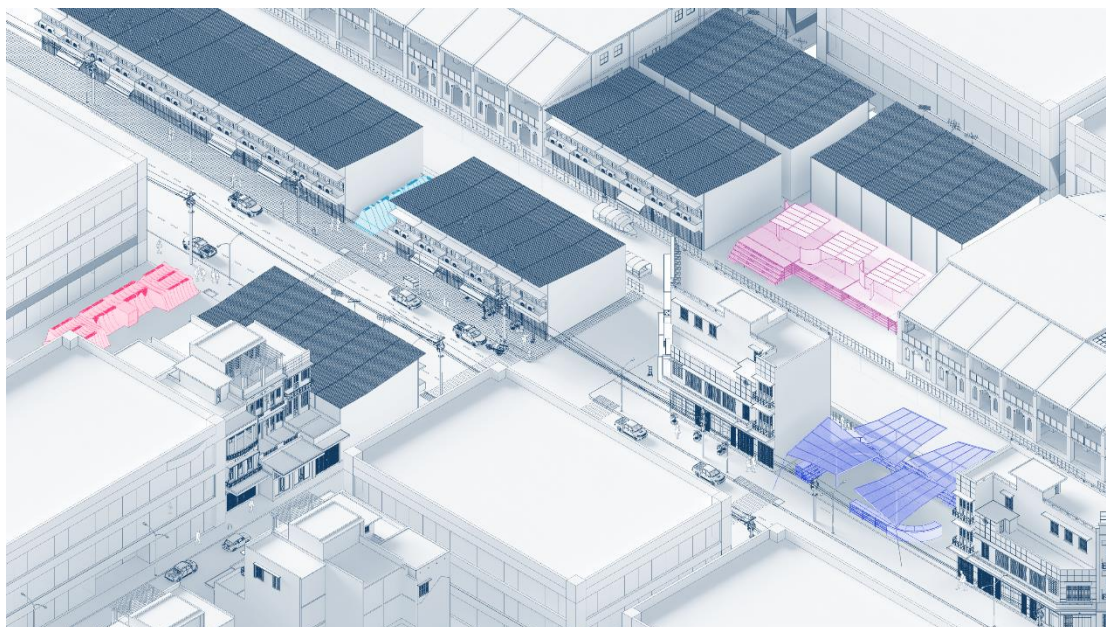
ในส่วนของพื้นที่โอบล้อมนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อมีความต้องการใช้งานกิจกรรมอย่างครบรูปแบบ องค์ประกอบชนิดนี้จะมีช่วงระยะเวลาในการครอบครองพื้นที่และมีความชั่วคราวสูง โดยสามารถพิจารณาได้จากภาพที่ 67 – ภาพที่ 69

ภาพที่ 67 แสดงแนวความคิดลำดับการเกิดสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรในบริบทเมือง ลำดับที่ 1
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 68 แสดงแนวความคิดลำดับการเกิดสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรในบริบทเมือง ลำดับที่ 2
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 69 แสดงแนวความคิดลำดับการเกิดสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรในบริบทเมือง ลำดับที่ 3
ที่มา : ผู้วิจัย

แนวทางในการออกแบบฐานสำหรับสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรที่ต้องการฐาน

จากคำนิยามที่เคยกล่าวข้างต้นว่าฐานคือองค์ประกอบที่มีความกึ่งถาวรที่สุด ถูกก่อสร้างขึ้นมาเพื่อแสดงการครองครองพื้นที่ และเตรียมพร้อมสำหรับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งฐานนี้เองจะมีความเป็นตายตัวเพื่อทำหน้าที่แสดงแนวทางสำหรับสถาปัตยกรรมที่จะปรากฏตัวขึ้นในอนาคตอีกด้วย ซึ่งการออกแบบฐานนั้นจะถูกออกแบบภายใต้เงื่อนไขในการครอบครองพื้นที่ระยะยาว โดยที่แสดงความเป็นถาวรให้น้อยที่สุด รวมถึงความสามารถในการจัดการพื้นที่ที่หลากหลายของรูปแบบที่ดิน โดยเราแบ่งประเภทของฐานออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

ฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน

ฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน โดยเป็นฐานที่มีลักษณะของพื้นที่โล่ง อาจทำหน้าที่เป็นฐานรากให้กับโครงสร้างที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งในช่วงเวลาปกติ ฐานประเภทนี้จะทำหน้าที่เป็นลานพื้นที่อเนกประสงค์สำหรับผู้ใช้ทั่วไป

การออกแบบของฐานควรสะท้อนถึงกายภาพที่มีการสัมผัสกับผิวดินเดิมให้น้อย และใช้วิธีการก่อสร้างแบบแห้ง (Dry Process) ในการก่อสร้าง รวมถึงความตั้งใจในการยกระดับพื้นที่ลานให้เหนือจากผิวดินเดิมในระยะ 40 เซนติเมตร – 120 เซนติเมตร เพื่อลดการสัมผัสระหว่างกิจกรรมที่จะ

เกิดขึ้นกับผืนดินเดิมซึ่งส่งผลถึงช่วงระยะเวลาที่ฐานถูกรื้อถอนอันจะทำให้ลดขั้นตอนในการจัดการกับพื้นที่ดินเดิมได้มากที่สุด

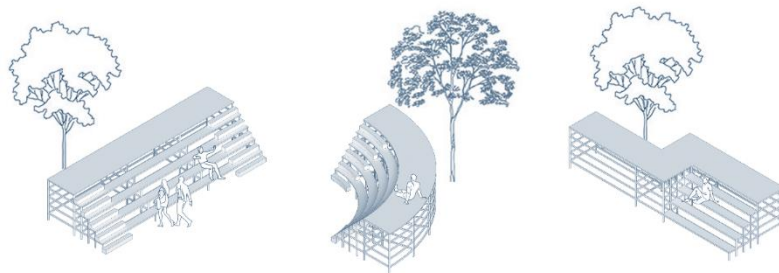
ภาพที่ 70 แสดงฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน

ที่มา : ผู้วิจัย

ฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งาน

ฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งาน โดยเป็นฐานที่มีลักษณะคล้ายอัฒจันทร์ ทำหน้าที่สร้างฐานสำหรับโอบล้อมผู้ใช้งาน

เช่นเดียวกับฐานในลักษณะลาน การออกแบบของฐานควรสะท้อนถึงกายภาพที่มีการสัมผัสกับผืนดินเดิมให้น้อย และใช้พื้นที่ส่วนต่างระดับเป็นที่นั่งลาดลงไป ให้สามารถใช้งานเป็นพื้นที่นั่งได้ โดยฐานประเภทนี้ยังสามารถใช้เป็นพื้นที่สำหรับบปะสังสรรค์ของผู้คนโดยรอบจากลักษณะทางกายภาพของฐานที่ลาดเอียงจนเกิดการโอบล้อมคล้ายเวที

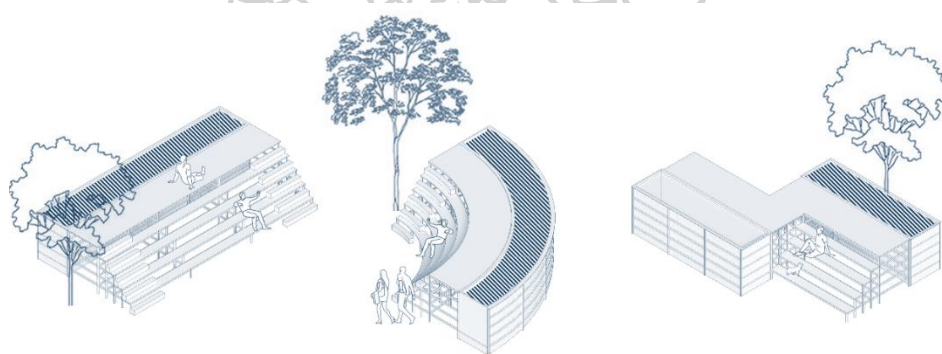
ภาพที่ 71 แสดงฐานที่ทำหน้าที่เป็นลาน

ที่มา : ผู้วิจัย

ฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งานและโอบล้อมพื้นที่

ฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งานและโอบล้อมพื้นที่ โดยเป็นฐานที่มีลักษณะคล้ายฐานประเภทที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งาน แต่มีคุณลักษณะเพิ่มเติมในการสร้างพื้นที่โอบล้อม โดยฐานชนิดนี้เป็นฐานที่ถูกออกแบบมาอย่างเจาะจงสำหรับกิจกรรมประเภทที่ต้องการการยกระดับไปมาของพื้นที่ใช้งาน เช่น บ่อน้ำ ลานสเก็ตบอร์ด เป็นต้น

ในส่วนของโครงสร้างของฐานจะยังคงเป็นโครงสร้างเหล็กที่เป็นระบบแห้ง (Dry Process) และผสมผสานเข้ากับโครงสร้างคอนกรีตสำเร็จรูปเพื่อรองรับพื้นผิวที่มีความแข็งแรง สำหรับกิจกรรม เช่น บ่อน้ำหรือลานสเก็ตบอร์ด

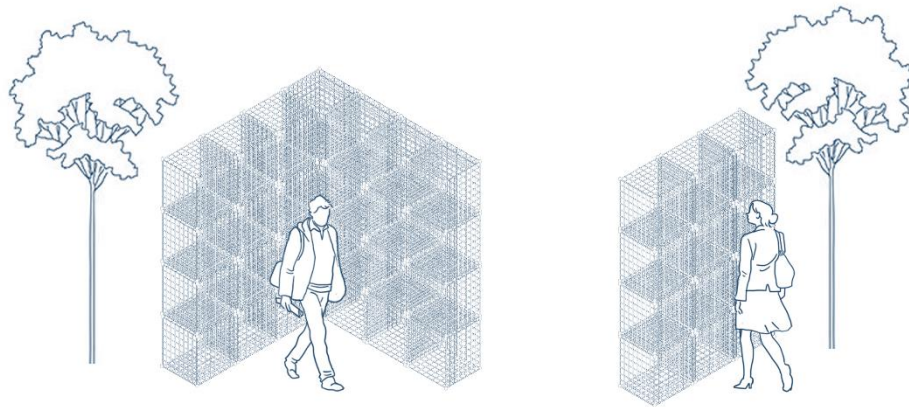

ภาพที่ 72 แสดงฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งานและโอบล้อมพื้นที่

ที่มา : ผู้วิจัย

ฐานที่ทำหน้าที่เป็นผืนโอบล้อม

ฐานในลักษณะนี้จะแตกต่างจากฐานอื่น ๆ ข้างต้น โดยมีเงื่อนไขในการออกแบบที่เป็นลักษณะคล้ายผืนผนัง มีองค์ประกอบเป็นชั้นวางและมีคุณสมบัติพื้นผิวเป็นรูปทรงแปดเหลี่ยม ดังนั้นฐานชนิดนี้จะถูกออกแบบโดยใช้กล่องเหล็กตะแกรงสำเร็จรูป ที่สามารถประกอบสร้างเป็นผืน มีความแข็งแรงและสามารถตั้งอยู่ได้ด้วยตัวของฐานเอง

ภาพที่ 73 แสดงฐานที่ทำหน้าที่เป็นพื้นโอบล้อม

ที่มา : ผู้วิจัย

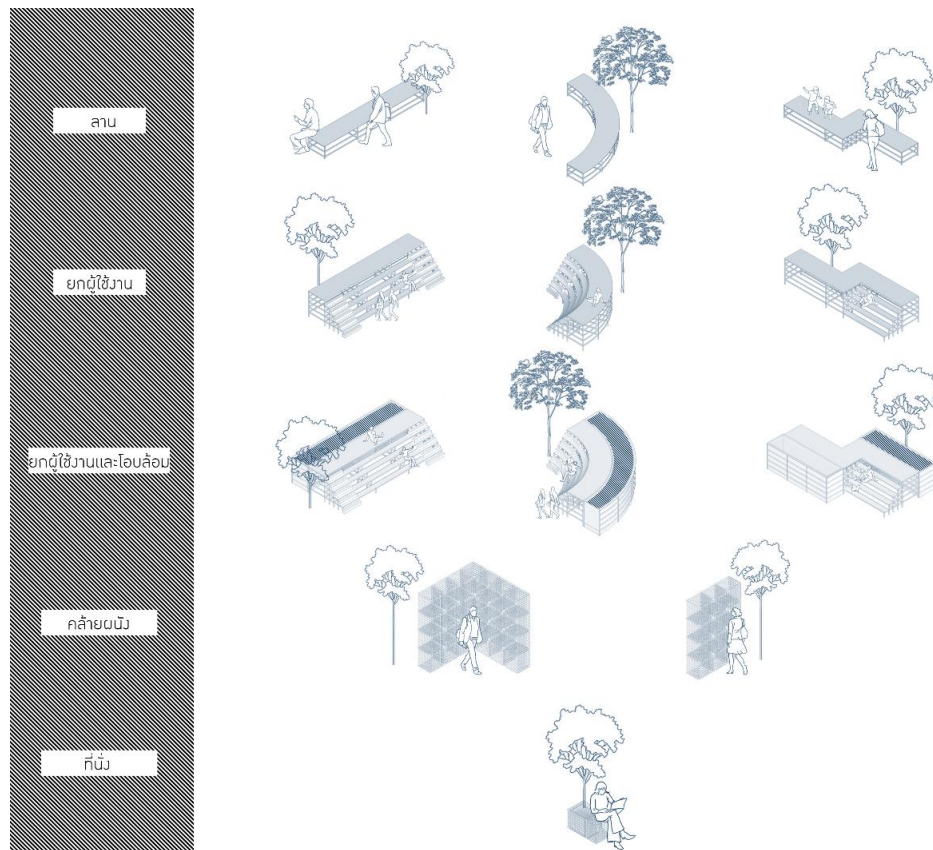
ฐานที่ทำหน้าที่เป็นที่นั่ง

ฐานในลักษณะนี้ถูกออกแบบมาเพื่อใช้สำหรับกิจกรรมที่มีพืชพันธุ์เข้ามาเกี่ยว ซึ่งเมื่อพิจารณาจากระยะและขนาดสำหรับการปลูกต้นไม้ขนาดกลางแล้วจะสัมพันธ์กับระยะสำหรับนั่งของผู้ใช้งาน ดังนั้นฐานนี้จึงเหมือนการผสมองค์ประกอบระหว่างที่นั่งและกระถางต้นไม้

ภาพที่ 74 แสดงฐานที่ทำหน้าที่เป็นที่นั่ง

ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 75 สรุปรูปแบบต่างๆ ที่มา : ผู้วิจัย

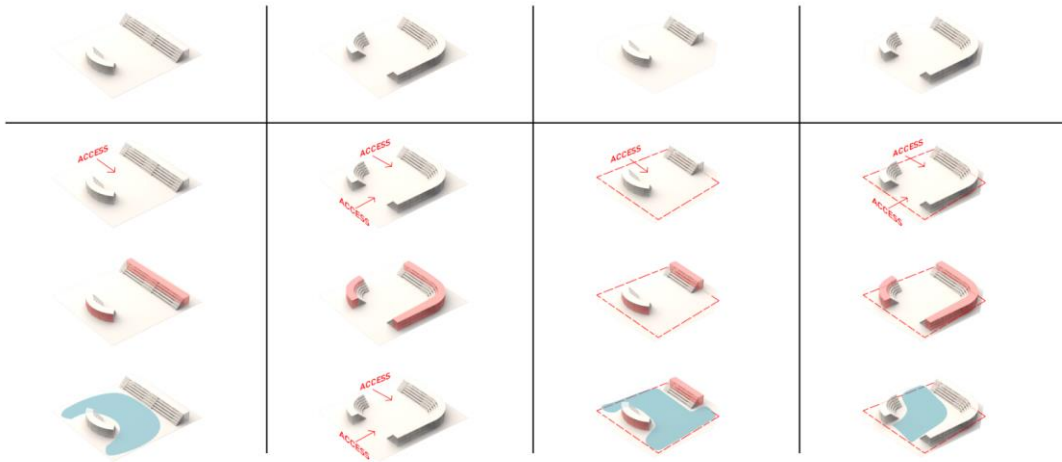
แนวทางการจัดการพื้นที่ด้วยฐาน

จากที่กล่าวไว้ข้างต้นว่าในส่วนของฐานนี้เองที่จะทำหน้าที่จัดการกับพื้นที่และเป็นแนวทางสำหรับสถาปัตยกรรมชั่วคราวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นจึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่ดินและฐาน ผ่านการเข้าถึงพื้นที่ ตำแหน่งสำหรับติดตั้งงานระบบและพื้นที่ที่สามารถเกิดขึ้นได้ของสถาปัตยกรรมชั่วคราว

ภาพที่ 76 แสดงแนวคิดการจัดการพื้นที่ด้วยฐาน ที่มา : ผู้วิจัย

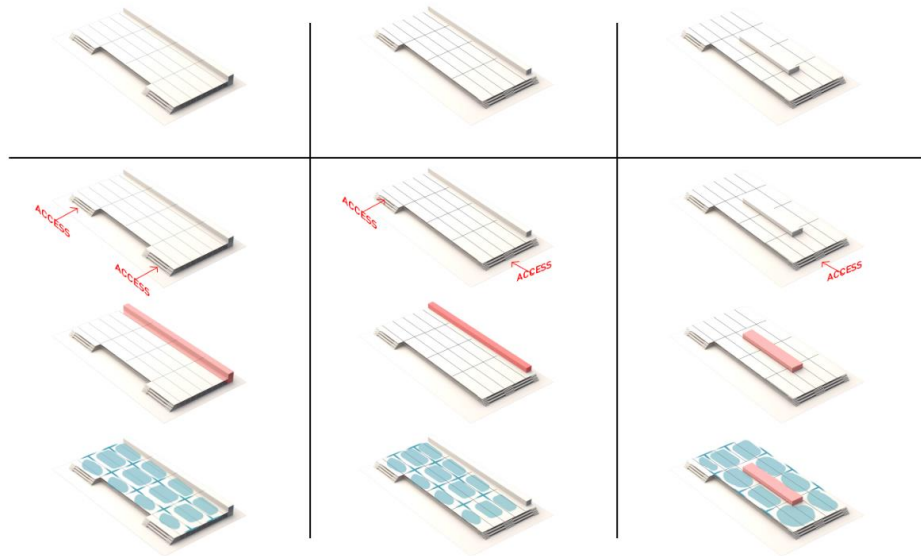
Event

ตารางที่ 7 สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทงานกิจกรรม ที่มา : ผู้วิจัย

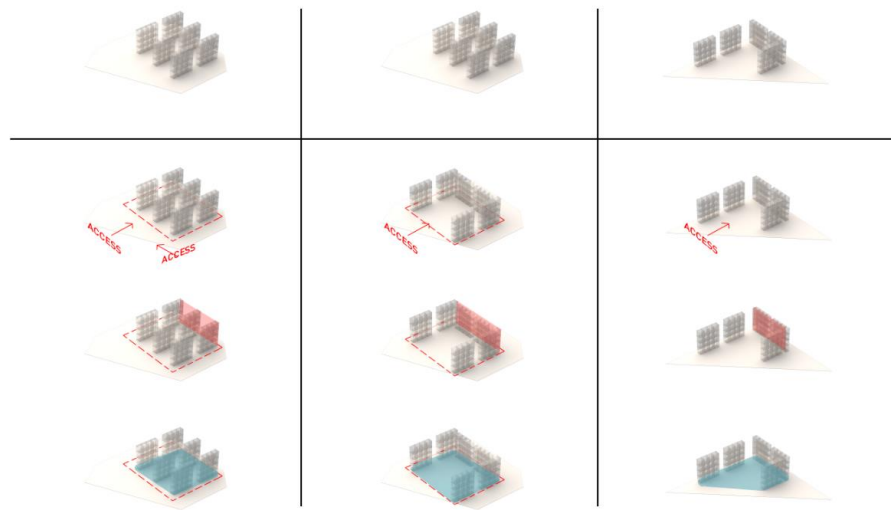

Market

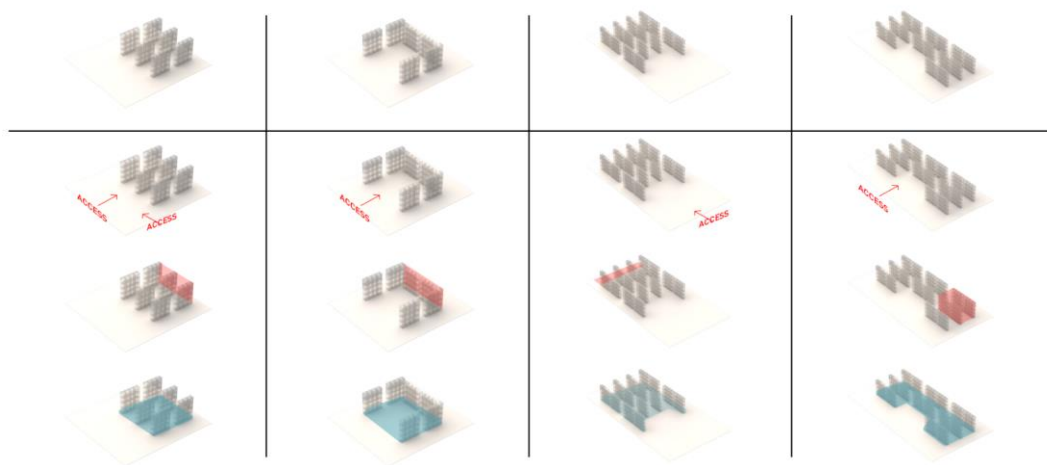
ตารางที่ 8 สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทตลาด ที่มา : ผู้วิจัย

Library

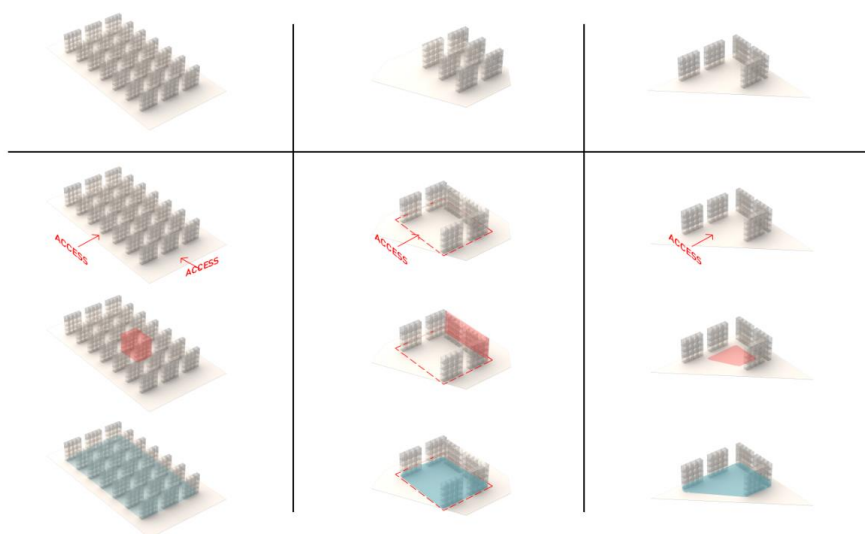
ตารางที่ 9 สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทห้องสมุด ที่มา : ผู้วิจัย

Library

ตารางที่ 10 สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทห้องสมุด 2 ที่มา : ผู้วิจัย

Farm

ตารางที่ 11 สรุปการจัดการกิจกรรมประเภทสวนพืชพันธุ์

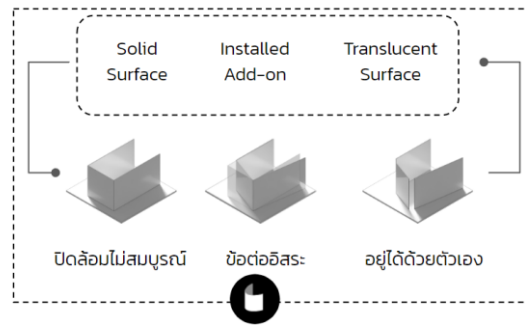
จากตารางที่ 7-11 ซึ่งสรุปการวิเคราะห์การจัดการกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ซึ่งจำแนกตามรูปลักษณะที่ดิน โดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ ทางเข้า, พื้นที่กิจกรรม และตำแหน่งพื้นที่งานระแบบ โดยที่การวิเคราะห์ที่ถูวิเคราะห์ผ่านความสัมพันธ์ระหว่าง กิจกรรม, เครื่องมือ และรูปร่างของพื้นที่ เช่นพื้นที่ที่มีลักษณะสี่เหลี่ยมหน้าแคบ ในกิจกรรมประเภทตลาด จะมีการจัดการส่วนของงานระแบบให้อยู่ตรงกลาง เพื่อให้ทางสัญจรแบบวนครบรอบ ซึ่งเหมาะสมกับกิจกรรม และลักษณะพื้นที่ เช่นนี้ ในขณะเดียวกัน หากมีการเปลี่ยนเป็นพื้นที่ที่มีหน้าสัมผัสกับถนนที่กว้าง การจัดการส่วนของงานระบบก็จะถูกนำไปชิดไว้ด้านหลังของพื้นที่ และสร้างทางเข้าเป็นสองทาง เพื่อให้เกิดทางสัญจรแบบวนครบรอบ เป็นต้น

แนวทางในการออกแบบพื้นที่โอบล้อม

ในส่วนของพื้นที่โอบล้อมทั้งสามรูปแบบอันได้แก่พื้นที่โอบล้อมแนวตั้ง พื้นที่โอบล้อมระนาบเหนือศีรษะ และพื้นที่โอบล้อมทั้งผืนนั้น มีเงื่อนไขในการออกแบบผ่านความต้องการของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น โดยสามารถแบ่งได้เป็น

พื้นที่ระนาบทางตั้ง

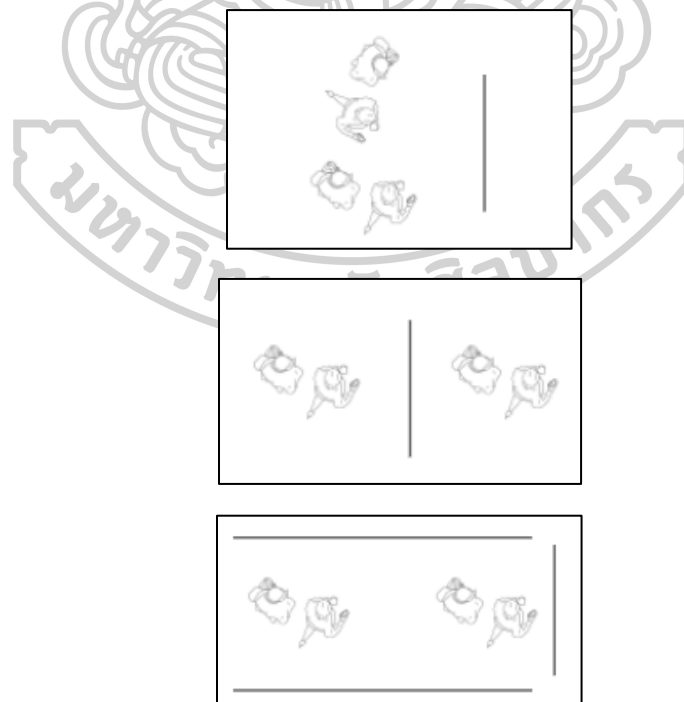
ต้องการการปิดล้อมที่ไม่สมบูรณ์ สามารถตั้งอยู่ได้ด้วยตัวเอง ในขณะเดียวกันเงื่อนไขทางพื้นผิวคือความเป็นระนาบแข็งแรง สามารถติดตั้งอุปกรณ์อื่น ๆ ได้ และมีความโปร่งพรุนในพื้นที่

ภาพที่ 77 สรุปเงื่อนไขในการออกแบบพื้นที่โอบล้อมทางตั้ง ที่มา : ผู้วิจัย

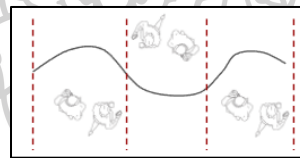
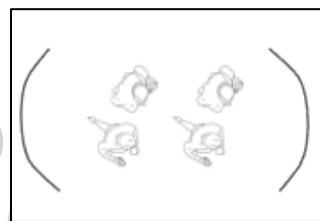
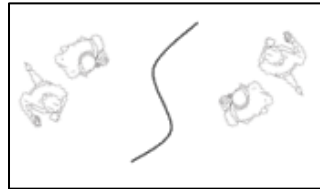
ดังนั้นจึงเกิดผลลัพธ์ในการออกแบบเป็นพื้นผิวทางตั้งที่มีโครงสร้างเป็นเครื่องแสดงขอบเขต โดยมีความหลากหลายของวัสดุที่จะช่วยให้เกิดความหลากหลายในการครอบคลุมพื้นที่ ตั้งแต่ในเชิงสองมิติไปจนถึงสามมิติ

โดยระนาบทางตั้งรูปแบบแรกคือการประกอบของแผ่นผนังยิปซัมบอร์ดที่ใช้ความหนาของโครงสร้างในการช่วยให้สามารถตั้งอยู่ได้ด้วยตัวเอง สามารถโอบล้อมพื้นที่ได้อย่างง่าย ๆ จัดการได้เฉพาะกับพื้นที่ที่ไม่ซับซ้อน

ภาพที่ 78 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบทางตั้งรูปแบบที่หนึ่ง ที่มา : ผู้วิจัย

ระนาบทางตั้งรูปแบบที่สอง คือการโอบล้อมของโครงสร้างแล้วจึงปิดล้อมด้วยผืนเหล็ก ตะแกรงที่ทอติดกับใยผ้า ซึ่งช่วยให้เกิดความยืดหยุ่นของพื้นผิว สามารถจัดการกับพื้นที่ได้หลากหลาย ตามลักษณะของกิจกรรมที่เล่นไหล

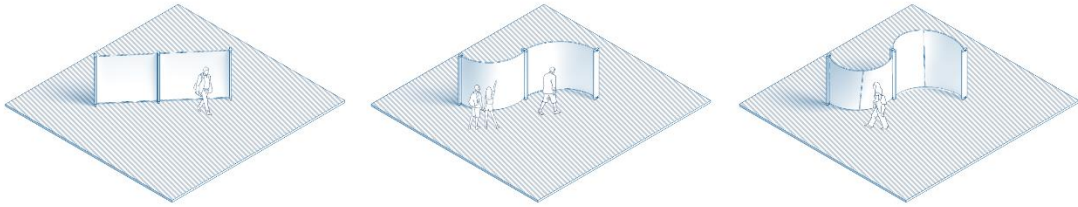

ภาพที่ 79 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบทางตั้งรูปแบบที่สอง ที่มา : ผู้วิจัย

และระนาบทางตั้งรูปแบบที่สาม คือการโอบล้อมของโครงสร้างแล้วจึงปิดล้อมด้วยผืนวัสดุ ยางแผ่น ซึ่งมีความยืดหยุ่นสูงในระนาบทั้งสามมิติ ทำให้สามารถจัดการกับพื้นที่ได้หลากหลายในทุก ระนาบ

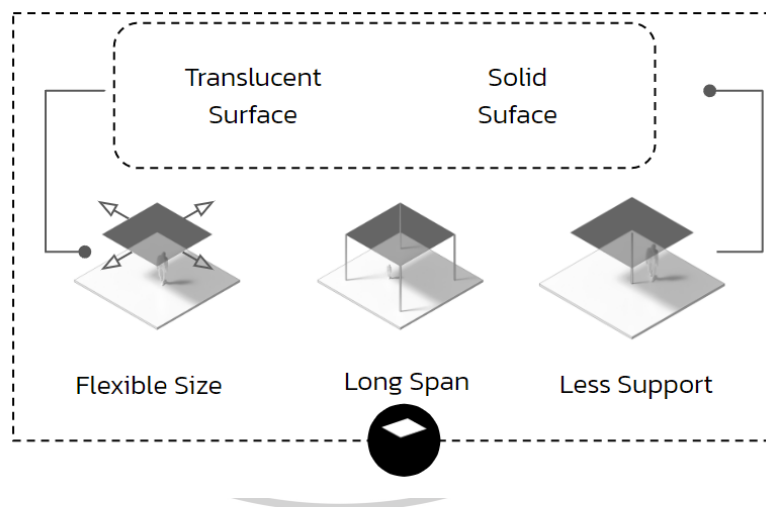
ภาพที่ 80 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบทางตั้งรูปแบบที่สาม ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 81 สรุปประเภททางตั้งทั้งสามรูปแบบ ที่มา : ผู้วิจัย

พื้นที่ระนาบเหนือศีรษะ

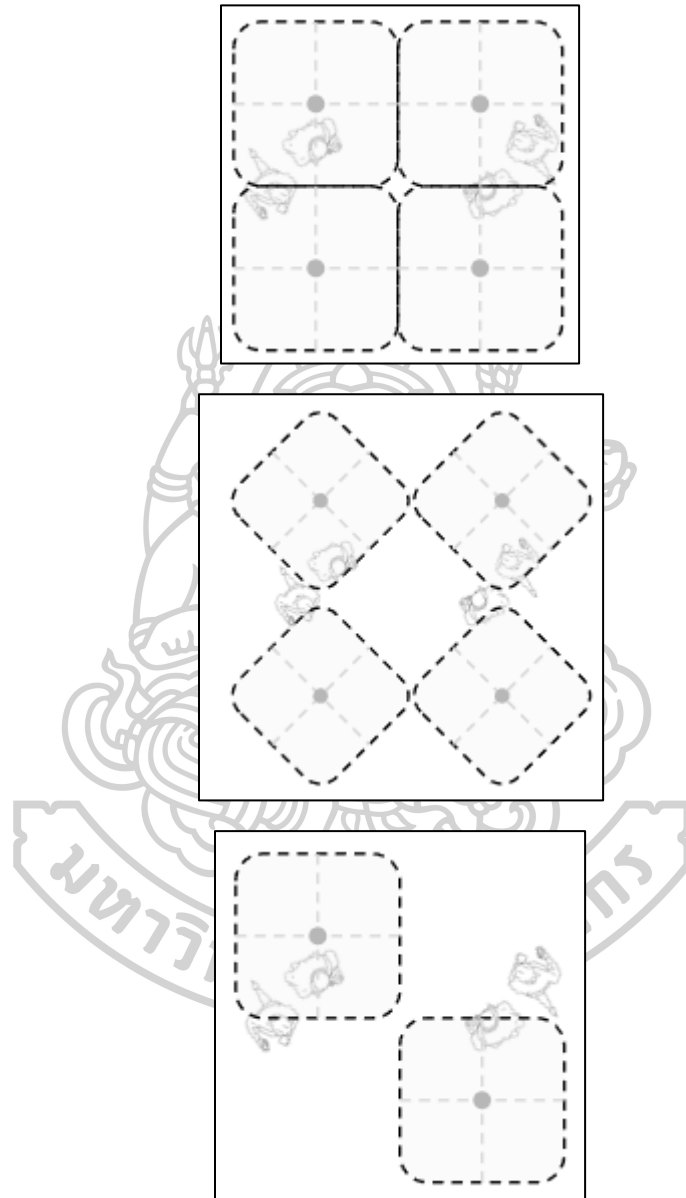
ต้องการการครอบคลุมพื้นที่ที่หลากหลายและสิ้นเปลือง มีลดจำนวนของโครงสร้างเพื่อลดการรบกวนกิจกรรมด้านล่าง ในส่วนของพื้นผิวต้องการพื้นผิวที่มีลักษณะเป็นผิวแข็งและโปร่งใส

ภาพที่ 82 สรุปเงื่อนไขในการออกแบบพื้นที่โอบล้อมระนาบเหนือศีรษะ ที่มา : ผู้วิจัย

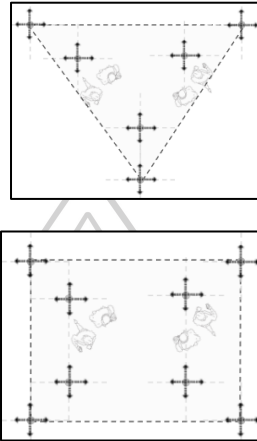
ดังนั้นจึงเกิดผลลัพธ์ในการออกแบบเป็นพื้นผิวระนาบเหนือศีรษะที่มีโครงสร้างเป็นเครื่องแสดงขอบเขต โดยมีความหลากหลายของวัสดุที่จะช่วยให้เกิดความหลากหลายในการครอบคลุมพื้นที่ ตั้งแต่ในเชิงสองมิติไปจนถึงสามมิติเช่นเดียวกับระนาบทางตั้ง อีกทั้งยังมีแนวคิดในการสร้างความหลากหลายของเครื่องมือคล้ายกันคือการพยายามให้พื้นผิวสามารถจัดการพื้นที่ได้ทั้งสามมิติเพื่อจัดการกับกิจกรรมที่หลากหลายและสิ้นเปลือง

โดยพื้นผิวระนาบเหนือศีรษะรูปแบบแรกคือหลังคาโครงสร้างเหล็กข้อแข็ง (Rigid Frame) ที่ตั้งอยู่บนโครงสร้างเพียงเสาเดียวเพื่อลดการรบกวนกิจกรรมด้านล่าง และยื่นโครงสร้างเพื่อรับพื้นผิวไปในแกนนอน ซึ่งจะมีโครงสร้างคล้ายร่มสนาม

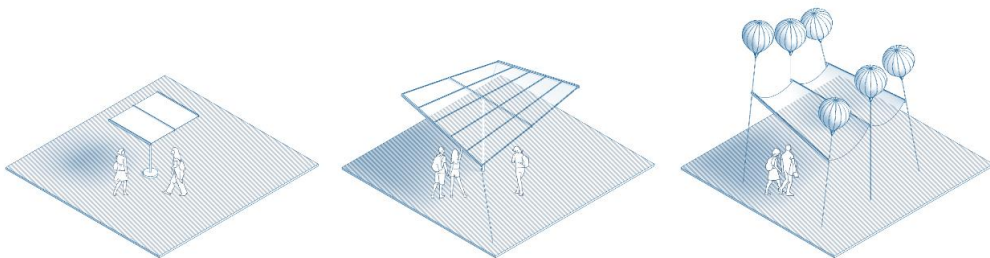

ภาพที่ 83 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบเหนือศีรษะรูปแบบที่หนึ่ง ที่มา : ผู้วิจัย

พื้นผิวระนาบเหนือศีรษะรูปแบบที่สองจะคล้ายกับรูปแบบแรก หากแต่เปลี่ยนวัสดุให้มีความยืดหยุ่นสูง เพื่อให้สามารถบิดพื้นผิวในระนาบทางตั้งได้ ซึ่งจะทำให้สามารถจัดการปริมาตรของที่ว่างได้หลากหลายยิ่งขึ้น

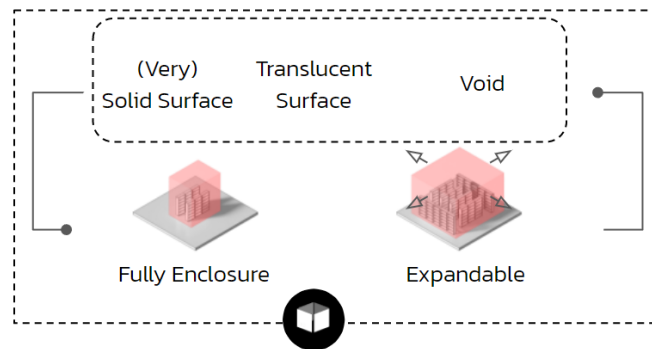

ภาพที่ 84 แสดงการจัดการพื้นที่ของระนาบเหนือศีรษะรูปแบบที่สอง ที่มา : ผู้วิจัย และพื้นผิวระนาบเหนือศีรษะรูปแบบที่สาม คือความพยายามลดโครงสร้างที่ตะขงพื้นที่ให้เหลือน้อยที่สุด จึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างพื้นผิวและโครงสร้างบอลลูน โดยตัวบอลลูนนี้เองที่จะช่วยการปรับเปลี่ยนและควบคุมการโอบล้อมทั้งสามมิติ

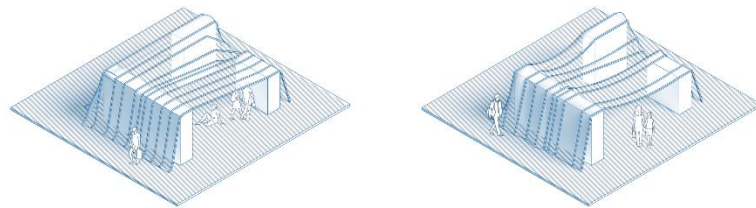
ภาพที่ 85 สรุประนาบเหนือศีรษะทั้งสามรูปแบบ ที่มา : ผู้วิจัย
พื้นที่โอบล้อมทั้งผืน

เป็นการโอบล้อมที่ต้องการครอบคลุมพื้นที่กิจกรรมเป็นผืนเดียว ตั้งแต่ระนาบตั้งไปจนถึงระนาบเหนือศีรษะ และต้องการความยืดหยุ่นสูงตามปริมาตรของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 86 สรุปเงื่อนไขในการออกแบบพื้นที่โอบล้อมทั้งผืน ที่มา : ผู้วิจัย

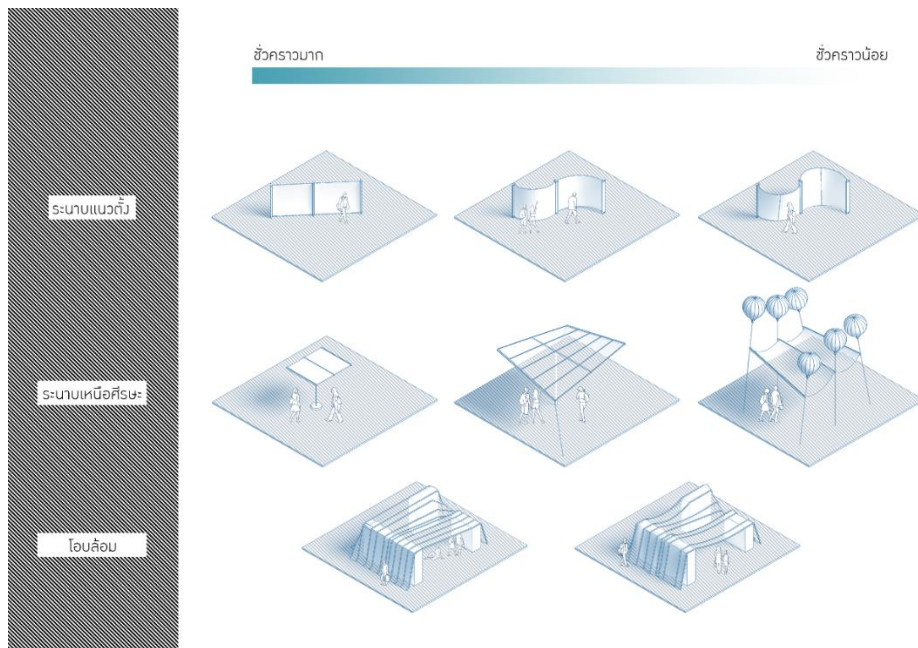
ดังนั้นจึงเป็นการสร้างพื้นที่โอบล้อมโดยใช้การใช้งานและกิจกรรมเป็นโครงสร้างแล้วจึงปิดล้อมด้วยพื้นผิวที่เป็นวัสดุยืดหยุ่น คล้ายกับการสร้างพื้นที่โอบล้อมลักษณะเดียวกับเต็นท์

ภาพที่ 87 สรุปการโอบล้อมทั้งผืน ที่มา : ผู้วิจัย

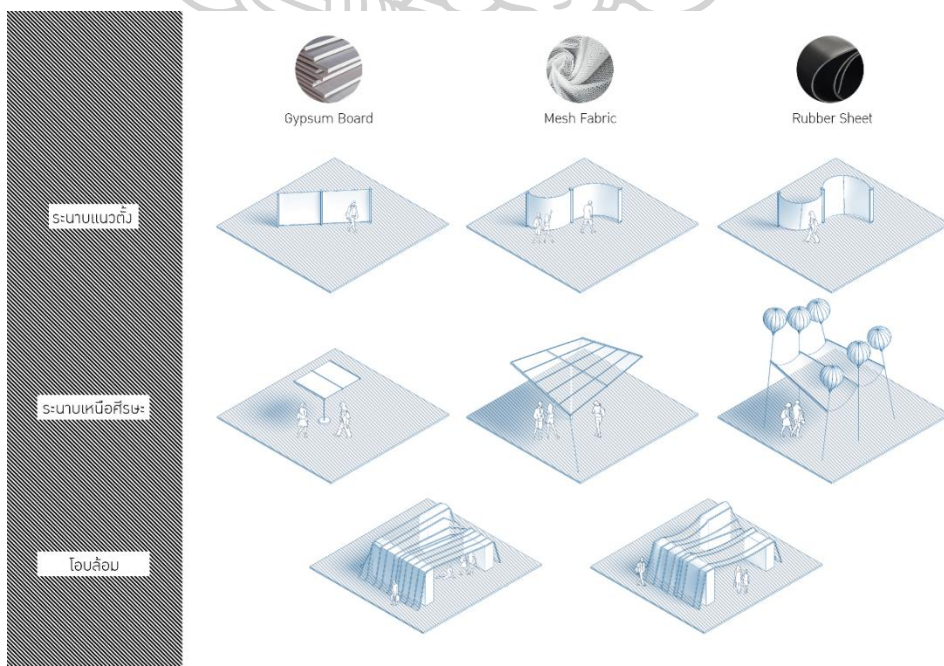
ข้อสรุปในการออกแบบพื้นที่โอบล้อม

เมื่อพิจารณาจากการออกแบบทั้งหมดจะเห็นได้ถึงความสามารถในการจัดการพื้นที่ของการโอบล้อมทั้งสามรูปแบบซึ่งสัมพันธ์กับความซับซ้อนและความชั่วคราวของกิจกรรม โดยกิจกรรมที่มีความซับซ้อนน้อยและชั่วคราวสูง จะถูกจัดการพื้นที่ด้วยเครื่องมือในลำดับแรกของแต่ละระนาบ ในขณะที่ความซับซ้อนและชั่วคราวน้อยก็จะมีจัดการพื้นที่ด้วยเครื่องมือทางสถาปัตยกรรมที่ซับซ้อนมากขึ้น และสามารถควบคุมการโอบล้อมที่มีความเป็นสามมิติอันสัมพันธ์ถึงพื้นที่เชิงปริมาตรอีกด้วย

ภาพที่ 88 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องมือและความชั่วคราวของกิจกรรม ที่มา : ผู้วิจัย

นอกจากนี้ยังสามารถสรุปลักษณะของวัสดุซึ่งสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมได้อีกด้วย โดยที่กิจกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมก็จะถูกปิดล้อมด้วยวัสดุที่มีความทึบแข็ง ในขณะเดียวกันพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมได้ง่ายหรือบ่อยครั้งก็จะถูกปกคลุมด้วยวัสดุที่มีความยืดหยุ่นสูง เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงไปของกิจกรรม

ภาพที่ 89 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องมือและวัสดุ ที่มา : ผู้วิจัย

บทที่ 5

แนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมกิ่งถาวรบนพื้นที่ที่ร้าง

การทดลองออกแบบเพื่อวัดผลเครื่องมือทางสถาปัตยกรรม

จากผลการศึกษาการออกแบบเครื่องมือทางสถาปัตยกรรมซึ่งส่งผลให้เกิดแนวทางในการทำงานของเครื่องมือ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องวัดผลเครื่องมือผ่านการทดลองออกแบบทางสถาปัตยกรรม โดยการสุ่มพื้นที่ตั้งของโครงการที่มีความหลากหลายสามประการ อันได้แก่

1. ขนาดของที่ตั้ง
2. การเข้าถึงที่ตั้ง
3. รูปร่างที่ดิน
4. รูปแบบการใช้งาน

โดยอีกหนึ่งเงื่อนไขในการทดลองคือการเลือกใช้เครื่องมือทางสถาปัตยกรรมที่หลากหลายเพื่อการวัดผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถแสดงผลการทดลองได้ดังนี้

การทดลองที่ 1

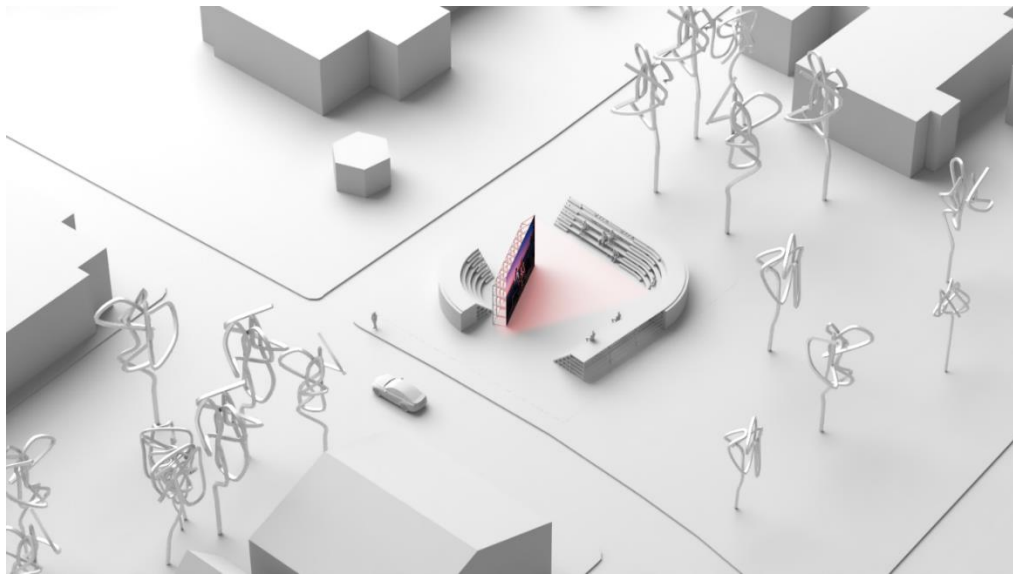

ภาพที่ 90 แสดงตำแหน่งและบริบทของพื้นที่ทดลองที่ 1 ที่มา : ผู้วิจัย
ที่ตั้งและรูปแบบการใช้งาน

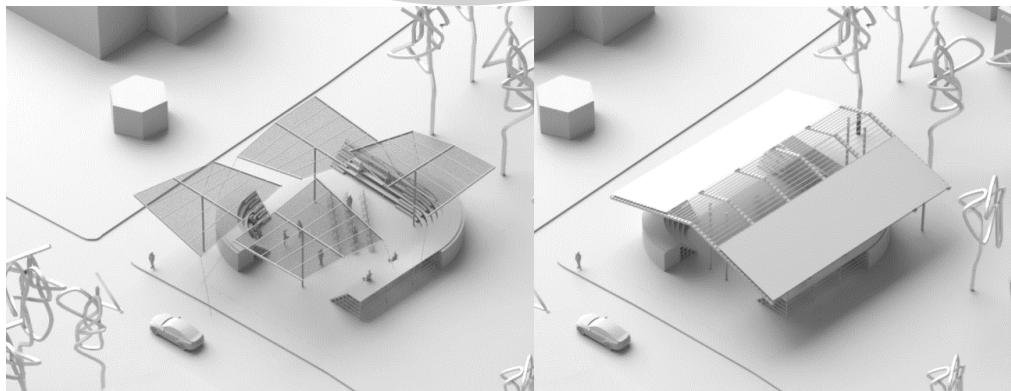
ในการทดลองที่ 1 นั้นมีที่ตั้งโครงการอยู่ที่บริเวณ เขตบางแค โดยสภาพโดยรอบเป็นชุมชนที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะที่ดินเป็นสีเหลืองจตุรัส พื้นที่ติดถนนสาธารณะขนาดใหญ่ กว้าง 12 เมตร พื้นที่ราว 436 ตารางเมตร จากการวิเคราะห์รูปแบบการใช้นั้นจะเป็นพื้นที่สำหรับจัดงานกิจกรรม เช่น งานดนตรี

ผลการทดลอง

โดยการทดลองที่ 1 จะเป็นการทดลองเครื่องมือทางสถาปัตยกรรมในลักษณะที่เป็นพื้นที่จัดกิจกรรม ซึ่งใช้เครื่องมือในลักษณะของฐานที่ทำหน้าที่ยกผู้ใช้งาน และพื้นที่โอบล้อมในลักษณะผืนเนื้อสีเขียว ซึ่งจากผลการทดลองออกแบบจะสามารถเห็นได้ถึงการทำหน้าที่ของฐานเองที่สามารถทำหน้าที่รองรับกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากการเป็นพื้นที่ทางดนตรี ดังเห็นได้จากภาพที่ 91

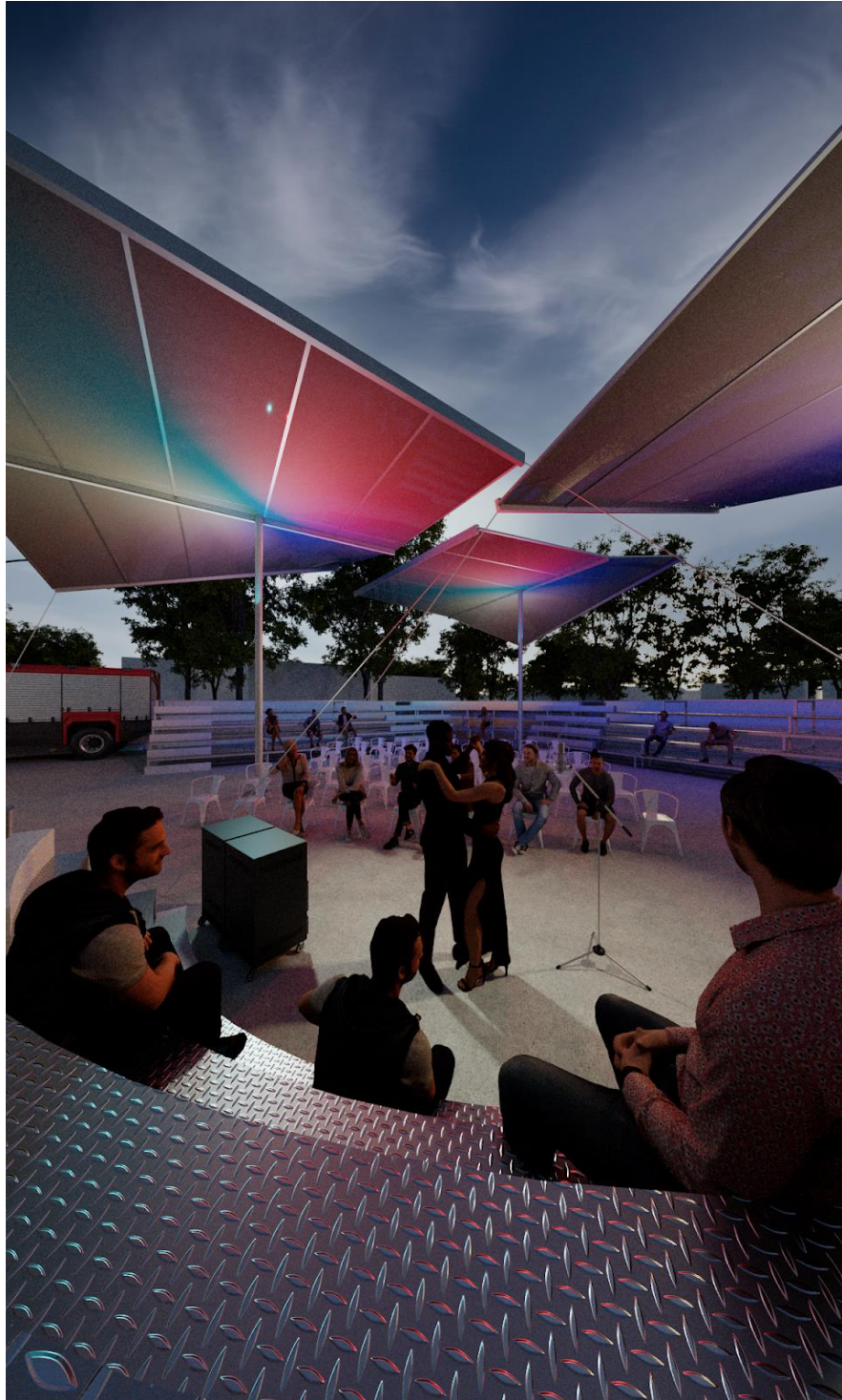

ภาพที่ 91 แสดงภาพสามมิติของการทดลองที่ 1 ที่แสดงถึงการปฏิบัติงานของฐานที่สามารถทำหน้าที่รองรับกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากการเป็นพื้นที่ทางดนตรี ที่มา : ผู้วิจัย
อีกทั้งตัวฐานนี้เองยังมีลักษณะของความถาวรในระดับหนึ่ง และทำหน้าที่แสดงแนวทางให้องค์ประกอบชั่วคราวอื่น ๆ ในอนาคต โดยเห็นได้จากภาพที่ 92

ภาพที่ 92 แสดงภาพสามมิติของการทดลองที่ 1 ที่แสดงถึงการปรับเปลี่ยนจากความชั่วคราวไปสู่ถาวรโดยฐาน ที่มา : ผู้วิจัย

ในขณะที่เดียวกันในส่วนของพื้นผิวที่โอบล้อมในลักษณะพื้นผิวเหนือศีรษะยังมีความยืดหยุ่นสูง สามารถรองรับรูปแบบทางดนตรีที่หลากหลาย และเป็นประโยชน์ต่อการใช้งานพื้นที่

ภาพที่ 93 แสดงภาพทัศนียภาพของการทดลองที่ 1 ที่มา : ผู้วิจัย

การทดลองที่ 2

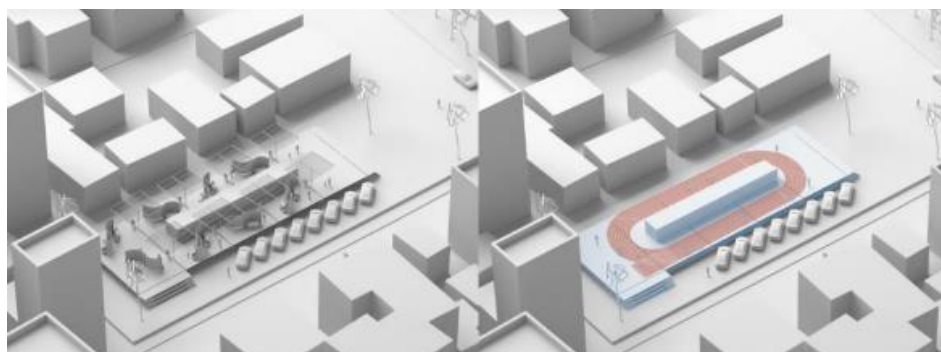

ภาพที่ 94 แสดงตำแหน่งและบริบทของพื้นที่ทดลองที่ 2 ที่มา : ผู้วิจัย
ที่ตั้งและรูปแบบการใช้งาน

ในการทดลองที่ 2 นั้นมีที่ตั้งโครงการอยู่ที่บริเวณ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท โดยสภาพโดยรอบเป็นย่านพาณิชยกรรม และที่อยู่อาศัย ลักษณะที่ดินเป็นสีเหลี่ยมหน้าแคบ พื้นที่ติดถนนสาธารณะขนาดใหญ่ กว้าง 12 เมตร พื้นที่ราว 1,600 ตารางเมตร หรือ 1 ไร่ จากการวิเคราะห์รูปแบบการใช้งานนั้นจะเป็นพื้นที่สำหรับเป็นตลาดสำหรับผู้อยู่ในละแวกข้างเคียง

ผลการทดลอง

ในระหว่างการทดลองที่ 2 จะเป็นการทดลองในพื้นที่บริเวณเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ และมีลักษณะของกิจกรรมที่มีการหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลาเช่นตลาด โดยฐานจะเข้ามาทำหน้าที่เป็นลานสำหรับกิจกรรมชั่วคราวอื่น ๆ ที่ไม่ต้องการพื้นที่โอบล้อม เช่นลานคนเมืองหรือลานกีฬา ซึ่งในการทดลองนี้จะแสดงให้เห็นถึงฐานที่ทำหน้าที่แสดงแนวทางสำหรับองค์ประกอบอื่น ๆ ของสถาปัตยกรรมอย่างชัดเจน และรองรับสำหรับการเติบโตเป็นสถาปัตยกรรมถาวรต่อไป

ภาพที่ 95 แสดงภาพสามมิติของการทดลองที่ 2 ที่แสดงถึงลำดับการใช้งานที่หลากหลายแม้
องค์ประกอบของสถาปัตยกรรมจะยังไม่ครบถ้วน ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 96 แสดงภาพทัศนียภาพของการทดลองที่ 2 ที่มา : ผู้วิจัย

โดยการทำงานของฐานนี้เองยังช่วยเป็นโครงสร้างรองรับให้สามารถรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแปรเปลี่ยนเป็นสถาปัตยกรรมถาวรในภายภาคหน้า ผ่านระบบพิกัดของฐาน ซึ่งเมื่อพิจารณาผ่านภาพที่ 97 จะเห็นการเปรียบเทียบความชั่วคราว และถาวร รวมถึงความยืดหยุ่นในการใช้พื้นที่ได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 97 แสดงภาพทัศนียภาพของการทดลองที่ 2 ซึ่งสะท้อนรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปสู่ความถาวรได้ ที่มา : ผู้วิจัย

การทดลองที่ 3

ภาพที่ 98 แสดงตำแหน่งและบริบทของพื้นที่ทดลองที่ 3 ที่มา : ผู้วิจัย

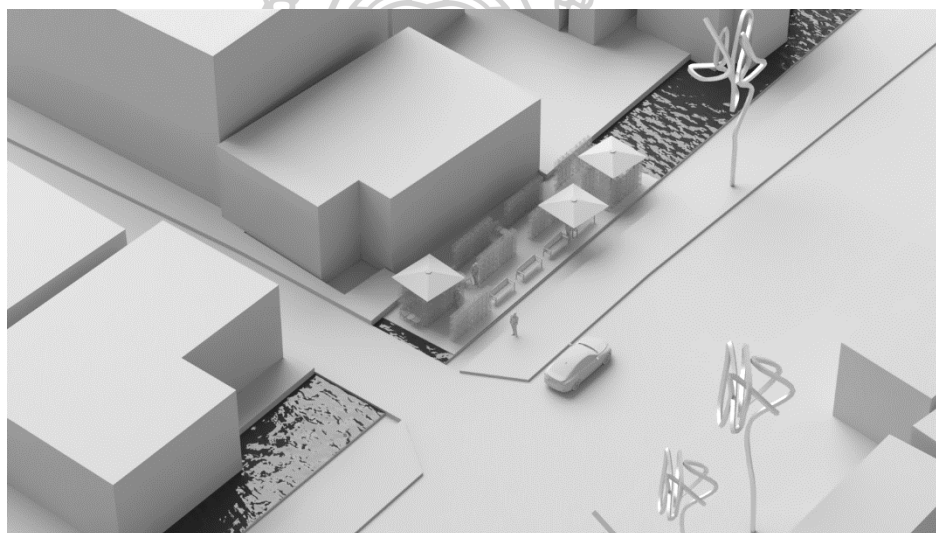
ที่ตั้งและรูปแบบการใช้งาน

ในการทดลองที่ 3 นั้นมีที่ตั้งโครงการอยู่ที่บริเวณ เขตบางกะปิ โดยสภาพโดยรอบเป็นย่านพาณิชย์กรรม แต่แวดล้อมด้วยที่อยู่อาศัยเป็นหลัก ลักษณะที่ดินเป็นสี่เหลี่ยมหน้ากว้าง พื้นที่

ติดถนนสาธารณะขนาดใหญ่ และถนนเข้าชุมชน พื้นที่ราว 100 ตารางเมตร จากการวิเคราะห์รูปแบบการใช้งานนั้นจะเป็นพื้นที่สำหรับเป็นห้องสมุดของชุมชน

ผลการทดลอง

โดยผลการทดลองที่ 3 จะเป็นการทดลองในพื้นที่ที่เป็นชุมชนเป็นหลัก ซึ่งเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก และด้วยที่สภาพพื้นที่เดิมมีความหนาแน่นของกิจกรรมที่ค่อนข้างสูง การทำงานของฐานที่มีลักษณะเป็นผืนผนังจึงสามารถทำหน้าที่รองรับกิจกรรมอื่น ๆ ควบคู่ไปกับกิจกรรมหลักเช่นห้องสมุดได้ โดยในภาพที่ 99 และภาพที่ 100 จะสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของฐานที่ทำหน้าที่เป็นผืนผนังสำหรับป้ายรถเมล์ หรือการทำหน้าที่เป็นพื้นที่จัดแสดงงานของชุมชน โดยการทำหน้าที่นี้เองจะเป็นการสร้างพื้นที่ในช่วงที่ยังไม่ต้องการการใช้งานห้องสมุดเป็นหลัก

ภาพที่ 99 แสดงการทำงานของฐานที่ทำหน้าที่เป็นผืนผนังสำหรับป้ายรถเมล์ ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 100 แสดงการทำงานของฐานที่ทำหน้าที่เป็นผืนผนังสำหรับจัดแสดงงานของชุมชน ที่มา : ผู้วิจัย

ในขณะเดียวกันเอง เมื่อความต้องการการใช้ห้องสมุดมีสูงขึ้น การเกิดขึ้นของพื้นที่ผิวที่คลุม
สมบูรณ์ล้อมรอบฐานนั้นจะทำให้เกิดการแสดงขอบเขตของพื้นที่ และกรอบล้อมให้เกิดเป็นอาคารที่
สามารถทำงานเป็นห้องสมุดของชุมชนได้

ภาพที่ 101 แสดงการเกิดขึ้นของพื้นที่ผิวที่คลุมสมบูรณ์ล้อมรอบฐาน ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 102 แสดงภาพทัศนียภาพของการทดลองที่ 3 ที่มา : ผู้วิจัย

การอภิปรายผล

จากการศึกษาข้างต้นของผู้วิจัยมีความเห็นว่า จากที่ดินที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจให้ถูกทิ้งร้างในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครมีมากกว่า 30 ล้านตารางเมตร นั้นสามารถแปลงเป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อการใช้ประโยชน์ได้ถึง 7 ล้านตารางเมตรเป็นอย่างน้อย (ที่ดินที่มีการเชื่อมต่อกับถนนใหญ่โดยตรง) ซึ่งการใช้งานที่ดินเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์สูงสุดควรเป็นการพัฒนาที่ดินที่ได้ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด โดยคำนึงถึงทั้งทางด้านการใช้งาน เศรษฐกิจ และการลงทุน

ดังนั้นการใช้เครื่องมือทางสถาปัตยกรรมในลักษณะที่มีความชั่วคราวไปจนถึงกึ่งถาวรจึงเป็นตัวเลือกหนึ่งในการเข้ามาจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในครบทุกด้าน ซึ่งจากผลการทดลองแสดงให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันระหว่าง ที่ดิน, กิจกรรม และเครื่องมือทางสถาปัตยกรรม โดยที่ดินนั้นจะเป็นเงื่อนไขแรกในการสร้างกิจกรรมที่ควรเกิดขึ้นในโครงการ ผ่านคุณสมบัติทางกายภาพและบริบทแวดล้อมโดยรอบ เช่นที่ดินที่มีลักษณะหน้ากว้างนั้นเหมาะที่จะเกิดกิจกรรมจำพวกตลาด ซึ่งต้องการมุมมองสายตาจากผู้คนภายนอก ในทางกลับกันที่ดินลักษณะนี้เองจะไม่เหมาะกับกิจกรรมจำพวกพื้นที่ชุมชนหรือห้องสมุด ซึ่งไม่ได้ต้องการการมองเห็นจากผู้คนภายนอกมากนัก เป็นต้น ซึ่งเมื่อเกิดการจับคู่กันของพื้นที่ และกิจกรรมแล้ว องค์ประกอบของสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรจึงจะเข้ามาทำงานเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่สมบูรณ์ในท้ายที่สุด โดยจากผลการทดลองยังสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งานจากสถาปัตยกรรมที่มีก้ำกึ่งระหว่างความเป็นชั่วคราวและถาวร ไปสู่สถาปัตยกรรมที่ถาวรในภายภาคหน้า

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมกึ่งถาวรนั้นเป็นการวิเคราะห์ภายใต้ข้อจำกัดของที่ตั้งที่หลากหลาย และไม่เจาะจง ซึ่งอาจขาดความละเอียดอ่อนในปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ข้อกฎหมาย, บริบทโดยรอบอย่างละเอียด เป็นต้น ดังนั้นวิจัยฉบับนี้จึงเป็นตั้งข้อมูลรากฐานสำหรับนำไปต่อยอดการวิจัยที่มีความละเอียดอ่อนต่อพื้นที่ตั้งที่มากกว่านี้

รายการอ้างอิง

- Ddproperty. (2563). ราคาประเมินตามย่านของที่ดินราคาที่ดิน แต่ละจังหวัด ราคาประเมินที่ดิน ปี 2564-2565 จากกรมธนารักษ์. Retrieved from <https://www.ddproperty.com/คู่มือซื้อขาย/อัปเดตราคาประเมินที่ดินทั่วประเทศรอบใหม่-14870>
- Kolimárová, S. (2563). The phenomenon of temporary architecture – its background and potential. Retrieved from <https://alfa.stuba.sk/the-phenomenon-of-temporary-architecture-its-background-and-potential/>
- Lewis, G. (2560). What are the differences between permanent and temporary modular buildings? Retrieved from <https://www.barbourproductsearch.info/what-are-the-differences-between-permanent-and-blog000404.html>
- UnitedNation. (2563). The 17 Goals. Retrieved from <https://sdgs.un.org/>
- เลาวกุล, ด. (2557). “การกระจุกตัวของความมั่งคั่งในสังคมไทย.” ใน สูสังคมไทย เสมอหน้า [Press release]
- ไชยมีสุข, ภ. (2556). พื้นที่ชั่วคราวทางสถาปัตยกรรมจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยว (สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล การเพิ่มพื้นที่สีเขียว. ฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล การเพิ่มพื้นที่สีเขียว กรุงเทพมหานคร. Retrieved from <http://203.155.220.118/green-parks-admin/>
- สกุลพัฒน์ คุ่มไพศาล, น. ศ. (2562). การบริหารที่ดินระกะกัฟในเขตกรุงเทพมหานครให้เกิดประโยชน์สูงสุด. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 30, 177.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ณัฐนันท์ ดวงวิวงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	2 กรกฎาคม 2539
สถานที่เกิด	หนองคาย
วุฒิการศึกษา	สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	74 จรัญสนิทวงศ์ 48 ถนน จรัญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กทม 10700

